

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 274

Poznań, czwartek dnia 18 czerwca 1931

Rok XXVI

Zwycięstwo Brüninga

Nasz korespondent berliński (M. N.) przesyła nam następujące uwagi:

Silne nerwy kanclerza Brüninga wystawione były przez kilka tygodni na ciężką próbę. Mało który mąż stanu potrafił przetrzymać tak ciężki kryzys, jak zamknięty w sobie, pracowity, a wytrwały kanclerz Rzeszy, „najlepszy od czasu Bismarcka” według popularnego, niekiedy żartobliwego powiedzenia. Dzięki energicznej interwencji sędziwego prezydenta Hindenburga, cieszącego się na prawicy, mimo ataków hitlerowców, olbrzymim prestiżem, uniknęli Niemcy trzech równie groźnych ewentualności: dyktatury Hindenburg - Brüning - Gröner - Hammerstein, nowych wyborów lub oddania rządów szowinistom, przyczem obojętnym jest czy objęliby władzę Hitler czy też Hugenberg.

Mimo autorytetu Brüninga, nie możemy powstrzymać się od wyrażenia obawy, iż kryzys jest tylko odłożony na kilka miesięcy. Rząd, który potrzebuje zaufania zagranicy, a przyjaznym okiem spogląda na manifestacje w rodzaju wrocławskiej, nie imponuje tym właśnie, w których interesie leży gwałtowna zmiana ustroju republiki wejmarskiej. Poważnym błędem było ogłoszenie „Notverordnung” podczas rozmów Brüninga i Curtiusa z Mac Donaldem i Hendersonem. Jest rzeczą niezmiernie charakterystyczną, iż kroki tego rodzaju, niechybnie przygotowane z niemiecką dokładnością, zazwyczaj zawodzą skutkiem braku psychologicznego wyczucia. Nie ulega też wątpliwości, iż niefortunna pora ogłoszenia „Notverordnung” raczej zaszkodziła Niemcom w Chequers, a ciężkie położenie wewnętrzno-polityczne doprowadziła do kryzysu.

Sama „Notverordnung” — szereg zarządzeń doraźnych, ujętych w formę dekretu prez. Hindenburga — ma charakter wybitnie propagandowy, a nie dając bezpośrednich wyników z dziedziny polityki zagranicznej, wywołuje zniechęcenie tem bardziej, że nakłada na ogół ludności przykre ciężary. Usilna kampania prasowa przekonała już opinię publiczną, że plan Younga jest „szczytem niesprawiedliwości”, powodem wszelkich kłopotów nawet prywatnych i służy tylko na to, aby Francja mogła opłacać olbrzymią armię oraz zasilać swych „wasalów”. Tego rodzaju rozumowanie spotykamy nawet w dziennikach, zbliżonych do sfer rządzących, utrudniających sobie w ten sposób położenie wewnętrzne oraz rokowania z zagranicą, o czym świadczyć może artykuł „Timesów”, witający bardzo ozięble „gentlemenów z Berlina”.

„Notverordnung” służyć ma Niemcom na terenie zagranicznym jako odskocznia do akcji na temat „mędzy narodu niemieckiego”. Orędzie rządu, ogłoszone równocześnie z dekretem, zredagowane jest w tym samym duchu. Wrażenie to jest tem silniejsze, iż zarządzenia nie zawierają kompresji budżetowych, jak obciążenie nadmiernych wydatków na wojsko, przyczem nie należy zapominać, iż Anglia wydaje na zacię-

Przesilenie w Austrii

Misję tworzenia rządu otrzymał dr. Ender

Wiedeń, 18. 6. (PAT). Prezydent republiki powierzył wczoraj wieczorem kanclerzowi Enderowi misję utworzenia nowego gabinetu.

Dr. Ender oświadczył, że powierzona mu misję mógłby przyjąć pod pewnymi warunkami, a mianowicie, że parlament

udzieli rządowi na odpowiedni okres czasu daleko idących nadzwyczajnych pełnomocnictw w celu szybkiego przywrócenia równowagi budżetowej oraz w celu uzdrowienia austriackiego Zakładu Kredytowego.

Niemcy zmuszają narody do zbrojenia się

Znamienny artykuł dep. Herriota w „Ere Nouvelle”

Paryż, 18. 6. (Tel. wł.). Dep. Herriot, prezes grupy radykalno - socjalistycznej, zamieszcza w dzienniku „Ere Nouvelle” artykuł, w którym pisze:

Niemcy rzuciły całemu światu rękawicę, budując „Deutschland” i zmuszając marynarki wojenne wszystkich państw do przekształcenia jednostek morskich. Nie należy zapominać — dodaje autor, że koło 1936 r. Rzesza niemiecka będzie rozporządzała potężną marynarką wojenną nowego typu, którą śmiało można uważać za niezwykłą.

Na jakich warunkach możnaby Niemcom udzielić pomocy finansowej?

Paryż, 18. 6. (PAT). W dzienniku „Actualité” Beranger omawia warunki, na jakich można byłoby udzielić Niemcom pomocy finansowej.

Jedyną gwarancją, której należy żądać od Niemiec, pisze on, powinna polegać na zrzeczeniu się przez nie raz na zawsze podnoszenia wszelkich zastrzeżeń co do traktatów, przez nie przyję-

tych. Dopóki gwarancja taka nie będzie przez nie złożona dopóty nie będzie w Europie bezpieczeństwa, a w świecie zaufania, rozbrojenie pozostanie niemożliwością i nie nastanie dobrobyt. Liga Narodów powinna znaleźć sposób przeszkodzenia Niemcom stałego podkopania fundamentów, na jakich powinna się opierać nowa Europa.

Krytyczne dni Banku Rzeszy

Ogółem w pierwszej połowie czerwca ubyło Bankowi Rzeszy środków pokrycia na sumę 1 miliard marek

Berlin, 18. 6. (Tel. wł.). Sprawozdanie Banku Rzeszy za drugi tydzień b. miesiąca, datowane 15. b. m., wykazuje dalszy odpływ dewiz i złota na sumę 544,3 milj. mk.

Uwzględniając wyzbycie się przez Bank Rzeszy weksli zagranicznych na sumę 100 milj. mk. oraz odpływ dewiz w czasie między 13 i 15 b. m. na sumę około 200 milj. mk., ogólny ubytek środków pokrycia Banku Rzeszy w pierwszej połowie czerwca wyniesie obecnie z górą 1 miliard mk. Odpływ dewiz jest zatem w tym okresie gwał-

towniejszy, aniżeli podczas kryzysu w kwietniu 1930 i październiku 1930 po wyborach do Reichstagu. Obecnie spodziewany jest okres uspokojenia, gdyż terminy większych płatności przypadają dopiero na ultimo czerwca. Pokrycie banknotów mk. złotem i dewizami wynosi obecnie 48,1% a pokrycie ogólnego obiegu banknotów 43,7% wobec 54,5% na ultimo maja. Pokrycie nie spadło poniżej ustawowej normy 40% dzięki odpowiedniemu skurczeniu się obiegu.

Nieudała podróż „Nautilusa”

Waszyngton, 18. 6. (Tel. wł.). Łódź podwodna „Nautilus” holowana jest do Queenstown w Irlandji przez kłaczownik St. Zjedn. Wyoming”. Dziś rano zerwał się kabel holowniczy

w odległości 570 mil od Queenstown, został jednak szybko naprawiony, tak że oba statki odbywają dalszą podróż.

nego żołnierza 7,300 złotych, a Niemcy aż 12,400 złotych (Polska 2,450 zł), zrezygnowanie z budowy nowych pancerników, zniesienie „Osthilfe” mającej charakter wybitnie polityczny, oraz zlikwidowanie subwencji dla towarzystw propagandowych, pracujących pod pokrywką utrzymywania łączności między macierzą, a znajdującymi się zagranicą placówkami rodzimej kultury. Ta ostatnia pozycja wynosi niemal że 30.000.000 marek rocznie.

Zarządzenia, wydane w celach gospodarczo - finansowych, mając tak wybitnie polityczno - propagandowy charakter, muszą z natury rzeczy mijać się

ze swem posłannictwem. Gdyby nawet walka polityczna powojennych Niemiec nie była tak gwałtowna, można się było spodziewać surowych krytyk „Notverordnung”. To też opinia publiczna niemała, że jednomyślnie przyjęła zarządzenia z nietajoną niechęcią. Atak prowadzili socjaliści w imieniu klasy pracującej oraz Partja Ludowa, za którą, jak wiadomo, stoi ciężki przemysł. Parlamentarnym terenem rozgrywki był wniosek hitlerowców i komunistów, domagający się natychmiastowego zwołania Reichstagu, jak również początkowo wysuwana przez socjalistów myśl zwołania komisji budżetowej. Brüning

sprzeciwił się stanowczo tym zamierzeniom i wygrał zarówno dzięki poparciu prez. Hindenburga, jak i szczególnej konstelacji stronnictw.

Socjaliści znajdują się w trudnym położeniu taktycznym. Nie mogą dopuścić do nowych wyborów, gdyż obawiają się poważnych zysków stronnictw krańcowych. Kongres, odbyty w Lipsku, był wiernym obrazem tej słabości. Mimo niechęci do Brüninga i „Notverordnung” nie mogli się również zdecydować na przejście do opozycji, któreby oddało władzę w ręce Hitlera, czy Hugenberga. Partja Ludowa, nienależąca ani do prawicy, ani do lewicy opiera się raczej na pewnej grupie ludzi, niż na szerokich masach. Chodzi jej nie tyle o kierunek polityczny rządów, jak o interesy ekonomiczne. Walka z planem Younga, kredyty zagraniczne — oto cele Partji Ludowej, którą Brüning zadowolili odpowiednimi obietnicami. Nadto podwyższenie stopy procentowej Reichsbanku odpowiadało życzeniom Partji Ludowej, co nie pozostało bez wpływu na ewolucję jej początkowo opozycyjnego ustosunkowania się do rządu.

Niezwykle charakterystycznym było zachowanie się hitlerowców (narodowych socjalistów). Zgłosili oni wprawdzie wnioski o zwołanie Reichstagu, lecz podczas trwania kryzysu nie wykazywali szczególnej aktywności. Pragnąc zasięgnąć informacji co do taktyki tego zazwyczaj agresywnego stronnictwa, zwróciliśmy się do osoby, stojącej blisko kierownictwa „faszyzmu” niemieckiego. Oto odpowiedź:

„Ruch narodowo - socjalistyczny wyznaczył sobie za cel stworzenie nowego narodu i nowego państwa, a nie tworzenie nowego rządu. Weźmie udział w rządach, gdy uzna to za celowe dla osiągnięcia tego wielkiego zadania. Przepowiednia Hitlera, sformułowana kilka miesięcy temu, iż rząd Brüninga sam się rozbije, już prawie zupełnie została spełniona. Narodowym socjalistom jest obojętne, czy utrzyma się on jeszcze przez kilka tygodni, czy też miesięcy. Oni mogą poczekać. Brüning stara się wszelkimi środkami zdyskredytować zagranicą ruch narodowo - socjalistyczny, i czynił to szczególnie ostatnio w Chequers. To nas bynajmniej nie wzrusza. Niech zagranica otworzy oczy i sama osądzi, w którym obozie znajduje się dzisiaj naród niemiecki. Narodowi socjaliści obejmą w państwie władzę, która im sama przypadnie. — Wówczas ewentualnie oświadczą, iż nie uznają układów dzisiejszych władców Niemiec z zagranicą. Narodowo - socjalistyczne Niemcy, które dziś znajdują się przed bramami, nie przejmą spadku po Brüningu i dlatego pozostawiają go przy jego sztuczkach rządzenia. Za Brüningiem stoją dzisiaj wątpliwe, wymierające stronnictwa; za Hitlerem stoi naród niemiecki”.

Powyższe oświadczenie osoby ze wszechmiar kompetentnej, mimo licznych akcentów, obliczonych na efekt, jest wiernym odzwierciedleniem zamiarów Bronzowego Domu (główniej kwatery Hitlera w Monachjum). M. N.

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Fr. Ratajczaka 16 albo w redakcji pisma naszego!

Z życia ludności polskiej w Czechosłowacji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Mor. Ostrawa, w czerwcu.
Z najważniejszych wydarzeń z życia społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji, na Śląsku i Morawach, należałoby w pobieżnym przeglądzie uwzględnić przynajmniej te, które dają obraz pracy żywiołu polskiego w różnych kierunkach.

Cały ubiegły miesiąc stał pod znakiem walnych zebrań i zjazdów poszczególnych ugrupowań politycznych i społecznych. Walne zebranie polskich towarzystw gimnastycznych „Sokół”, które odbyło się w dniu 1 maja, miało na celu obok spraw organizacyjnych również nawiązanie i utrzymanie ideowej łączności z całym społeczeństwem polskim. Ze sprawozdania wynika, że „Sokół” w Czechosłowacji liczy 921 członków, zorganizowanych w 12 gniazdach. Z sokolstwem czeskim nie istnieje żadna łączność.

Walne zebranie Harcerstwa Polskiego, które odbyło się w dniu 3 maja wykazało dalszy rozwój skautingu polskiego w Czechosłowacji. W przeciągu kilku lat swego istnienia potrafiło skupić przeszło 1.300 młodzieży w 54 drużynach i wykazało się znaczną pracą. Ten świetny rozwój harcerstwa w Czechosłowacji i jego znaczenie stwierdzili także w swych przemówieniach obecni na walnym zebraniu przedstawiciele Związku Harcerstwa Polskiego a mianowicie: dr. Kapiszewski, jako delegat głównej kwatery męskiej, p. Łaszkówna, naczelniczka kwatery żeńskiej i p. Jordanówna, komendantka chorągwi śląskiej. Obecny na Zjeździe przedstawiciel skautów czeskich podkreślił rolę harcerstwa polskiego w Czechosłowacji, nie tylko na polu zbliżenia się skautów czeskich i polskich, lecz wogóle obu słowiańskich narodów.

W dniu 23 maja odbyło się walne zebranie Towarzystwa Nauczycieli

Polskich w Czechosłowacji, połączone z obchodem 10-lecia. Ze sprawozdania wynika, że Towarzystwo liczy około 400 członków, posiada świetny chór męski, którego występy zdobyły mu uznanie w kraju i zagranicą. Towarzystwo wydaje również piśmko dla dzieci p. t. „Nasze Piśmko”.

Macierz Szkolna, największa organizacja polska w Czechosłowacji, licząca 7564 członków, zrzeszona w 85 kołach lokalnych, odbyła swe doroczne walne zebranie w dniu 31 maja. W zebraniu wzięło udział około 600 delegatów i zaproszonych gości. Sprawozdanie kasowe wykazało, że Macierz Szkolna miała w ub. roku sprawozdawczym dochodów 6.560.251,03 koron czeskich, rozchodów zaś 6.718.991,03, czyli zamknięty rok niedoborem 158.740 k. cz. Z funduszy tych utrzymuje Macierz Szkolna całe polskie szkolnictwo prywatne, obejmujące 1 gimnazjum realne, 8 szkół wydziałowych, 10 szkół ludowych, 29 ochronek i szereg kursów zawodowych i dokształcających. Prezesem wybrano ponownie dr. Olszaka, burmistrza miasta Karwiny.

Pokrzywdzona przy ostatnim spisie w Czechosłowacji ludność polska, zwała na dzień 31 maja wiec protestacyjny w Czeskim Cieszynie. Około 6.000 osób zebrało się w parku „A. Sikory”, aby protestować przeciw sposobom, jakich używały władze czeskie w celu zmniejszenia, cyfry Polaków w Czechosłowacji. Po przemówieniach postów Choboty, dr. Buzka i Jungi odczytano rezolucję, w której ludność polska domaga się ponownego spisu i zaznacza, że wyników obecnych nigdy nie uzna.

Poza tem w miesiącu maju odbyły się walne zebrania klubów czesko-polskich w Mor. Ostrawie, Bernie, Ołomuńcu i Znamie.

„Konferencja wczorajsza dowodzi, że mimo zaprzeczeń i „wyjaśnień” ze strony B. B. pertraktacje „ugodowe” z Ukraińcami nadal trwają”.

Z ogłoszonych niedawno informacji wynikało, że w Genewie doszło między reprezentacją rządową a Ukraińcami do porozumienia o tyle, iż postanowiono prowadzić dalej konferencje... „Kurjer Lwowski” zwraca uwagę na to, że wymieniony w powyższym komunikacie ks. Łopatyński jest „wybitnym członkiem U. N. D. O. i mężem zaufania ks. metrop. Szeptyckiego”, którego znów stale atakuje oficjalny organ lwowskiej „sanacji”, „Słowo Polskie”.

Zakończenie głośnego procesu

Red. Wojder uwolniony.

Dnia 16. bm. Sąd Najwyższy w Warszawie w procesie gen. Berbeckiego przeciw redaktorowi „Słowa Pomorskiego” p. Aleksandrowi Wojderowi oddalił skargę kasacyjną prokuratora w Toruniu i zatwierdził wyrok Sądu Apelacyjnego, którym p. Wojder został uwolniony.

W głośnym tym procesie oskarżonego bronili pp. adwokaci Stanisław Kijewski z Warszawy i dr. Paweł Ossowski z Torunia.

Tak więc sprawa, która ciągnęła się przez prawie 5 lat siódmym i ostatnim wyrokiem została załatwiona. Przypominamy, że pierwszym wyrokiem red. Wojdera skazano na rok więzienia.

Ruch wyborczy w okręgu plockim

Ostatni tydzień przyniósł w okręgu wyborczym plockim wielkie ożywienie pracy. Mimo przeszkód, szukan, odmowy lokalni i t. p., komitety wyborcze listy narodowej zorganizowały wiele zebrań i wieców, na których przemawiali: posłowie Klubu Narodowego, kandydaci listy narodowej nr. 4 i miejscowi działacze.

Przemawiał również szereg postów z Wielkopolski i Pomorza.

Tak więc w Rypinie odbył się wielki wiec z referatami postów Mazura i A. B. Lewandowskiego. Poseł Lewandowski przemawiał nadto na wiecu w Dobrzyniu. W Świdziebni (pow. rypiński) przemawiał poseł Kamiński z Pomorza.

W Gójsku (pow. sierpecki) odbył się w obecności 500 osób wiec z udziałem pos. dr. Tadeusza Wróbla z Wolsztyna. Tenże poseł przemawiał przy udziale 300 osób w Mochowie.

W pow. płońskim przemawiał pos. Przanowski we Wronie i Jeńcu, a pos. Kawecki w Sochocinie.

W Siecieniu i Rokiciach (pow. plocki) przemawiał pos. Szturmowski z Pomorza, a w Drobinie i Świecieńcach w tymże powiecie pos. Petrycki z Bydgoszczy.

„Sanacja” mimo szalonej agitacji i udoskonalonych „metod” wyborczych, nie cieszy się popularnością.

„Gazeta Warszawska” donosi, że w niedzielę rano został osadzony przez policję w areszcie w Rypinie p. Antoni Rakowski, ziemianin z Rypińskiego w związku z udziałem w akcji wyborczej na rzecz listy narodowej. We wtorek p. Rakowski został przesłuchany przez sędziego grodzkiego z decyzji którego

został osadzony w więzieniu śledczym. Sprawa ma być skierowana do prokuratora w Plocku. Jak wiadomo, więzienie śledcze, jako środek zapobiegawczy jest stosowane wówczas, jeśli wchodzi w grę duże przestępstwo lub zbrodnia lub jeśli oskarżony mógłby zatrzeć ślady, albo jeśli byłoby usprawiedliwione podejrzenie co do możliwości ucieczki. W danym wypadku trudno się tych rzeczy dopatrzeć. Obrony p. Rakowskiego podjęli się adwokaci plocki, sprawa budzi już dziś w okręgu duże zainteresowanie. Tyle, co do strony formalnej.

„Gaz. Warsz.” otrzymała wiadomość z Rypińskiego, że przed aresztowaniem p. Rakowskiego zjawiał się w majątku jego matki w Pręczkach sekwestrator, który dokonał zajęć za podatki. Charakterystyczne.

Z Stronnictwa Narodowego

Zebranie Koła na Wildzie.

Stronnictwo Narodowe na Wildzie odbyło w lokalu p. Zawadkowej swe plenarne zebranie. Obrady otworzył prezes p. inż. Maćkowiak. Protokół z ostatniego zebrania przeczytał sekretarz p. Powązka. Referat p. t. „5-lecie przewrotu” wygłosił członek Młodzieży Wszechpolskiej p. Wyganowski.

Referent w sposób jasny i ciekawy przedstawił zebranym całokształt bilansu pracy rządów pomajowych. Mówcy podziękowano za niezmiernie ciekawe zobrazowanie stosunków rzesystemi oklaskami.

Po referacie wyłoniona się dyskusja, w której przemawiali pp.: Jeske, Maćkowiak, Nowak, Gadomski, Rusiecki, Wrzesiński, Olszewski, i t. d. Wszelkie przemówienia jedno miały na oku, mianowicie dobro kraju i narodu — zebrani wykazali żywe zainteresowanie o losy państwa — które dziś bardzo ciężko przechodzi koleje.

Po wnioskach i wolnych głosach, zamknięto obrady. (z)

Zebranie w Tarnowie Podgórnem

Dnia 14. bm., w niedzielę odbyło się zebranie kwartalne Koła S. N. w Tarnowie Podgórnem (powiat poznański). Przed miesiącem zebranie S. N. nie doszło do skutku, albowiem — jak już donosiliśmy — rozwiązał je nieprawnie starszy posterunkowy Śniadek, który tymczasem został puczonny przez swą władzę zwierzchnią, iż mu zebrań prywatnych (zamkniętych) Stronnictwa Narodowego ani nadzorować, ani rozwiązywać nie wolno.

Zebranie zagał p. Stan. Jordan z Lusówka. Obecnych było około 70 członków i zaproszonych gości. Referat o obecnem położeniu politycznym i gospodarczym wygłosił b. poseł Karol Rzepecki. Omawiał sprawy podatkowe, skład obecnego rządu, traktat handlowy z Niemcami i umowę likwidacyjną. Wkońcu wyjaśnił sprawę premii zbożowych, poczem p. Zygmunt Pluciński z Lusówka dał bardzo szczegółowe wyjaśnienie o eksporcie zboża, o cłach i pośrednikach, wywożących zboże zagranicę. Po re-racie przystąpiono do spraw bieżących.

Nowe rokowania polsko-niemieckie.

Warszawa, 18. 6. (Tel. wł.) Z Berlina donoszą, że z powodu wygasania z dniem 30. bm. umowy polsko-niemieckiej w sprawie handlu żytem w najbliższych dniach rozpoczną się rokowania w Berlinie o przedłużeniu umowy na dalszy rok. Rokowania ze strony polskiej będzie prowadził radca handlowy poselstwa p. Rawita Gawroński, ze strony niemieckiej dr. Hode. (w)

Niezgodne z artykułem 6 ustawy uposażeniowej

Warszawa, 13. 6. (Tel. wł.) Naczelny komitet pracowników państwowych, kolejowych i komunalnych odbył wczoraj nadzwyczajne posiedzenie, na którym stwierdzono, że wstrzymanie z dniem 1 lipca przesuwania urzędników do wyższych szczebli plac jest niezgodne z art. 6 ustawy uposażeniowej. W tej sprawie komitet pracowników zwrócił się do premiera o wyznaczenie posłuchania. (w)

Wulkan zaczyna działać.

Tokio, 18. 6. (PAT.) Wulkan Yakedake w Alpach Japońskich rozpoczął dzisiaj rano działalność. Słychać straszne gromoty. Popiół zasypuje miejscowości u stóp wulkanu.

Komplementy

Obecny minister skarbu p. Jan Piłsudski oświadczenia swe z 16. bm. o obciążeniu budżetu do 2 miliardów 450 milionów zaczął od słów:

„Podzielać całkowicie zdanie mego poprzednika, że, jeśli wydatki całoroczne zredukujemy poniżej 2 i pół miljarda, wówczas deficyt zagraża nam nie może”.

Poprzednik pospieszył natychmiast z odwzajemnieniem się, ukłonem za ukłon, bo oto „Gazeta Polska” z 17. bm. zamieściła uwagi p. Matuszewskiego, który mówił:

„W moich przewidywaniach, które nie spotkały się z bardziej pesymistyczną oceną ze strony żadnego stronnictwa w Izbach, zaznaczałem konieczność zniesienia strony wydatkowej budżetu na 2.500, aby uniknąć deficytu. Obecna uchwała Rady Ministrów idzie o spory i wielce słuszny krok dalej; zniża przewidywane wydatki o dalsze 50 milionów zł. Jestto wysiłek olbrzymi, wysiłek trudny i bolesny...”

„Ostatnia uchwała Rady Ministrów, powzięta na wniosek p. ministra Piłsudskiego, stwierdza raz jeszcze, iż posiadanie zdecydowanej woli odparcia kryzysu jest najskuteczniejszą bronią w walce o zwycięstwo. Państwo spełniło w niej swój obowiązek...”

„Natomiast ważnem jest to, co kiedyś w krótkich paru wierszach napisze o tem historia. I w naszym ręku, w naszej odporności, w naszych wartościach moralnych, tkwi możność tego, aby wnuki nasze czytały kiedyś i uczyły się tych paru słów, że: Wielki kryzys ekonomiczny lat 1929 — 1931... Rzeczpospolita Polska przeżyła, nie naruszywszy swej waluty, ani swej gospodarki budżetowej. Wykonaniem swojej uchwały Rząd wypełni w znacznej mierze treścią to jedno krótkie zdanie w przyszłym podręczniku historii Polski”.

Okazuje się, że smutny stan skarbu i ciężkie ciosy, związane z tem dla kraju, są dla pp. Matuszewskiego i Jana Piłsudskiego sposobnością do wzajemnego chwalenia się, bardzo dalekiego od rzeczywistości i prawdy.

Rzeczywistość bowiem jest taka, że: 1. mimo ostrzeżeń wydyto budżet z 1 miljarda 700 milionów w r. 1926 do 3 miliardów radosną twórczością pomajową.

2. p. Matuszewski, który sam twierdzi, że widział, iż trzeba budżet obniżyć przynajmniej do 2 miliardów 500 milionów, wniósł jednak do Sejmu i do Senatu oraz przeprowadzał zamasyście uchwalanie budżetu około 2 miliardów 900 milionów, ponieważ tak sobie życzył p. minister Józef Piłsudski, który głosił, że idzie... in plus.

3. p. Matuszewski, który nalegał, aby wprowadzić oszczędności, został usunięty, a przyszedł p. Jan Piłsudski, który jednak także nic innego zrobić nie może.

Niema się czem chwalić, niema za co się kłaniać, niema co przekazywać do zapisywania w podręcznikach historii. St. St.

Rokowania B. B. z Ukraińcami

„Kurjer Lwowski” donosi, że w niedzielę we Lwowie

„odbyła się konferencja polityczna z udziałem szeregu polityków B. B. i U. N. D. O. Konferencja odbywała się w prywatnem mieszkaniu ks. Łopatyńskiego przy ul. Badenich. Udział w niej ze strony ukraińskiej wzięli m. in. pp.: dr. Howykowicz, Decykiewicz, kupiec Stefanowicz i członkowie Klubu Ukraińskiego — R. M., dalej dyrektor „Narodnej Przerhowli” Zajęczkowski, bracia Rudny i (recte Spiegel), sen. Hałuszczynski. Referaty wygłosili pp.: woj. Borkowski i poseł Lucki. Szereg zaproszonych Polaków odmówił przybycia. Byli natomiast obecni pp.: wiceprez. Irzyk, Bocheński, Paygert, Zdz. Stroński.

Poprawki historii

Historja: Błagam pana, niech pan mnie nie poprawia, bo będę musiała wszystko pisać na nowo.

W łonie rządu niemieckiego zajdą jednak zmiany?

Za tę cenę Partja Ludowa głosowała przeciwko zwolnieniu Reichstagu?

Berlin, 18. 6. Według informacji komunistycznej „Die Welt am Abend”, kanclerz Brüning w konferencji z przedstawicielami niemieckiej partji ludowej, jaka poprzedziła onegdajsze posiedzenie konwentu senjorów, wyrazić miał zgodę na rekonstrukcję gabinetu w odpowiedniej chwili w myśl postulatów ciężkiego przemysłu niemieckiego.

W związku z tem zbliżona do niemieckiej Partji Ludowej „Deutsche Allg. Ztg.” ogłasza oświadczenie przywódcy partji ludowej Dingeldeya, odnoszące się do rozmów z kanclerzem Brüningiem. Kanclerz, zdaniem tegoż przywódcy partji ludowej, podjąć może

walkę o rewizję reparacyj tylko na czele rządu, któryby zapewnił mu całkowity prestiż i zdecydowaną postawę. Ponieważ nie można już było cofnąć dekretów bez narażenia się na niebezpieczeństwo, że Rzesza niemiecka nie będzie mogła wykonać swych zobowiązań nastąpić muszą zdecydowane reformy według jednolitego i wszechstronnego planu. Zadanie to wymaga nowych i energicznych osobistości w rządzie.

Dziennik dodaje od siebie, że postulaty dotyczące rekonstrukcji gabinetu nie ograniczają się tylko do teki min. gospodarki.

Niszczycielski huragan w Niemczech

Domy i fabryki zrównane z ziemią — Jest kilku zabitych i rannych

Berlin, 18. 6. (Tel. wł.) W pow. altońskim szalał dzisiejszej nocy niezwykle silny huragan. 3 osoby są zabite, a 40 rannych. Szkody oceniamy na razie na 1 milion mk. Na dworcu kolej. w Plattenberg orkan zniszczył magazyn kolejowy i zdruzgotał ciężki wagon kolej. Znajdująca się w pobliżu fabryka została zupełnie zniszczona. Walące się mury i ciężkie przedmioty, unoszone w powietrzu, zraniły szereg osób.

Berlin, 18. 6. (Tel. wł.) Huragan, który szalał wczoraj w dolinie Elsy, poczynił szczególne zniszczenie w Plattenbergu, Holthausen i Herscheid. W miejscowościach tych uległo zniszczeniu około 140 zabudowań. Dachy 7 fabryk zostały zerwane przez wicher, wnętrza zaś fabryk uszkodzone. Fabryka Pickerta została zrównana z ziemią.

Samoloty sowieckie nad pograniczem polskiem

Wilno, 18. 6. (Tel. wł.) Na odcinku granicznym Wilejka zauważono samolot sowiecki, który w ciągu dłuższego czasu krążył nad pograniczem polskiem. Dnia 15 b. m. na odcinku granicznym Suchodowszczyzna ukały się 3 samoloty sowieckie, które po okrążeniu kilku granicznych wsi odle-

ciały w kierunku Romajnska. Wczoraj nad Stolpcami przeleciał samolot, który po okrążeniu stacji odleciał w kierunku Niegorełoję.

Loty samolotów bolszewickich są związane z odbywającymi się na Białorusi manewrami sowieckiej floty powietrznej.

Napad rabunkowy na kasjera w Łodzi

Zrabowano 27 tysięcy złotych przeznaczonych na wypłatę dla robotników

Łódź, 18. 6. (Tel. wł.) Wczoraj dokonano napadu na kasjera jednej z tułtejszych fabryk. Kasjer ten podjął w banku 27 tys. zł, przeznaczonych na wypłatę dla robotników i wioził je w kasetce w powozie. Kiedy powóz zbliżył się do przejazdu kolejowego, wypadło z zawalu ziemnego 5 bandytów z rewolwerami, zatrzymali konie i porwali kasetkę. Wszyscy skierowali się

do oczekującej taksówki. W tej chwili jeden z bandytów strzelił przez nieostrożność i zranił swego towarzysza. Rannego bandyci wciągnęli do taksówki i wszyscy odjechali. Napad odbył się tak szybko, że napadnięci nie zapamiętali numeru taksówki ani wyglądu napastników. Dochodzenia policyjne stw. iżli, że bandyci już od kilku godzin czatowali na kasjera. (w)

Prasa rządowa o redukcji urzędników

Warszawa, 18. 6. (Tel. wł.) Z powodu wiadomości o zamierzonej redukcji 30 proc. urzędników w monopolach państwowych itd., dzisiejsza prasa rządowa stara się osłabić te wiadomości i pisze, że wiadomości te są nieścisłe, że ministerstwa dopiero opracowują sposoby przystosowania wydatków do zmniejszonego budżetu, że może być tylko mowa o tych urzędach, które są przeciążone nieproduktywnymi etatami, że liczba tych etatów nie przeniesie 10 proc. (w)

Tragedja polskiego górnika

Bruksela, 18. 6. (PAT.) W jednej z kopalń południowej Belgji 4-metrowy blok węgla zmiądzzył górnika Polaka, Walentego Becalę, rodem z Gostynia (Wlkp.).

Becala, który zbierał sobie skromną sumkę pieniędzy, postanowił wyjechać do ojczyzny, za którą tęsknił. W ostatnim prawie dniu pracy, spotkała go śmierć.

Sprzedana żona za 300 dolarów.

Wilno, 18. 6. (Tel. wł.) W granicznej osadzie Łódzkiej, Antoni Draczew, stolarz z zawodu, sprzedał swemu kuzynowi z Ameryki Janowi Kardeckiemu swą żonę za 300 dol. Mimo sprzeciwu Kardecki zabrał ją jako kupiony towar i usiłował wywieźć na Litwę. Na granicy zatrzymano ją jednak, ponieważ nie miała pozwolenia

na wyjazd. Draczewowa złożyła skargę do sądu na swego męża.

Samobójstwo oskarżonego.

Lublin, 18. 6. (PAT.) Podczas rozprawy lubelskiego sądu okr. na sesji wyjazdowej w Chełmie zaszedł następujący wypadek. Jeden z oskarżonych, Dawid Rychter, zawodowy złodziej, rzucił się w czasie przerwy z okna II. p. na bruk, przyczem doznał ciężkich obrażeń ciała. Przyczyną rozpaczliwego kroku miała być obawa przed wyrokiem.

Tajemniczy strzał

Warszawa, 18. 6. (PAT.) W dn. wczorajszym przez otwarte okno jednego z pokojów Agencji T. E. (Tel. Expr.), położonego naprzeciwko okien sieni bocznej oficyny, padł strzał. Kula przeszła przez zamknięte drzwi, wybiła dziurę do sąsiedniego pokoju, trafiła tam w okno i wybiła w niem szybę. Sądząc z siły penetracji, była to kula karabinowa.

Skutkiem szczęśliwego zbiegu okoliczności strzał nie spowodował ofiar. W pokoju tym na linii strzału pracował jeden z redaktorów, odbierający radio. Policja prowadzi śledztwo. Nie jest wykluczone polityczne podłoże tego tajemniczego strzału.

Tragiczny wypadek w cyrku.

Wilno, 18. 6. (Tel. wł.) Wczoraj w godzinach popołudniowych uległ w cyrku Stamińskich porażeniu prądem o wysokim napięciu monter Alfons

Suchocki. W czasie pracy Suchocki dotknął ręką o źle izolowane przewody, co spowodowało jego śmierć.

Szczegóły zamordowania Bereznickiego

Lwów, 18. 6. Dochodzenia policyjne przeciwko Iwanowi Myszukowi, mordercy alumna Eugenjusza Bereznickiego, ujawniły dalsze szczegóły morderstwa. Iwan Myszuk, członek U. O. W. otrzymał w dniu 15 b. m. w Synowódzku Wyznem od jednego z członków t. zw. trójki, t. j. komórki organizacyjnej U. O. W. rewolwer oraz polecenie zabicia Bereznickiego w ciągu 48 godzin. Udał się on natychmiast do Lwowa i spędził noc na Wałach Gubernatorskich udał się rano z fotografją Bereznickiego w rękę do bramy domu przy ul. Gródeckiej, oczekując nadejścia Bereznickiego.

Bereznicki uważany był przez U. O. W. za prowokatora w gronie młodzieży ukraińskiej, za co też został zgadzony. Wydział śledczy P. P. aresztował również współlokatora zamordowanego, studenta ukraińskiego Kordysa, który towarzyszył Bereznickiemu i który po zabiciu tegoż zbiegł z miejsca zbrodni. Zachodzi podejrzenie, że Kordys współdziałał z Myszukiem.

Kto zapłaci za uszkodzenie „Wisły”?

Gdynia, 18. 6. (Tel. wł.) Jak wiadomo, w ubiegły piątek tułtejszy sąd grodzki uznał, że hawaryę polskiego statku „Wisła” spowodował niemiecki transportowiec „Rose”, natomiast odwrotny wyrok wydał przed miesiącem sąd niemiecki w Szczecinie. Wbrew przypuszczeniom, spór o odszkodowanie pomiędzy P. P. „Żegluga Polska”, właścicielką „Wisły” i firmą „Rudolf Gribel” w Szczecinie, do której należy parowiec „Rose”, nie oprze się o międzynarodowy morski sąd rozjemczy w Paryżu, lecz poddany zostanie arbitrażowi, który za kilka tygodni odbędzie się prawdopodobnie w Kopenhadze.

Stolica Apostolska odpowiedziała na notę rządu włoskiego

Citta del Vaticano, 18. 6. (KAP.) Do pałacu Chigi nadeszła nota Watykanu, będąca kontrodpowiedzią Stolicy Apostolskiej na odpowiedź rządu faszystowskiego z dn. 9. bm. w sprawie akcji katolickiej. Treść noty watykańskiej nie została podana dotychczas do wiadomości publicznej.

Pożar w laboratorium filmowym

Praga, 18. 6. (Tel. wł.) W laboratorium filmowym uniwersytetu im. Masaryka w Brnie wybuchł wczoraj popołudniu pożar. Pożar ten zniszczył wszystkie niemal filmy naukowe, które złożone były w pracowni. Straty sięgają około 700.000 kor., natomiast nie do wynagrodzenia są straty, jakie poniosła nauka, gdyż spłonął szereg filmów przyrodniczych, montowanych w laboratorium, a sporządzanych przez szereg lat, jak np. film z życia roślin. Szczególnie cennym był film, ilustrujący ruch roślin.

Zapisz się na członka derającego T. C. L., roczna składka 12 zł. kwartalna 3 zł

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 18. 6. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f. w. h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f. w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne”

Zyto 15 tonn par. Poznań 27,00

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Zyto . . . . . 26,25—26,75

Uspсобienie słabsze . . . . . 29,50—30,00

Pszenica . . . . . 29,50—30,00

Uspсобienie spokojne . . . . . 27,00—28,00

Jęczmień przemiałowy . . . . . 27,00—28,00

Uspсобienie spokojne . . . . . 29,50—30,50

Owies pastewny . . . . . 29,50—30,50

Uspсобienie spokojne . . . . . 40,00—41,00

Maka żytnia 65% wł. work. . . . . 48,00—51,00

Uspсобienie słabsze . . . . . 18,00—19,00

Otręby żytnie . . . . . 17,00—18,00

Otręby pszenne . . . . . 18,50—19,50

Otręby pszenne (grube) . . . . . 18,50—19,50

Ogólne uspсобienie słabsze . . . . .

Tranzakcje na odmiennych warunkach: zyta 30 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 18. 6. 1931 r.

Przebieg dzisiejszej giełdy pieniężnej nie wykazał żadnej większej zmiany.

Z pap. państw. poszukiwano 5% poz. konwers. po 46¼% i poz. inwestycyjna po 82.— Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredytowego doznały lekkiego polepszenia 6% listy żytnie, które były w tranzakcjach po 15,50—15,75 (za 1 ctr. mtr.) oraz obracano 8% listami dolarowemi (staremi) po 91% (przy dew. 8,90), a jedynie poszukiwano 4% listy zast. konwert. ziemskie po 33%.

Akcje bankowe bez obrotów.

Z akcji przemysłowych doszło do kursu po dość długiej przerwie akcjami Cegielskiego, które oddawano po 30,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):

5 proc. Pożyczka konwersyjna 46¼% P.

8 proc. dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 91% +.

4 proc. listy zastawne konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 33% P.

(Kurs w złotych):

6 proc. listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt. 15,50—15,75 +.

4 proc. Prem. Poz. Inwestycyjna 82.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. z 30,— O.

Tendencja bez zmiany.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,9625 zł.; w Gdańsku na Warszawie 8,923 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. n. w dewizach 211,38 do 211,68 zł., gotówką 210,98 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173,09 po 173,35 zł., gotówką 172,75 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18. 6. 1931 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary Stanów Zjedn. tr.: 8,95; sp.: 8,97;

kup.: 8,93.

Dewizy:

trans. sprzed. kup

Londyn 43,40½ 43,51 43,30

Nowy Jork 8,919 8,939 8,899

Nowy Jork 8,923 8,943 8,903

kabel 34,94 35,03 34,85

Paryż 26,43 26,49 26,37

Praga 173,33 173,76 172,90

Szwajcaria 239,23 239,83 238,63

Sztokholm 125,41 125,72 125,10

Wiedeń 46,73 46,85 46,61

Włochy 211,87

Berlin

Tendencja mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poz. bud. 38,00

6% poz. dol. 71,75

5% pcz. korw. 45,75

Akcje w złotych:

Bank Polski . . . . . 115,50—116,00

W. T. Węgla . . . . . 0,00—20,00

Lilpop . . . . . 0,00—14,00

Tendencja utrzymana.

Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja słabsza, dla listów zastawnych niejednolita, dla akcji utrzymana, z odcieniem słabszym, Bank Polski słabszy, Węgiel i Lilpop utrzymany.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 18. 6. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg. 000,00—000,00

Tendencja przy natychmiastowym załadunku stała, pozatem słabsza.

Zyto march. 70—71 kg. . . . . 205,00—207,00

Tendencja nieco mocniejsza.

Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . . . 192,00—208,00

Tendencja spokojna.

Owies march. od st. załad. 174,00—177,00

Tendencja słaba.

Maka pszenna . . . . . 32,00—37,25

Tendencja słabsza.

Maka żytnia . . . . . 27,25—29,50

Tendencja mocna.

Ospa pszenna . . . . . 13,90—14,20

Tendencja cicha.

Ospa żytnia . . . . . 12,75—13,00

Tendencja cicha.

Groch Victoria . . . . . 26,00—31,00

Groch pastewny . . . . . 19,00—21,00

Peluszka . . . . . 26,00—30,00

Bób polny . . . . . 19,00—21,00

Wyka . . . . . 24,00—26,00

Łubin niebieski . . . . . 16,00—17,50

Łubin żółty . . . . . 22,00—27,00

Makuchy rzepakowe . . . . . 9,50—10,00

Makuchy lniane . . . . . 13,10—13,30

Wytłoki suche paryt. Berlin 7,70—7,80

Srót Scya . . . . . 12,00—13,00

Ziemniaki jadalne białe . . . . . 2,20—2,40

Ziemniaki jadalne czerwone 2,70—2,90

Ziemniaki jadalne żółte . . . . . 4,20—4,50

Ziemniaki nieb. z Odenwald 3,00—3,30

Ogólna tendencja niejednolita.

Ziemniaki jadalne w handlu hurtowym.

Ziemniaki jadalne żółte . . . . . 4,90—5,25

Ziemniaki jad. niebieskie . . . . . 3,40—3,70

Ziemniaki jadalne czerwone 3,05—3,40

Ziemniaki jadalne białe . . . . . 2,50—2,80

Stanowisko obywatelstwa w Zbąszyniu wobec Zjazdu Katolickiego

Wszyscy w radosnym natcheniu oczekują rozpoczęcia się uroczystości — Potępienie roboty warcholskiej jednostek pseudokatolickich — Zjazd zapowiada się wspaniale z udziałem licznych tysięcy wiernych — Dobra sprawa triumfuje!

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Zbąszyn, 17 czerwca.

W miarę zbliżania się uroczystych chwil, jakie ludność katolicka Zbąszynia i okolicy będzie przeżywała z okazji XI Zjazdu Katolickiego, wzrasta i potężnieje radosny nastrój we wszystkich warstwach społeczeństwa tutejszego. Ogarnia on poczucie nawet i takich, którzy początkowo może skłaniali swe ucho ku podszeptom czynników wrogich tej manifestacji katolickiej. Tak, że podstępne ich warcholstwo już z całą pewnością nie odniesie tu żadnego skutku. Przeciwnie, wskutek tych właśnie ataków i daremnych prób przeszkadzania, społeczeństwo polskie i katolickie w mieście i okolicy staje tem bardziej zwarte przy tych, którzy zjazd ten zwołują. Widzi ono bowiem teraz całkiem jasno, do jakiego rozpanoszenia się wpływów antykatolickich doszło już w naszym mieście.

Oczy zaś otwarte każdemu przedewszystkiem zbieranie podpisów na listę osób przeciwnych Zjazdowi w Zbąszyniu. Kto to wymyślił? Inicjatorom tej podstępnej roboty jednak naogół niewiele udało się pozyskać protestowiczów, a natomiast wywołali przeciwko sobie i swej akcji antykatolickiej powszechne dziś już oburzenie społeczeństwa miejscowego. Uzewnętrznili się ono nawet w pełnym stanowczości oświadczeniu miejscowych stowarzyszeń i organizacji społecznych. Podajemy je poniżej w całkowitem brzmieniu wraz z podpisami:

Oświadczenie.

Przed niedawnym czasem zarządy kilku towarzystw wydały odezwy, wymierzone przeciw naszemu Czcigodnemu Ks. Proboszczowi Płotce i skierowaną przeciw mającemu się odbyć XI Zjazdowi Katolickiemu w Zbąszyniu.

Wobec tego niżej podpisane towarzystwa m. Zbąszynia i okolicy po odpowiednich uchwałach, powziętych na zebraniach plenarnych, oświadczają co następuje:

I. Oddajemy pod przegięz opinii publicznej autora odezwy, który swą podłą, nikiemną i krecią robotą siebie ferment wśród społeczeństwa zbąszynskiego i wywołuje osobiste napaści na Wielebnego i Czcigodnego Ks. Proboszcza Płotkę.

II. Równocześnie piętnujemy osoby podpisane na odezwie, które nie porozumiały się z członkami swych towarzystw, przyczyniły się do wspólnej odpowiedzialności wraz z autorem. Jak nierozważnym było postępowanie owych osobników, świadczy fakt, że 4 organizacje (towarzystwa) powzięły przez swych członków na plenarnych zebraniach uchwały, unieważniające postępowanie swych prezesów, odbierając im piastowane mandaty.

III. Ponieważ inicjatorem Zjazdu jest J. Em. Ksiądz Kardynał Prymas Hlond, przeto wyrażamy nasze ubolewanie, że odezwa pośrednio dotyka Jego Najczcigodniejszej Osoby.

Wyrażamy tem bardziej zdziwienie, że podpisy zostały złożone, ponieważ w Komitecie Honorowym Zjazdu Katolickiego zasiadają przedstawiciele wszystkich władz i urzędów z p. wojewodą hr. Raczyńskim na czele.

IV. Podane w odezwie zarzuty przeciw Ks. Prob. Płotce, jak również przeciw Zjazdowi Katolickiemu, są bezpodstawne i zawierają popospolite i wierutne kłamstwa. Najlepszym dowodem, jakim zaufaniem i poparciem swych władz przełożonych i Najwyższego Dostojnika Kościoła cieszy się Ks. Proboszcz Płotka, jest ta okoliczność, że J. Em. Ksiądz Kardynał Prymas właśnie Zbąszyn wybrał jako miejsce Zjazdu Katolickiego.

V. Podpisane na odezwie osoby nie mają prawa występować w imieniu parafii Zbąszynia, ponieważ jej nie reprezentują. Raczej my niżej podpisane towarzystwa m. Zbąszynia i okolicy stwierdzamy, że szanowany przez nas wszystkich Ks. Proboszcz Płotka cieszy się zupełnym zaufaniem nie tylko większości parafii, lecz wszystkich parafian z wyjątkiem na szczęście nielicznych warcholów.

Zdajemy sobie sprawę, jakie zastugi położył Wielebny Ks. Proboszcz Płotka na polu kościelnym, społecznym i charytatywnym. Wiemy też, że w sprawach politycznych jest bezstronnym i umiarkowanym.

Wkońcu oświadczamy, że na wszystkie niecie i podłe zarzuty nie odpowiadamy ludziom bez czci i honoru.

Zbąszyn, dnia 15 czerwca 1931 r.
Tow. św. Wincenego a Paulo (pieczęć),
podpis C. Kryzanowa, 105 członków;
Towarzystwo Kolarzy (pieczęć), podp. Borowski prezes, Lewandowski sekretarz,
460 członków; Zjednoczenie Kolejowców

Polskich, podp. Łowiński prezes, Sita sekretarz, 382 członków; Towarzystwo Przemysłowców, podp. St. Wiśniewski, 100 członków; Związek Urzędników Kolejowych, podp. Alfons Kowalski, Lewandowski, 80 członków; Związek Niższych Urzędników Poczтовых, podp. Masztalerz, Owczarczak; Związek Pracowników Poczтовых, podp. Rozański prezes, Cz. Tokarski; Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, podp. St. Szymczak sekretarz, St. Rzepa prezes, 120 członków; Ochotnicza Straż Pożarna Zbąszyn, podp. A. Boch, Marciniak, 67 członków; Zarząd Okr. Zw. Tow. Powstańców i Wojaków D. O. K. VII Okręg XV, podp. J. Sobański prezes, Jan Przybylski sekretarz; Towarzystwo Powstańców i Wojaków D. O. K. VII Okręg XV, podp. J. Sobański prezes, Jan Przybylski sekretarz; Towarzystwo Powstańców i Wojaków D. O. K. VII Okręg XV, podp. J. Sobański prezes, Jan Przybylski sekretarz; Towarzystwo Robotników Katolickich Zbąszyn, podp. Marcin Nowak, 240 członków; Zawod. Związek Drużyn Konduktorskich Zbąszyn, podp. Kasperczak Jan, Przybyła Karol, sekretarz; Kółko Włościanek, podp. Rywoltowa, Grzeskowiak; Stow. Polskich Kobiet Pracujących Zbąszyn, podp. Anna Lutomska prezeska, Marja Gałęzka, 300 członkin; Stow. Polskiej Młodzieży Zeńskiej Zbąszyn, podp. W. Tomaszewska, Halekówna sekretarka; Chór Kościelny Zbąszyn, podp. K. Chwałicki prezes, Janek sekretarz, 60 członków; Bractwo Kurkowe Zbąszyn, podp. Fr. Filipowski prezes, Wacław Haenel sekretarz; Stow. Młodzieży Polskiej Zbąszyn, podp. Dudziński B. prezes, Czajkowski sekretarz; Wolny Cech Piekarski Zbąszyn, podp. J. Banaszynski, Czesław Horowski; Ochotnicza Straż Pożarna Przyprostynia, podp. Furman sekretarz; Tow. Rzemieślników Budowlanych, podp. Stanisław Lesicki prezes, 30 członków; Tow. Samodzielnych Kupców Chrześcijańskich, podp. Fr. Filipowski prezes, Siniński sekretarz; Związek Inwalidów Woj. Rz. P. Kóło Zbąszyn, podp. Szott prezes, Marszałkiewicz sekretarz; Tow. Śpiewu „Halka”, podp. Ignaszewski sekretarz, 108 członków; Kółko Rolnicze Zbąszyn podp. Błachowiak prezes; Ochotnicza Straż Pożarna Strzyżewo podp. Błachowiak nacelnik, Kozłowski sekretarz; Tow. Gimn. „Sokół” Chrośnica, podp. Szott prezes, J. Brychcy sekretarz; Stow. Młodzieży Polskiej Nowy Dwór, podp. Karpacki Franciszek; Tow. Powstańców i Wojaków Chrośnica, podp. Kuberski prezes, J. Brychcy sekretarz; Stow. Urzędników Celnych w Zbąszyniu, podp. Grajek prezes, Zygmunt Stachowiak sekretarz.

Wprośt miądzżaczem dla sprawców wspomnianej odezwy, uchylającej ks. prob. Płotce i usiłującej przeszkodzić urzędzeniu Zjazdu Katolickiego w Zbąszyniu, jest to stanowcze potępienie ich nieciernej roboty, zaopatrzone tyłu podpisanymi poważanymi i ogólnie znanych organizacji społecznych. Nie dość na tem jeszcze, metodę ich roboty przygważdżają jeszcze osobno dwa oświadczenia. — Mianowicie Związek Zawodowy Maszynistów zaprotestował na zebraniu swem przeciwko podpisaniu go na tej odezwie, potępiając ją stanowczo, a na poparcie Zjazdu Katolickiego uchwalili jednocześnie z kasy związkowej 100 zł. Zaś miejscowe Ognisko Kolejowego Przesposobienia Wojskowego powzięło na swem zebraniu miesięcznym taką rezolucję:

„Unieważniamy podpis, uczyniony przez obywatela prezesa Ogniska K. P. W. bez wiedzy członków tutejszego Ogniska pod tą haniebną odezwą, którą przeczytał ob. prezes na obecnym zebraniu. Oświadczamy, że w Zjeździe Katolickim tut. Ognisko K. P. W. weźmie oficjalnie udział. Dołożymy wszelkich starań, ażeby Zjazd wypadł najwspanialej i jaknajuroczyściej, by tem na tut. rubieżach Rzeczypospolitej udokumentować żywą wiarę w Chrystusa Pana i prawdziwą miłość dla Ojczyzny“.

Odpowiedź na takie warcholstwo krótką, lecz bardzo dosadną. Po takich obawach zdecydowanej woli społeczeństwa tutejszego nie potrzeba mieć zgola żadnej obawy o godny i podniosły przebieg uroczystości Zjazdu Katolickiego.

Przy końcu jeszcze warto wspomnieć, że p. adwokat i notariusz Kotul, wkrótce już pewnie na zawsze opuści nasze miasto. Świadczy o tem pono wypowiedzenie dzierżawy lokalu, zajmowanego przez niego na biura adwokackie, a z drugiej strony wydzierżawienie takiegoż lokalu w Poznaniu przy ul. Ratajszaka, dokąd się p. K. wyprowadza. Ustaną wtedy niezawodnie i napaści na ks. proboszcza Płotkę, który oczywiście miał uzasadnione powody do swoich wystąpień. — O ile wiadomo, p.

Kotul przybył do naszego „zaczofanego miasta“ na pograniczu z Małopolską. Mile zrazu przyjęty, a nawet godnościami zaszczycon — w końcu jednak wychodzi stąd, pewnie z zawodem w sercu. Ha, nie dorosiliśmy smac jeszcze do bardziej „postępowych“ pojęć. Oczywiście nie przypuszcza tu nikt, ażeby teraz jeszcze Zjazd, w którego honorowym Komitecie figurują najwyżsi przedstawiciele województwa, mogli być ograniczani małostkowymi zakazami miejscowych czynników.

Ale na razie dosyć o tem. Rzecz najważniejsza teraz sam Zjazd Katolicki w Zbąszyniu, do którego istotnie prowadzą wszystkie drogi. Oby ta podniosła manifestacja katolicka zdołała także wpłynąć łagodząco i kojąco na nasze stosunki. Zbąszynianin.

Zbąszyn, 18. 6. (Tel. wł.). W tej chwili dowiadujemy się, że utrudnienia,

Nie chcą iść na podwórko „Strzelca“

„Gaz. Bydgoska“ donosi: W niedzielę, dnia 14. b. m., odbył się w Wyrzysku zjazd obwodu wyrzyskiego Powstańców i Wojaków, zwołany przez p. Grochowskiego. Na zjeździe reprezentowanych było 17 placówek. Brak było 4 placówek, które nie godziły się na grudziądzki statut „sanacyjno“-strzelecki.

Zjazdowi przewodniczył „iure cado“ p. starosta Wujek, który nie dopuszczał do głosu nikogo z przeciwników statutu grudziądzkiego.

Pan starosta nie udzielił głosu nawet delegatowi okręgu p. Kalamaji z Bydgoszczy, co wywołało oburzenie większości zebranych.

Pan starosta Wujek jako przewodniczący zebrania, usiłował bez jakiegokolwiek dyskusji narzucić statut grudziądzki. Przemawiał wyłącznie on sam oraz delegat strzelecko-„sanacyjnego“ związku grudziądzkiego, niejaki Kukliński, który zamiast motywowania statutu, miał najohydniejszą wyzwiska i kalumnie na zarząd okręgu pomorskiego w Tczewie.

Sympatyczny głos z Ameryki

W związku z nadchodzącą uroczystością odsłonięcia pomnika Wilsona w Poznaniu nadszedł na ręce p. prezydenta Ratajskiego list od p. M. S. Szymczaka z Chicago, zajmującego tam stanowisko kontrolera miasta. List ten przytaczamy poniżej w całkowitem brzmieniu:

Do Szanownego Zarządu Miasta Poznania

na ręce Pana Prezydenta Ratajskiego. Szanowni Panowie! Z okazji tak doniosłej i radosnej, jaką jest bezwątpienia dla wszystkich Polaków i Polek bez względu na miejsce zamieszkania, odsłonięcia pomnika prezydenta Stanów Zjednoczonych, Woodrowa Wilsona, jednego z współtwórców Niepodległości Polski, nie mogę powstrzymać się, by jako wielbiciel czynów i ideałów Woodrowa Wilsona a jako kontroler miasta Chicago nie przesłać Wam, Szanowni Panowie, moich najserdeczniejszych życzeń i słów uznania.

Amerykanie polskiego pochodzenia z radością witają fakt, że na ziemi polskiej stanie pomnik tego, który wielkością swego serca, szlachetnością swego charakteru, jasnowidzeniem wypadków dziejowych i głębokim rozumem politycznym zaskarbił sobie wdzięczność u wszystkich dobra Rzeczypospolitych pragnących. Imię Woodrowa Wilsona jest dlatego wśród Polonji amerykańskiej synonimem bezinteresownego oddania się sprawie polskiej w imię prawa do wolności dla wszystkich ludów świata. Równie też drogim i bliskim jest dla nas imię fundatora tegoż pomnika, wielkiego patrioty i geniusza narodowego, Ignacego Jana Paderewskiego.

Byłoby to dla mnie najszcześniejszym i niezapomnianym momentem życia, gdybym mógł być z Wami, Szanowni Panowie, na tej wspaniałej uro-

cukierki miętowe
jedynie w swoim rodzaju
poleca
E. WEDEL
Pw 10936-62.217

stawiane XI Zjazdowi Katolickiemu ze strony władz — zostały dziś cofnięte.

(Wiadomość powyższą notujemy z zadowoleniem, ponieważ tem samem rozwiała się ciężka atmosfera, ciężąca dotychczas nad przygotowaniem do Zjazdu).

Wreszcie widząc, że ani groźby, ani wyzwiska nie zdołają przekonać delegatów do „Strzelca“ i statutu grudziądzkiego, starosta wezwał przeciwników do opuszczenia sali. Po tych słowach istotnie wyszła większość zebranych z p. Kalamaję na czele. Na sali pozostała jedynie garstka ludzi zależnych i urzędników. Odeszły całkowicie towarzystwa: Nakło, Dźwierżno, Wysoka, Runowo Kraińskie, Dębno, Witosław, Fania-nowo i kilka innych.

Towarzystwa, które potępiając warcholską robotę „sanacji“, opuściły owe partyjno-strzeleckie zebranie, postanowiły w najkrótszym czasie zwołać zjazd obwodowy do Nakła.

Niedzielną parodją zjazdowa pod patronatem p. starosty Wujka, dostatecznie przekonała chyba klikę „sanacyjno“-strzelecko-masońską, że ogół Powstańców i Wojaków na lep ich destrukcyjnych hasel nie pójdzie i w szeregach zniechęconego „Strzelca“ wciągnąć się nie da.

czystości patriotycznej. Niestety obowiązki publiczne, związane z dobrem i przyszłością mojego miasta, nie pozwalają mi na opuszczenie stanowiska, wobec czego chociaż tą drogą pragnę wyrazić Wam, Szanowni Panowie słowa uznania i przesłać pozdrowienia.

Niechaj pomnik Tomasza Woodrowa Wilsona będzie w przyszłości nową podstawą do serdecznego zbliżenia się nie tylko między Polską i wychodźstwem polskiem w Ameryce, ale niechaj będzie umocnieniem stosunków wzajemnych i współpracy na przyszłość między dwiema republikami, w których zamilowanie do wolności było zawsze główną z enót obywatelskich i jedną z zasad ustroju państwowego, a mianowicie między Rzeczypospolitą Polską i Rzeczypospolitą Stanów Zjednoczonych.

Z poważaniem
(—) M. S. Szymczak.
Chicago III, 2 czerwca 1931.

Posel gen. Galica i szewcy

Posłom B. B. nie udają się wiece przedwyborcze w okręgu płockim. Ludność nie chce ich słuchać, a często wymyśla i wyśmiewa. Jednym z najniefortunniejszych był jednak występ posła gen. Galicy w Płońsku. W czasie jego przemówienia zebrani na sali mieszczanie płońscy zadawali mu wiele nader kłopotliwych pytań. W pewnym momencie p. Galica po licznych bezowocnych wezwaniach, aby mu nie przerywano, zawołał: „Zachowujcie się jak ludzie, a nie jak szewcy“.

Nie wiedział niefortunny poseł, że Płońsk jest siedliskiem rzemieślniczym, a większość zebranych na wiecu stanowią szewcy.

Zaprotestowały energicznie przeciw takiemu podziałowi na „szewców“ i ludzi, mieszkańcy Płońska, którzy ścili tłumnie salę.

Popieraj przemysł rodzimy A dasz pracę bezrobotnym.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Reformy, reformy...

Ostatni tydzień przyniósł wielką mnogość oficjalnych wynurzeń: odczytów, wywiadów, komunikatów, sprawozdań i inspirowanych notatek, traktujących o zamierzonej przez rząd reformie ustawodawstwa gospodarczego.

Równoległe do wszczętej w porozumieniu z rządem akcji w kierunku opracowania projektu reformy ustawodawstwa podatkowego przez sekcję podatkową klubu parlamentarnego B. B., w łonie rządu omawiana jest konieczność wszczęcia prac nad reformą całego naszego ustawodawstwa gospodarczego, a więc socjalnego, przemysłowego itd. Premier Prystor rozesłał do poszczególnych ministrów okólnik, w którym wzywa do rozpoczęcia prac nad rewizją poszczególnych działów ustawodawstwa gospodarczego. Przyjrzyjmy się tym poczynaniom przez lupe.

Jeśli chodzi o reformę najważniejszą, reformę podatkową, mamy do zanotowania następujące oświadczenie ministra skarbu, p. Jana Piłsudskiego:

„Podzielam całkowicie zdanie mego poprzednika, iż jeśli wydatki całoroczne zredukujemy poniżej 2,5 miljarda złotych, wówczas deficyt zagraża nam nie może. W tej chwili stwierdzić mogę, że jest to wyjonalne”.

Hm, hm... Czasy się zmieniają! Niespełna 10 miesięcy temu, b. min. Cz. Klarner, prezes związku izb przemysłowo-handlowych oświadczył, iż — zdaniem jego — mniej więcej realny budżet winien balansować się dookoła sumy 2 i pół miljarda. Wówczas koła rządowe ani słuchać chciały rad czołowych przedstawicieli samorządu przemysłowo-handlowego. Dzisiaj natomiast mowa już o granicy, leżącej poniżej 2 i pół miljarda...

Wspominamy o tem nie z innej racji, jak jeno poto, aby wskazać na zdrowe, życiowo mądre i wypróbowane doświadczeniem projekty, opracowane przez koła gospodarcze (np. uchwały zeszlorocznego lwowskiego kongresu izb p.-h.), które oddawna czekają na realizację. Pocóż prace rozpoczynać od nowa, i to w gronie mniej kompetentnym od areopagów kół gospodarczych: klubie parlamentarnym B. B.? Czy tylko poto, aby przysporzyć temu ciału blasku ewentualnej zastęgi?

Zresztą, mniejsza z tem. Grunt, to reforma i to reforma gruntowna naszego systemu podatkowego. Zdaniem naszym, będzie ona możliwa w całej rozciągłości dopiero wówczas, gdy ją poprzedzi reforma, ograniczająca funkcje państwa i samorządów. Wy-mownym obrońcą tej tezy był prezes Rybarski, jak sobie przypominamy z ostatniej debaty budżetowej.

Bo wszystkie, przez rząd proponowane reformy wewnętrzne, jak: usprawnienie administracji publicznej, nowy podział administracyjny państwa itp., aczkolwiek potrzebne, więcej nawet: niezbędne, nie będą zdolne do tak znacznego odciążenia budżetu, jak tego wymaga życie. Trzeba wzmocnić funkcje państwa, trzeba zwiększyć ustawowe obowiązki administracji, stanowiące o 90-ciu procentach wydatków.

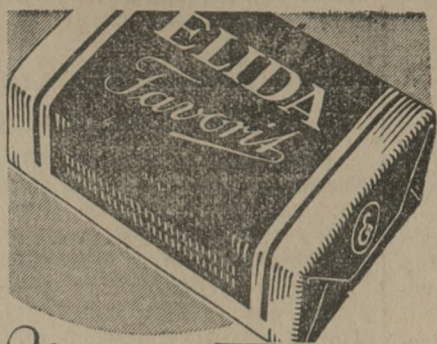
J jedno jeszcze: okólnik premiera Piłsudskiego zaznacza, iż „mimo obecnego kryzysu gospodarczego... należy wszcząć prace nad zasadami rewizji, aby można było ją przeprowadzać stopniowo, w miarę poprawy ogólnego położenia gospodarczego”. Otóż nie „mimo kryzysu”, lecz właśnie z powodu kryzysu należy podjąć szereg zasadniczych reform, aby dzięki nim (a mimo nim!) móc poprawić gospodarczą!

informacje gospodarcze

— C.ńska komisja zakupów udzieliła przemysłowi angielskiemu zamówień na materiał kolejowy w ogólnej wysokości 148 milj. zł.

— Donoszą z Pittsburga, że największe agencje zakupu ropy obniżyły cenę nabywania pensylwańskiej ropy naftowej o 15 do 25 centów na beczce. Nowe ceny są najniższe od r. 1915.

— Nowojorski oddział Banku of Montreal otrzymał z Kanady transport złota za 3 milj. dolarów. Pisma amerykańskie podkreślają, że jest to pierwszy od bardzo długiego czasu przywóz złota z Kanady.

Mydło **ELIDA** Favorit

Obfita i czysta
piana ożywia
cerę

Pobór podatku dochodowego u źródła

Jednym z ciekawszych zagadnień administracji podatku dochodowego jest pobór jego u źródła. W tym wypadku podatek pobierany jest przez wypłacającego, a nie przez pobierającego dochód. Osoba A., wypłacająca np. procenty osobie B., winna potrącić podatek na rzecz skarbu państwa.

W Polsce pobór podatku u źródła uskutecznia się jedynie od dochodów z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę. Inne dochody opodatkowane są bezpośrednio u podatnika.

Jak jednakże praktyka skarbowa wykazuje, system składania zeznań w tych tylko krajach daje pełne rezultaty, w których etyka podatkowa stoi dość wysoko. W przeciwnym bowiem wypadku powstaje konieczność poprawiania zeznań przez władze skarbowe, co u nas ma miejsce czasami zupełnie bez podstawy w około 90 procent ogólnej ilości złożonych deklaracji. Poza tem wielki odsetek osób obowiązanych do płacenia podatku dochodowego wogóle zeznań nie składa i, jeśli władze skarbowe ich nie wykryją i nie opodatkują, wcale podatku nie płaci.

Cały ciężar wymiaru i poboru podatku dochodowego przy systemie deklaracyjnym spada na władze skarbowe. Skutkiem przeciążenia władz podatkowych wymiarem podatku, szwankuje jego pobór, rosną zaległości podatkowe, co z konieczności pro-

wadzi do zwiększania machiny urzędniczej, a w rezultacie do podrożeń podatku. System deklaracyjny nie tylko u nas szwankuje. We Francji, gdzie podatek dochodowy w przeszło 70 proc. oparty jest na zeznaniach, oblicza się, że skarb państwa traci rocznie „kilka miliardów frs.” samego tylko podatku dochodowego wskutek niesumiennych zeznań płatników. W Angli natomiast około 70 proc. podatku dochodowego pobierane jest u źródła i według angielskich obliczeń zniesienie tego systemu zmniejszyłoby wpływy z podatku dochodowego o przeszło 50.000.000 f. szt. rocznie.

Z punktu widzenia skarbu pobór podatku dochodowego u źródła posiada wiele dogodności, przedewszystkiem zaś: a) znakomicie zmniejsza wydatki skarbu na jego pobór, gdyż władze skarbowe ograniczają się przeważnie tylko do kontroli nad wymiarem i poborem podatku przez poszczególne osoby; b) chroni skarb przed unikaniem podatku, gdyż osoba, potrącająca podatek, nie zależy na jego niepobraniu, a to tembardziej, że grozi jej zato kara. Nadto do stron dodatnich tego systemu należy zaliczyć to, że jest on łatwy i że płatnikowi łatwiej jest zapłacić podatek w momencie otrzymania dochodu, niż wtedy, gdy dochód ten już wyda.

M. M.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Polsko-angielsko-niemieckie porozumienie węglowe?** W kołach przemysłowców węglowych spodziewają się, że możliwe jest dojdzie do porozumienia węglowego polsko-angielsko-niemieckiego. Rokowania w tej sprawie toczą się od dwóch lat i dotychczas rozbiły się głównie o wygórowane żądania przemysłowców angielskich. Liczyli oni właściwie na swoje potężne środki finansowe w konkurencji zniżania cen, mianowicie, że zdolają oparować większość rynków skandynawskich i wtedy dopiero chcieli zawrzeć ugody. Rachuby te jednak okazały się zawodne, podobnie jak nadzieje na skutki koncentracji angielskiego przemysłu węglowego, prowadzonej pod bezpośrednim naciskiem rządu. Okazało się jednak, że koncentracja ta nie da się przeprowadzić w całej rozciągłości, poza tem, że zbyt wysoko szacowano oszczędności z racjonalizacji produkcji. Obecnie w kołach przemysłowców węglowych angielskich ujawnia się dążenie do zawarcia porozumienia z przemysłowcami polskimi i niemieckimi. Anglicy chcieliby zachować dla siebie rynek norweski, i częściowo duński, oddając Polsce i Niemcom szwecji. W kołach fachowych spodziewają się, że Angliki pójdą na dalsze ustępstwa, które umożliwią zakończenie kilkoletniej „wojny węglowej” na rynkach północnych.

(k) **Zmiana taryfy ubezpieczeń od wypadków w Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu.** Przy udziale komisji dla rewizji taryf ubezpieczeń od wypadków, której przewodniczył p. dr. Baumgarten oraz członków pp. dyr. Namysłowskiego, dyr. Jagodzińskiego, dr. Rzepeckiego, prez. Staszaka, dyr. Łyczynka i dyr. Zegalskiego z Poznania, odbyło się zwołanie przedsięwzięcia wydziału ubezpieczeń od wypadków przy Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu. Na zebraniu tem uchwalono nową taryfę ubezpieczeń na okres 1931/35. Nowa taryfa obejmuje zamiast dotychczasowych 682 tytułów tylko 579, przy-czem przy wielu tytułach obniżono klasę niebezpieczeństwa. Ustalając klasy niebezpieczeństwa, komisja opierała się na materiale przedłożonym przez wydział statystyczny Ubezpieczalni Krajowej oraz na obliczeniach, dokonanych przez inspektorat techniczny Ubezpieczalni. Zmianom u-

legły również dotychczasowe przepisy o sposobie zaliczania przedsiębiorstw do odpowiednich klas niebezpieczeństwa według propozycji dyr. Jagodzińskiego z Grudnia. Wniosek p. dr. Rzepeckiego o zaliczenie poniżej normalnej stopy tych przedsiębiorstw, które w ostatnim pięcioletniu wprowadziły nowe urządzenia ochronne, został przyjęty przez komisję.

(k) **Brzeskiauto Sp. Akc. w Poznaniu.** Dnia 15 czerwca br. odbyło się w Banku Zw. Spółek Zarobkowych w Poznaniu roczne walne zebranie akcjonariuszów Spółki „Brzeskiauto” pod przewodnictwem dr. J. Sławskiego, prezesa rady nadzorczej. Sprawozdanie zarządu za rok 1930 złożył p. dr. Tad. Smoluchowski. Przeżywany w roku sprawozdawczym kryzys gospodarczy, szczególnie w rolnictwie, przemysł samochodowy odczuł w tym roku bardzo dotkliwie. Sytuację pogorszyła ustawa o funduszu drogowym, nakładająca duże ciężary na właścicieli samochodów. Niepomyślne ogólne warunki musiały odbić się ujemnie na obrotach Spółki, a więcej jeszcze na zyskowności interesów i tylko dzięki przeważającej polityce ubiegłych lat i wielkim wysiłkom, udało się osiągnąć czysty zysk zł. 151.912.35. Stosunkowo najmniej ucierpiał dział warsztatów i budowy karoserji. Krytyczne położenie gospodarcze i potęgający się zastój zmusza Towarzystwo do największej ostrożności i dlatego zarząd proponuje wydzielenie tylko 7 proc. dywidendy. Sprawozdanie z działalności rady nadzorczej złożył p. Z. Stabrowski z Czerlej-na, a p. Leon Szczepanowski protokół z komisji rewizyjnej. Inż. F. Winnicki stawił wniosek o odroczenie przyjęcia bilansu na podstawie art. 264. Wniosek swój motywuje niewystarczającym wyjaśnieniem niektórych pozycji w bilansie jak rezerwy podatku dochodowego, dłużników i zysków na towarach i surowcach. W rezultacie odroczone przyjęcie bilansu do następnego zebrania. W miejsce ustępujących z rady nadzorczej pp. dr. J. Sławskiego, dr. T. Smoluchowskiego, Z. Stabrowskiego, L. Szczepanowskiego i inż. F. Winnickiego, weszli pp. Dr. J. Sławski, Z. Stabrowski, L. Szczepanowski, dr. St. Celichowski i inż. St. Mieczkowski. Do zarządu zaś powołano poza p. St. Brzeskim p. dr. Tadeusza Smoluchowskiego.

Ulgi podatkowe dla rolnictwa

w uiszczeniu zaległych podatków komunalnych.

Z uwagi na niepomyślną sytuację gospodarczą rolnictwa, zarządziło min. skarbu w kwietniu b. r. (L. D. V. 7461/1/31) odroczenie płatności i rozłożenie na raty zaległości w uiszczeniu podatku gruntowego. Dodatki komunalne do podatku gruntowego ulegają takiemu samemu odroczeniu i rozłożeniu na raty. W związku z tem min. spraw wewnętrznych rozesało do wszystkich wojewodów, z wyjątkiem wojewody śląskiego, okólnik, w którym poleca jako rzecz konieczną, zastosowanie do zaległości w samoistnych daninach komunalnych, obciążających rolnictwo następujących ulg:

Splata zaległości w opłatach drogowych i w podatku inwestycyjnym, o ile one obciążają rolników, zostanie odroczone do jesieni r. b., z zaległości tych ściągniętych zostanie w październiku i listopadzie rb. tylko najwyżej 25 proc. zaś następne 25 proc. tych zaległości ściągane będą w styczniu i lutym 1932 r. Termin i sposób uiszczenia pozostałych 50 proc. tych zaległości określony zostanie z początkiem r. 1932 — w zależności od stanu kryzysu gospodarczego oraz sytuacji rolnictwa. Za zaległe uważa się te należności, których termin płatności przypadał przed 1 kwietnia r. b.

Powyższe zasady powinny być stosowane również do zaległości w gminnym podatku wyrównawczym na obszarze województw centralnych i wschodnich.

Niezależnie od tego związku komunalne przy ściąganiu zaległości w podatkach samoistnych, obciążających rolnictwo, mogą w miarę swych możliwości finansowych i uznania zdolności płatniczej opodatkowanych — stosować wogóle dalej idące ulgi, aniżeli wyżej określone. Ulgi takie mogą zresztą związku komunalne stosować również i w odniesieniu do bieżących należności z tytułu samoistnych podatków, obciążając rolnictwo, które to należności w zasadzie płatne są w pełni w normalnych terminach.

Z ZAGRANICY

(z) **Cła ochronne zmuszają szwedzki przemysł zapalczany d. ograniczenia produkcji.** Szwedzkie towarzystwo zapalczane zapowiada zmniejszenie produkcji. Zamknięta została już fabryka w Göteborg, a w innych zakładach zredukowano pracę. Zmniejszenie wywozu motywowane jest cłami ochronnymi, zaprowadzonymi w niektórych krajach, a mianowicie w Indjach, Australji, Egipcie, Chinach i Stanach Zjednoczonych. Towarzystwo zmuszone jest poza tem przenieść część produkcji zagranicę.

(z) **Francuskie preferencje celne dla zboża europejskiego.** Francja, chcąc zrealizować część swego programu współpracy gospodarczej, wszczęła wymianę zdań z Jugosławją, w sprawie preferencji celnej dla pszenicy jugosłowiańskiej we Francji. Prasa białogrodzka podaje oświadczenie min. Marinkowicza, w którym stwierdza on za-sługę Francji w podjęciu tej kwestji. „La Journee Industrielle” pisze z tego powodu, że Francja poczyni wszystkim krajom nadunajskim konkretne propozycje, aby w ramach francuskiego wwozu pszenicy dać tym krajom pewną preferencję celną.

(z) **Układ wierzycieli z upadłym Credit-Anstalt w Wiedniu.** Ostatnio doszło do porozumienia z konsorcjum zagranicznym, mocą którego, komitet, reprezentujący 120 wierzycieli zagranicznych Zakładu Kredytowego, zobowiązuje się nie wypowiadać kredytów, wynoszących 80 milj. dol., jeżeli państwo austriackie obejmie za tę sumę porękę. Zobowiązanie pozostawienia kredytów ograniczone będzie do lat dwóch. Na żądanie przedstawiciela rządu austriackiego włączono do umowy klauzulę prolongacyjną, w myśl której konsorcjum zagraniczne zobowiązało się po upływie dwóch lat przeprowadzić prolongatę dotychczasowych kredytów w drodze odpowiedniej tranzakcji finansowej. Rokowania w sprawie emisji bonów kasowych mają przebieg pomyślny. Emisja bonów kasowych będzie w późniejszym terminie skonwertowana w ramach większej długoterminowej pożyczki. Bank dla wyplat międzynarodowych obejmie redyskonto weksli Austriackiego Banku Narodowego, w sumie 100 milj. szylingów, pod warunkiem, że nastąpi ograniczenie dalszego przyjmowania weksli austriackiego Zakładu Kredytowego. Na odbytem posiedzeniu rada generalna Austriackiego Banku Narodowego zgodziła się na ten warunek po o-strem starciu między dyrektorem banku, Reischem, a dyrektorem naczelnym Oesterreichische Eskonte-Gesellschaft-Oppenheimem. „Wiener Allgemeine Ztg.” donosi, że austriacki Zakład Kredytowy zamierza wypowiedzieć kredyty krótkoterminowe, udzielone bankom i przedsiębiorstwom rumuńskim w sume półtora miljarda lei. Zamiar ten spowodował interwencję rumuńskich kół finansowych u wierzycieli zagranicznych Austriackiego Banku Narodowego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wielkie dni Poznania

Przygotowania w parku dowspaniałych uroczystości Wilsonowskich

W związku z uroczystościami odsłonięcia pomnika Wilsona w parku jego imienia, czyni się ostatnie przygotowania. Lotne brygady pracowników ogrodniczych przez cały dzień do późnej nocy, zajęte są uporządkowaniem i upiększeniem naszego parku.

Zyjemy oczywiście obecnie pod znakiem oszczędności i dlatego park, tym razem, otrzyma skromną, lecz gustowną dekorację. Chodził przecież o to, aby licznie przybyłym gościom, jak najlepiej zareprezentować się. Niechcąc wyjść poza ramy budżetu, dyrekcja ogrodów, obywa się swoimi wyłącznie ludźmi.

Ponieważ czas nagli, zatem robota wre ze zdwojonym pospiechem. Piękną postać „Zniwiarki“ ustąpiła już miejsce pomnikowi Wilsona. Umieszczono ją na obszernym placu przed głównym wejściem do palmiarni. Ma ona być otoczona specjalnymi rabatami z zieleni.

Obecnie naprawia się i porządkuje wspaniały wodotrysk, jedną z ozdób parku, wspaniale wyglądający na tle dawnego pawilonu hut szklanych. Pomiedzy wodotryskiem a wspomnianym pawilonem ustawi się niebawem zegar słoneczny. W samym pawilonie — który mówiąc nawiasem od dłuższego czasu znajdował się w stanie zupełnego zaniedbania — dzięki staraniom magistratu a w szczególności decernatu ogrodników miejskich zaszły zmiany, przypominające najlepsze czasy „Wuńci“. Pawilon ten obecnie przeistoczył się na cukiernię i kawiarnię z pięknym tarasem, ściągającym podczas słonecznych dni liczne zastępy gości.

Tymczasowe pawilony „Pracy Kobiet“ i „Pozn. Kolei Elektrycznej“ znikły już z powierzchni. Obecnie wywozi się gruz, a na tych terenach powstaną wkrótce dwa boiska dla dzieci starszych i przedszkolnych. Również zburzono i pawilon „Piękna Pani“ pozostałość po „Pewucie“.

Ponadto wyrównuje się trawniki oraz ścieżki i przystępuje do gruntownego wyczyszczenia stawu. Najwyższy jest już czas, gdyż ów staw zakażał powietrze, a zwłaszcza w czasie ciepłych dni był wprost nie do zniesienia. Kiedy przyprowadzi się ten staw do porządku, może wówczas powrócą też owe dwie ładne dzikie kaczki, które uciekły, zostawiając swe pociechy na lasce losu.

Roboty przy ustawianiu pomnika Wilsona postępują w normalnym tempie. Już umocowano olbrzymi granitowy blok, na którym stanie postać jednego z twórców Traktatu Wersalskiego, niezapomnianego autora historycznych czternastu punktów, a zwłaszcza specjalnie dla nas doniosłego — trzynastego. Wszystkie prace ukończy się na czas i dnia 4 lipca odbędzie się o godz. 11 uroczyste odsłonięcie pomnika.

Dzieli nas od owej wiekopomnej uroczystości zaledwie kilkanaście dni, dlatego też wre w całym parku tak gorączkowa praca. Najwięcej jednak kłopotu będzie z tem, jak zmieścić te tłumy, które w uroczystościach zechcą wziąć udział. Nad tem myśli specjalny komitet z p. Aleksandrem Ratajczakiem na czele. (z)

nie swych mieszkań i wywieszenie nalepek jubileuszowych.

Zagadkowe postrzelenie

Zranionemu grozi utrata oka.

Na terenie majątności Umultowa za Naramowicami polował dziś o świcie na rogacze niejaki p. Kamiński. W międzyczasie przez pole przechodził 33-letni bezrobotny Marcin Piotrowski z kolegą swym Alojzjem Wójcikiem. Nagle padł strzał, który ugodził Piotrowskiego obok lewego oka. Natychmiast przywołano pogotowie lekarskie 55-55, które nieszczęśliwemu udzieliło pierwszej pomocy, odwożąc go następnie w stanie dość poważnym do szpitala miejskiego. Zachodzi obawa całkowitej utraty oka.

Piotrowski opowiada, że wybierał się ze swym towarzyszem do sąsiedniej wsi po siano i gdy przechodził koło żyta, został nagle postrzelony. Poza wymienioną ciężką raną, śruciny trafiły go w pierś, skroń oraz prawą nogę. Przyjaciel jego Wójcik wyszedł bez szwanku.

Dzierżawca terenu do polowania p. Kamiński twierdzi, że na chwilę przed tragicznym zajściem przechodził w pobliżu oddział wojskowy, a wkrótce potem ukazało się czterech bandytów, którzy zamierzali napaść na niego. P. Kamiński dał ognia w obronie własnej do bandytów, którzy zbiegli. Jak się zatem stało, że postrzelony został Piotrowski — pozostaje chwilowo zagadką. Policja z Suchogolasu prowadzi dochodzenia celem ustalenia, kto tu jest winny. (z)

Szajka bandycka

dokonała napadu rabunkowego w Gądkach.

Zuchwałego niezwykle napadu rabunkowego dokonano w środę wieczorem w Gądkach (pow. średzki).

O godzinie 22 do mieszkania gospodarza p. Stanisława Macaszka weszło 5 nieznanymi osobnikami, prosząc o mleko. Po otrzymaniu mleka bandyci dobyli rewolwerów i zażądali wydania pieniędzy. Gdy im odmówiono, rabusie powiazali wszystkich domowników, poczem splądrowali całe mieszkanie. W międzyczasie nadsieśli z pomocą dwaj synowie sołtysa w Gądkach, płaszcząc bandytów, którzy uciekli w zboże, zabierając dwa płaszcze i 2 zegarki. Jeden z rabusiów dał ognia do synów sołtysa, a ci odpowiedzieli 3 strzałami.

Na miejscu napadu wdrożono natychmiastowy pościg, zorganizowany przez policję i mieszkańców wsi. Ponadto wyjechali specjalnie delegowani przedstawiciele władz śledczych z Poznania. (k)

Nowa serja pożarów

Ogień w sali posiedzeń magistratu — Wiatrak poszedł z dymem. — Pożar w fabryce „Malta“ w Śremie. — Łuny nad Mamilczem.

W sali posiedzeń magistratu m. Rogoźna zauważono dym, wydobywający się z pod podłogi. Ogień stłumiono wkrótce, tak że powstały na ogół tylko niewielkie szkody. Powodem wybuchu pożaru był wadliwy komin, od którego zajął się belka. Podczas prac ratowniczych uszkodzono biura miejscowego posterunku policji.

W nocy na środę spłonął również w Rogoźnie wiatrak własność p. Anny Wituckiej. Szkody ocenia się na 10 tys. zł.

W Śremie w godzinach porannych zapalił się w fabryce kawy i ekstraktów słodowych firmy „Malta“. Z dymem poszła część sufitu i dach oraz zboże. Straty wynoszą 5 tys. zł. Ogień powstał z powodu wadliwego kominu.

Niezwykle liczne pożary były w Mamilczu (pow. szubiński). Paliło się w nocy na środę i na wtorek. U rolnika p. Czesława Klucza spłonęła stodoła, 2 szopy i chlew wartości 18 tys. zł. U rolnika p. Władysława Wojtanowskiego poszła z dymem stodoła i narzędzia rolnicze wartości 6 tys. zł. P. Józefowi Łysemu spłonął chlew z narzędziami rolniczymi; straty ocenia się na 15 tys. zł. W związku z temi licznymi pożarami urząd śledczy w Poznaniu wydelegował do Mamilcza specjalnego wysłannika.

W Żółcinach (pow. strzeliński) poszła z dymem stodoła własność p. Bro-

U ludzi z nieregularnym działaniem serca, szklanka naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa“ stosowana codziennie zrana naczsto powoduje lekkie wypróżnienie. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 11 720

niśława Dąbskiego. Pastwą płomieni padła parowa młocarnia i siewczarnia.

KALENDARZYK

Czwartek, 18 czerwca 1931.

Słońce: wschód 3,29; — zachód 20,17; — długość dnia 16 godz. 48 min.

Księżyc: wschód 5,11; — zachód 22,53; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 21 st. C., pochmurno, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 750 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 29 st. C., najniższa plus 18 st. C.

Przepowiednia pogody na piątek: Zwiększające zachmurzenie się ze skłonnościami do opadów; chłodniej.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj plus 0,47 m.

Kal. rzk.: Marek i Marceli; jutro Gerwazy i Protazy.

Kal. słow.: Długosław; jutro Borzysław.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody** obchodzą 18 bm. pp. Stanisław Łoza z żoną Józefą z domu Dzwoniarek. Na intencję Jubilatów odprawi się msza św. w kościele parafialnym w Swarzędzu. Jubilatowi „Szczęść Boże!“

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą 20 bm. naczelny sekretarz Sądu Apelacyjnego p. Franciszek Nowakowski z żoną Janiną z Sellmannów. Uroczysta msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się o godz. 9 w kościele OO. Jezuitów. Jubilatowi „Szczęść Boże!“

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Plenarne zebranie poznańskiej Izby przemysłowo-handlowej** odbędzie się 24 bm. o godz. 15,30 przy ul. Mickiewicza 31.

— * **Absolwentki II szkoły wydziałowej.** Zebranie koleżeńskie z okazji 5-lecia odbędzie się 19 bm. o godz. 19 w szkole przy ul. Działyńskich.

WYSTAWY

— * **Otwarcie wystawy sztychów i mebli angielskich z 18-go i pierwszej ćwierci 19-go wieku** odbędzie się 20 bm. o godz. 12 w Muzeum Wielkopolskim. Wystawę urządza Muzeum Wielkopolskie przy współpracy Tow. Polsko-Angielskiego i Tow. Miłośników Grafiki. Zaproszenia osobiste nie będą wysyłane.

— * **Wystawę prac Państwowej Szkoły Ogrodniczej w Poznaniu** otwarto w dniu 14-go czerwca br. i jest dostępną dla publiczności od godz. 8—20 w lokalu szkoły przy ul. Śniadeckich 54-58.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs kucia koni.** Wilkp. Izba Rolnicza donosi, że kurs kucia koni w szkole w Krotoszynie rozpocznie się około 15 lipca. Na kurs przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli 19 lat i posiadają świadectwa czeladnicze dla zawodu kowalskiego. Zgłoszenia w Wilkp. Izbie Rolniczej do 10 lipca br. Wraz z wnioskiem przesłać należy świadectwo czeladnicze z zawodu kowalskiego, świadectwo moralności, metrykę, życiorys własnoręcznie napisany i 30 złotych wpisowego.

WYKŁADY

— * **Z Polskiego Tow. Socjologicznego w Poznaniu.** Dnia 19 bm. odbędzie się w sali 19 Coll. Minus wykład prof. dr. Frankowskiego na temat „Psycho-społeczne wyznaczniki wierzeń i obrzędów ludowych“. Na poprzednim posiedzeniu naukowym wygłosił odczyt na tem. „Regulowanie przyrostu w skupieniach i grupach społecznych“ prof. dr. Paczowski. Ażeby usunąć niebezpieczeństwa, wynikające z niedostatecznego rozradzania się, organizmy wydają nierównie więcej, niż by to było w normalnych warunkach koniecznych. Ponieważ przeludnienie może się okazać również niebezpieczne, jak i niedostateczne rozradzanie, więc konieczne jest jakieś regulowanie ilości wstępującego do populacji potomstwa. U organizmów odbywa się to na skutek panującego w przyrodzie rytmu, wyrażającego się w falistości zjawisk. W szczególności zaś wskutek antagonicznych wpływów innych organizmów. Graficznie to się przedstawia w postaci falistej linii, fale życia. W taki sam sposób odbywa się regulowanie przyrostu i w tych grupach, które nie wytwarzają prawdziwych społeczeństw. Naodwrot tam, gdzie mamy do czynienia z ostatnimi, regulowanie odbywa się na skutek podziału całej populacji na dwie formacje: juvenilną, nie rozradzającą się i wyrośniętą, rozradzającą się. Ponieważ z populacji pierwszej do drugiej przechodzi tylko tyle osobników, ile oswobadza się w drugiej miej-

Odpust na Polesiu

Barwny, bogato ilustrowany feljeton o święcie patrona Polesia, bł. Andrzeja Boboli, w Janowie, miejscinie leżącej wśród błot Pińskich, przynosi ostatni (38) numer „Ilustracji Polskiej“. W tym samym numerze znajdują Czytelnicy zajmujący artykuł p. t.:

Jubileusz ojca kolei żelaznych

który opowiada o niezwykłych losach Jerzego Stephensona, twórcy pierwszej na świecie linii kolejowej. Feljeton p. t.:

Laureat Nobla ze Strzelna

jest barwnym życiorysem znakomitego fizyka amerykańskiego A. Michelsona, który przyszedł na świat w wielkopolskim Strzelnie.

Uzupełnieniem bogato ilustrowanego, pięknego numeru są artykuły pomniejszych, zdjęcia aktualne z kraju i zagranicy, wreszcie zwykłe działy stałe, jak odcinek powieści, nowela, mody, bajka dla dzieci, humor i t. d.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu“, w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1,50 zł, kwartalnie 4.— zł, bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

Dostojny Gość

J. Em. ks. Kardynał-Prymas w warsztatach rzemieślniczych.

Z okazji Tygodnia Propagandy Szkolnictwa Zawodowego zwiedzano w środę warsztaty Państwowej Szkoły Rzemieślniczej przy ul. Skarbowej 20. O godz. 18,15 przybył celem wizytacji wsporinanych warsztatów J. Em. ks. Kardynał-Prymas w towarzystwie swego kapelana ks. szamb. Mendlewskiego. Dostojny Protektor Tygodnia przeszedł szpalerem, który utworzyli uczniowie szkoły i witany przez dyrektora szkoły p. Stanisława Ulatowskiego, kierownika warsztatów p. Adama Wiczorowskiego oraz mistrzów-instruktorów ślusarskich, poczem zwiedził warsztaty mieszczące się na parterze oraz na pierwszym i drugim piętrze. Niezwykle to był obraz, gdy Książę Kościoła znalazł się wśród młodzieży ślusarskiej zajętej codzienną pracą przy ogniu i różnych maszynach jak tokarkach, frezarkach i innych.

Z wielkim zainteresowaniem oglądał ks. Kardynał Prymas całe urządzenie warsztatów, informując się szczegółowo o stosunkach pracowników i oglądając zajmujące dzieła ich rąk, wyłożone w sali. Owacyjnie zegnany opuścił ks. Kardynał-Prymas warszta-

ty, w których 180 uczniów ślusarskich i 30 stolarskich przygotowuje się do swego zawodu. Młodzieży niewątpliwie na długo pozostanie w pamięci ta miła gościna Dostojnego Arcypasterza.

Uroczysta procesja

z okazji 700-lecia św. Antoniego Padwy odbędzie się w sobotę.

Komitet obchodowy 700-lecia śmierci św. Antoniego z Padwy uprasza wszystkie organizacje katolickie o łaskawe wzięcie tłumnego udziału ze sztandarami w procesji, która odbędzie się w sobotę, dnia 20 bm. o godz. 18. Procesja wyjdzie z kościoła oo. Franciszkanów i przejdzie ulicami Franciszkańską, zachodnią częścią Starego Rynku, Szkołą, Podgórną, Alejami Marcinkowskiego i Pocztową na Plac Sapiężyński, gdzie po krótkim nabożeństwie oraz kazaniu rozwiąże się, a relikwie odprowadzą do kościoła tylko organizacje przy kościele oo. Franciszkanów. Celem sprawnego rozwinięcia pochodu, prosimy o łaskawe zastosowanie się do instrukcji i zarządzeń porządkowych.

Szanowne obywatelstwo oraz instytucje znajdujące się przy ulicach, które przejdzie procesja, komitet uprzejmie prosi o łaskawe udekorowa-

...ca, więc pozostałe muszą wymierać. Wobec tego całość populacji i typu społecznego przedstawia się graficznie w postaci krzywej regulacyjnej (zagłębienie pomiędzy dwoma falami). Tego typu regulowanie widzimy w asocjacjach roślinnych, u owadów socjalnych i u człowieka (regulowanie ilości gamet, przekształcających się z zygoty). Wykład był ilustrowany odpowiednimi wykresami.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Strzelanie okręgowe Bractwa Kurkowego w Ostrowie.** Doroczne strzelanie o króla i rycerzy odbędzie się w dniach od 28 bm. do 5 lipca, połączone z wielkim strzelaniem konkursowym. Udział biorą Bractwa: Kępno, Kalisz, Ostrzeszów, Odolanów, Ostrów, Krotoszyn, Kobylin, Koźmin, Pleszew, Raszków, Sierszewice, Mieszków, Rozdrażew, Skalmierzyce. — Strzelnica jest wyposażona technicznie według nowoczesnych wymagań. Również ostatnio wybudowano strzelnicę małokalibrową z 17 stanowiskami.

— **Wielka wenta harcerska** odbędzie się 21 bm. na dziedzińcu I i II. szkoły wydziałowej przy ul. Działynskich staraniem Koła Przyj. Harc. przy 20 Pozn. Drużynie Harcerskiej.

— **Poznański Touring Club.** Wycieczka krajoznawcza do Parkowa przez Słomowo koło Nawajskiego jeziora do Łaskonia, koło jeziora Włokińskiego i przez Potrzanowo do Skoków odbędzie się 21-go. Zbiórka na dworcu głównym o godz. 7.20.

— **Tow. Młodych Przemysłowców** urządza 21 bm. ranną wycieczkę rodzinną do ogrodu p. Kempfa nad Wartą w Starolegę. Przybycie na miejsce wycieczki dowolne. Spotkanie w ogrodzie o godzinie 7. W programie muzyka, premie w strzelaniu, kręgle, kostki itd. Goście w towarzystwie członków mile widziani. Zarząd prosi o jak najliczniejszy udział.

— **Poświęcenie pomnika żołnierzy rosyjskich,** poległych w wojnie światowej, odbędzie się staraniem Stow. Rośjan w Poznaniu na cmentarzu garnizonowym w dniu 29 bm. o godz. 16.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z powodu rozpoczęcia prac kanałizacyjnych** na ul. Chociszewskiego pomiędzy Al. Reymonta a ul. Słoneczną — zamknięto ulicę tę dla ruchu kołowego z dniem 6 bm. na przeciąg 6 tygodni. Ruch kołowy winien w tym czasie odbywać się ulicami bocznymi.

— **Licytacja urzędzenia „Palais Royal”.** Dzisiaj przed południem odbyła się licytacja urzędzeń znanej restauracji „Palais Royal” przy pl. Wolności. Przy udziale około 150 osób przeprowadził przetarg p. insp. Witt. Całkowite urządzenie m. in. meble stylowe, pianina, dywany, obrazy, plenery itd. nabył za cenę 42 300 zł p. Józwiak, właściciel kawiarni „Wielkopółka” i cukierni przy placu Wolności. (z.)

— **Majówka dzieci ochronki farnej** odbyła się pod kierownictwem jej zacnych opiekunów w śróde do ogrodu „Columbia” przy Drodze Dębińskiej. Barwnemu pochodowi najmłodszych naszych obywateli strojnych w chorągiewki i tradycyjne lampioniki przygrywała orkiestra Zakładów Miejskich. Przy wymarzonej wprost pogodzie milusińscy, porwani wirami zabaw, rozkoszowali się dobroczynnym słońcem i odżywczym powietrzem. Gdy podczas ożywionej zabawy zawitał do ogrodu czcigodny ks. prałat Stycheł, działo się okrzyki radości zwartym kołem i powtórzono wiązankę udatnie skomponowanych piosenek, monologów oraz oracyi, jakie ochronka przygotowała z okazji imienin oraz 72 rocznicy urodzin swojego sędziwego ks. proboszcza i protektora. Po tych popisach malcy w liczbie 120 zasedli na sali przy stołach, zastawionych w podkole do smacznego podwieczorku. Używano potem jeszcze rozkoszy na łonie przyrody. Były do dyspozycji ulubione huśtawki, karuzele, a nawet — żywy, osiodłany konik. Na zakończenie pięknego dnia odśpiewano „Wszystkie nasze dzienne sprawy”. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Tajemnicze zwłoki.** W lesie leśniczówki Bocianowo (pow. bydgoski) znaleziono zwłoki mężczyzny w wieku 27 do 30 lat. Był on wzrostu około 1,75 m, ciemny blondyn o małym wąsiku, krótko strzyżonym, ubrany w odzież szaro-brązową, dobrze utrzymaną, białą koszulę w niebieskie paseczki i lakierowane półbuty. Na zwłokach nie stwierdzono oznak gwałtownej śmierci. Twarz nieznanego wskutek szybko postępującego rozkładu jest ogromnie zmieniona i nie do rozpoznania. (k.)

— **W Bydgoszczy włamano się do** mieszkania p. dyr. Onufrego Gaertnera (Al. Marcinkowskiego 7). Nieznani dotychczas rabusie zabrali 900 zł gotówki, bieliznę i odzież męską oraz damską, biżuterię w tem parę kolczyków brylantowych wartości 10 tys. zł. Również skradziono koltę perel, kilka pierścieni damskich i srebrną zastawę stołową, znaczną monogramem „O. G.” Szkody ocenia się na sumę 20 tys. zł. Zuchwałej tej kradzieży dokonano między godz. 16 a 20. (k.)

— **Poraniony widłami podczas kradzieży koniczyn.** Wczoraj wieczorem wezwano pogotowie ratunkowe na III komisariat policji na ul. Przemysłowej, gdzie lekarz pogotowia opatrzył 25-letniego Feliksa Węzyka, właściciela furmanki konicznej, mieszkającego przy ul. Gen. Kosiańskiego 20. Węzykowi opatrzone na głowie głęboką ranę darta, zadaną uderzeniem widel. W towarzystwie czterech

kolegów powracający do Poznania Węzyk zajeżdżał na pole pięknie wyrosłej koniczyny pod Luboniem i począł kosić jakby na swoim, by zabrać zapas zielonego dla koni. Podczas tego „zniwowania” na cudzem polu przyszedł właściciel i uderzył go sprzeczne Węzyka widłami w głowę. Po opatrunku lekarskim zatrzymano Węzyka i jego czterech towarzyszy w areszcie aż do wyjaśnienia sprawy. (k.)

— **Dziewczynka uprowadzona przez** żebraka. Władze śledcze w Bydgoszczy zajmują się od kilku dni sprawą tajemniczego zaginięcia 11-letniej córki robotnika Mikołaja Wójcika z Zacisza w pow. częstochowskim, Genowefy. W tych dniach w poszukiwaniu swej córki przybył do Bydgoszczy p. Wójcik i zeznał, że córkę jego uprowadził nieznany mu osobnik, przedstawiający się jako Stanisław Pomorski, dzierżawca kantyny przy szkole lotniczej w Bydgoszczy. Wspomniany Pomorski podczas bytności u Wójcika zabrał małą Genowefę do zajęć u siebie, zapewniając w sposób nader przekonujący, że będzie się dzieckiem opiekował. Obecnie okazało się, że Pomorski nie mieszka w Bydgoszczy, a mieszkał tam tylko przez krótki czas przy ul. Szubińskiej i trudni się żebractwem. Ślad po Pomorskim zaginął i istnieje podejrzenie, że Pomorski nadużywał litości bliźnich przy pomocy dziewczynki, którą przedstawia jako swoją córkę. Zebrak liczy 47 lat, jest wysokiego wzrostu, blondynem ze strzyżonym wąsem a za lewem uchem ma głęboką bliznę. Ubrany był w wojskową bluzę i granatowe spodnie. Dziewczynka jest jasną blondynką o niebieskich oczach i strzyżonych krótko włosach; ubrana była w letnią białą sukienkę, różowy fartuszek i czapeczkę w czerwone paski. (k.)

— **Kradzież konia z wozem.** P. Stanisław Małecki (ul. Wspólna 39) doniósł policji, że skradziono mu konia z wozem, na którym znajdowało się jeszcze 10 ctr. węgla. P. Małecka oblicza swe straty na 1 300 zł. (z.)

— **Czyje rzeczy?** W komisariacie VI policji przy ul. Krętej 5 znajduje się 6 dużych obrusów, trzy koszule męskie i 2 serwetki z napisem „prasownia 1” oraz „prasownia 8”. Ponadto znajduje się maglownik. Wspomniane rzeczy pochodzą z kradzieży. (z.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypała oknem.** W Bojanowie (pow. rawicki) krótko po północy wypadła oknem z wysokości II piętra na chodnik 21-letnia Franciszka Brzeskotówna, rozbijając sobie dolną szczękę i odnosząc ciężkie kontuzje lewej nogi. (k.)

— **Straszne skutki pęknięcia opony.** Podczas montowania opony samochodowej w warsztatach Poznańskiej Kolei Elektrycznej przy ul. Gajowej uległ wypadkowi wczoraj w godzinach południowych 17-letni uczeń ślusarski Feliks Skrzypczak, zamieszkały przy ul. Małeckiego 36. Przy pracy pękła w pewnej chwili opona, a uderzywszy Skrzypczaka z wielką siłą w twarz, rozcięła na głowie ranę długości 6 cm.; oprócz tego odniosł on przecięcie tętnicy i stłuczenie prawego barku. Na miejscu opatrzył Skrzypczaka lekarz pogotowia, przewożąc go do lecznicy miejskiej w stanie ciężkim z powodu wielkiego upływu krwi. (k.)

— **Piła rozcięła chłopcu głowę.** Bardzo tragiczny wypadek wydarzył się w tartaku firmy „Lasgo” w Fordonie. Zatrudniony usuwaniem trocin zpod piły tartacznej 15-letni Mrugowski wysunął nieostrożnie głowę pod piłę, znajdującą się w biegu. Piłę zatrzymano wprawdzie, jednak ostre zęby rozcięły chłopcu głowę. W stanie bardzo ciężkim przewieziono Mrugowskiego do miejscowego ambulatorium kasy chorych. (k.)

— **Upadek z pierwszego piętra.** Mieszkańcy w Bydgoszczy przy narożniku ulic Długiej i Wąskiej dentysta Fr. Lewandowski spadł z okna pierwszego piętra i złamał nogę. P. Lewandowski usiłował wejść oknem do swej pracowni, ażeby otworzyć zamknięte przez nieuwagę drzwi, których klucz pozostawiono we wnętrzu. Podczas przechodzenia po gzymsie poślizgnął się. (k.)

— **Krwawe zajście pomiędzy rywalami.** W związku z postrelaniem rolnika Henryka Beidewedera przez rolnika Krystjana Gumperta na drodze publicznej w Gorzykowie w pow. gnieźnieńskim okazało się, że między obu zaszedł spór na tle rywalizacji miłosnej. Podczas kłótni Gumpert strzelił z rewolweru, trafiając rywala w narządy płciowe. Postrzał jest niebezpieczny i Beideweder znajduje się w stałej opiece lekarskiej. Gumpertą odstawiono do więzienia sądowego w Witkowie, skąd został po złożeniu kaucji zwolniony. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Sprytna złodziejka.** Czesława Rochatka, licząca zaledwie 21 lat, bez stałego

miejsca zamieszkania, ma już poza sobą bogatą przeszłość kryminalną. Była karana czterokrotnie, a ostatnio stanęła przed sądem, aby odpowiedzieć za 19 kradzieży, jakich zdążyła dokonać w ciągu niecałego roku. Zwykle udawała się do specjalnie upatrzonych mieszkań i zapukawszy do drzwi, zarumieniona i zażenowana prosiła o wpuszczenie jej na chwilę samą do pokoju, gdyż znalazła się w przykrych sytuacji, wobec czego musi jak najprędzej poprawić sobie garderobę. Latwo wierni ludzie ulegali jej prośbom. Skoro tylko „nieszczęśliwa” dostała się do pokoju, brała co tylko jej w ręce wpadło. Podziękowawszy uprzejmie za gościnność, opuszczała szybko mieszkanie. Na rozprawę powołano około 30 świadków. Sąd wymierzył jej karę za każdą kradzież po 3 miesiące, razem 3 lata więzienia. (z.)

— **Epilog wielkiej kradzieży w składzie p. Malinowskiego.** Sąd okręgowy rozpatrywał dziś wielokrotnie odraczaną sprawę Kazimierza Wiśniewskiego (ul. Sieroka 1) i Stanisławy Cyniakowej (ul. Matejki 39). Akt oskarżenia zarzucal mu, że w nocy z 10 na 11 maja 1929 Wiśniewski wraz z nieujętym dotychczas Józefem Maćkowiakiem włamali się do składku kupca poznańskiego p. M. Malinowskiego (Stary Rynek 57), gdzie wynieśli towaru na sumę 10 000 zł. Cyniakowa zaś stała pod zarzutem paserstwa. Śledztwo policyjne wykazało mianowicie, że Wiśniewski zaniósł jej skradziony towar. Rozprawa sądowa nie mogła wykazać winy oskarżonym, gdyż akt oskarżenia oparty był na niejasnych protokołach policyjnych, na angielskich poszlakach. Z tych względów sąd po naradzie uniewinnił oskarżonych. (z.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Ujście.** (Wycieczki). W ub. tygodniu przybyła tu wycieczka dzieci z Czarnkowa i okolicy w liczbie 400. Wycieczka przyjechała parowcem na Noteci. Prócz tego bawiła wycieczka z Damastawka w liczbie 27 osób

— (Nieomal ofiara kąpieli). W Noteci kąpał się 11-letni Kurt Dymny, który, nie umiejąc dobrze pływać, począł tonąć. — Chłopca zabrał przy pomocy ratowników przy pracy Paweł Mosler, skoczył do wody i wyratował tonącego chłopca.

— (Stacja benzynowa). Firma Standard Nobel rozpoczęła już budowę stacji benzynowej, która będzie ukończona i uruchomiona — końcem tego tygodnia. Stacja znajduje się na placu przed p. Stanisławem Marcinkowskim. Przy kopaniu dołu dla basenu okazało się, że na głębokości około 2 metrów jest drugi regularny bruk jak na powierzchni. Pod brukiem zaś z kamieni znajdowała się posadzka z dębowych blochów. Tiomaczy to się tem, że spływający z wodami piasek z gór przez różne dziesiątki lat stare bruki tak głęboko zasypał, o których w końcu zapomniano i kładziono na powierzchni piasku nowy bruk. (um)

— **Opalenica.** (Z Rady miejskiej). Pod przewodnictwem p. Straburzyńskiego odbyło się posiedzenie Rady miejskiej. W miejsce p. Górnego, który wyprowadził się do Wągrowa, wybrano jako członka Magistratu p. Kalka. Do komisji rewizyjnej Główniej Kasy Miejskiej wybrano p. Hoffmanna a do rady Kasy Oszczędności Miejskiej p. Różalszaka. Dalej uchwalono sprzedać parcelę pod Urbanowem p. Latusowi i nabyć parcelę po dawniejszej cegielni. Kasę Oszczędności uprawniono do zaciągania pożyczek. Po sprawozdaniu z rewizji kas posiedzenie zamknięto.

— **Obrzycko n. Wartą.** (Lustracja straży pożarnej). W ub. środę przeprowadził insp. wojew. Zw. Straży Pożarnej p. Bednarek wraz z okręgowym naczelnikiem p. Hubertem z Szamotuł lustrację miejscowej straży obywatelskiej i ochotniczej. Strażacy przybyli w 10 minut na strażnicę, gdzie p. insp. Bednarek przeprowadził ćwiczenia i dokonał przeglądu przyrządów pożarowych. (os.)

— **Miejska Górka.** (Pomnik dla poległych). Parafia Kołaczkowice obchodziła w dniu 14 bm. poświęcenie pomnika ku czci poległych na froncie rawickim 5 obywateli. Po nabożeństwie „Sokół”, Tow. Powstańców i Wojaków oraz miejscowe towarzystwo udały się na cmentarz. Poświęcenia dokonał ks. prob. Guzikowski. Przy składaniu wieńców kompanja Tow. Powst. i Wojaków oddała salwę. Prócz tego odbyła się akademja. (ew.)

— **Rakoniewice.** (Poświęcenie sztandaru). Dnia 14 bm. odbyła się uroczystość poświęcenia sztandaru Koła Zw. Inwalidów Woj. Rz. P. O godz. 10.30 wyruszone w pochodzie do kościoła parafjalnego na uroczyste nabożeństwo, odprawione przez proboszcza ks. mjr. Dadaczyńskiego. Z

orkiestrą 57 p. p. na czele kroczyły biało ubrane dziewczynki, noszące na wstęgach upieczonych z zieleni nowy sztandar. Podczas nabożeństwa nastąpiło poświęcenie sztandaru, którego rodzicami chrzestnymi są pp. Ceglarkowa, St. Jasińska, Kustrzewska, Kaczmarska, Maraszkowa, Kutzmann, Lorenz, Maćkowiak, Neumann i Szymański. W południe odbyło się uroczyste zebranie. Po wspólnym obiedzie odbył się wymarsz wszystkich towarzyszy do ogrodu p. Marciniaka, gdzie podczas koncertu uprawiano rozmaite gry i rozrywki. (rh.)

— **Szamotuły.** (Kradzież z włamaniem). W Obrzycku nieznani złoścynicy włamali się do składki kolonjalnego p. Józefa Kubisiaka i zabrali większą ilość wyrobów tytoniowych oraz odzież wartości kilkuset złotych. Jako podejrzanym ujęto kilku osobników ze Strózek pod Wronkami. — W tych dniach włamano się do stodoły rolnika p. Stanisława Łukasiewicza w Otorowie i skradziono większą ilość żyta. Sprawców ujawniono i są nimi dwaj mieszkańcy Otorowa. (k.)

— **Ostrzeszów.** (Złodzieje na jarmarku). Podczas jarmarku w Mikstacie p. Idziem, rolnikowi z Rokicińców skradziono z kieszeni 200 zł. W dochodzeniach ujęto sprawcę kradzieży w osobie 28-letniego Józefa Andrzejewskiego z Kalisza (Lipowa 18), któremu też odebrano pieniądze. Andrzejewskiego odstawiono do więzienia sądowego w Ostrzeszowie. (k.)

— **Nowy Tomyśl.** (Kradzieże z włamaniem). W Kuślinie jednej z ostatnich nocy dokonano dwu włamań na strychy mieszkańca. U rolnika p. Henryka Diehry skradziono 3 pościele i większą ilość pierza w workach wartości 1 300 zł. — Ze strychu mieszkania ślusarza p. Antoniego Dutkiewicza skradziono pościele. Poza tem włamano się również do rolnika p. Pawła Kutznara, któremu skradziono pierze. (k.)

— **Kępno.** (Ofiara zbytniego pospiechu). Na dziedzińcu rzeźni miejskiej podczas wyjazdu samochodu ciężarowego firmy „Bacon-Eksport” 24-letni pomocnik Sylwester Kozłowski, usiłując wskoczyć, wpadł pod koła samochodu. Ofiarę niecelowego pospiechu przewieziono z powodu dwukrotnego złamania nogi do miejscowego szpitala. (k.)

— **Bydgoszcz.** (Wypadki samochodowe). Na ul. Mostowej w Bydgoszczy samochód, kierowany przez szofera Józefa Ziółkowskiego z Bydgoszczy (ul. Grunwaldzka 143) najechał 10-letnią Dorę Długą, która odniosła pokaleczenia na głowie. P. Ziółkowski odwiózł ją do szpitala św. Florjana. Wypadek spowodowało dziecko, które biegło po jezdni za tramwajem, wpadając pod samochód. — Na ul. Jagiellońskiej kierowca samochodu P. Z. 40 889 najechał na wóz jednokonną własność Henryka Preusa z Bydgoszczy. Wóz legł rozbity na jezdni. Kierowca samochodu nie zatrzymał się i odjechał w kierunku Fordonu. — Przy zbiegu ulic Grodzkiej i Bernardyńskiej zderzył się samochód ciężarowy P. M. 43 747 z samochodem osobowym P. Z. 41 696. Samochód ciężarowy został uszkodzony; zawinił kierowca samochodu osobowego nieustalonego nazwiska. (k.)

— **Śrem.** (Matura.) Egzamin dojrzałości zdali: Apolinarzski, Bak, Bońda, Chudoba, Chwiłkowski, Deresiński, Drewniak, Idaszewski, Jankowski, Kozłowski, Lubierski, Pokorski, Ronke, Stępa, Toboła, Trepiński, Wideliński, Wiśniewski F., Wiśniewski St. i Witkowski.

— (Z Urzędu Stanu Cywilnego.) Od 1 stycznia do 31 maja zanotowano 60 ślubów, 113 zgonów, urodzeń 197.

— (Łazienki.) Z początkiem czerwca magistrat uruchomił łazienki miejskie.

— (Tragiczna matura.) Ciężkie przejście maturalne musiały znieść eksternistki z miejscowego prywatn gimn. żeńskiego. Do egzaminu eksternistek stanęło 17, a zdały tylko 2 — Gembalska i Misiakówna.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Cyrylik sewilski”
Piątek, 19. 6. „Pan Twardowski” — balet (w parku Wilsona o godz. 20.30).
Sobota, 20. 6. „Pan Twardowski” — balet (w parku Wilsona o godz. 20.30).
Niedziela, 21. 6. „Księżna cyrkówna”.
Poniedziałek, 22. 6. „Pan Twardowski”, balet.
Początek o godz. 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w Teatrze Polskim od godz. 10—17. Ceny biletów od 75 groszy.

Teatr Polski

DZIŚ — „Kajzer” (Wilhelm II)
Piątek, 19. 6. „Kajzer” (Wilhelm II).
Sobota, 20. 6. „Kajzer” (Wilhelm II).
Niedziela, 21. 6. „Kajzer” (Wilhelm II).
Poniedziałek, 22. 6. „Bez posagu ożenić się nie mogę”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Florette i Patapon”. Premjera.
Piątek, 19. 6. „Florette i Patapon”.
Sobota, 20. 6. „Florette i Patapon”.
Niedziela, 21. 6. „Florette i Patapon”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej.

Stronictwo Narodowe

Koło Łazars

Zebranie miesięczne Koła odbędzie się dziś, w czwartek, 18 czerwca rb. o godz. 19.30 w lokalu Cukierni Słowiańskiej, ul. Marszałka Focha 70
Na porządku dziennym ciekawy referat red. p. Fikusa.
Wszystkich członków i sympatyków zaprasza

Koło Śródka

Półroczne zebranie Koła odbędzie się dziś, w czwartek, 18 czerwca o godz. 8 wieczorem na salce p. Chmieli przy ul. Bydgoskiej.
Na porządku obrad sprawozdania oraz referat

Zarząd.

Zarząd.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NASZ TEATR WIELKI I „ZASP“

Donosiliśmy już wczoraj, że Związek Artystów Scen Polskich uniemożliwił gminie miasta Poznania prowadzenie Teatru Wielkiego od września r. b. w sezonie skróconym, którego wymaga nieubliżanie stan finansów miejskich. Związek ten (w skrócie ZASP) nie pozwala swoim członkom-artystom angażować się dopóki prowadzący teatr czynnik nie uzyska od ZASPU t. konwencji, tj. dopóki nie przyjmą warunków jakie im ZASP zechce postawić. Otóż warunkiem zasadniczym ZASPU jest to, że artyści muszą być zaangażowani na okres dwunastu miesięcy. Na krótszy przeciąg czasu angażować ich nie wolno i oni angażować się nie mogą. Ktokolwiek chce konwencję uzyskać, musi na ten warunek się zgodzić. Ostatni walny zjazd ZASPU, odbyły w Wielkim Tygodniu, jednomyślną uchwałą stanowisko to zajęł i przestrzegać go zalecił.

Otóż gmina miasta Poznania wyznaczyła na rok budżetowy 1931-1932, trwający od 1 kwietnia do 31 marca, sumę 800.000 złotych na pokrycie deficytów, jakie przynosi Teatr Wielki. Jest to ze strony miasta ofiara finansowa ogromna, zważywszy ciężkie czasy i malejące wpływy podatkowe. Miarą wysiłku tego jest wreszcie fakt, iż parokrotnie zanotowany, że na dramata i komedje w Teatrze Polskim wyznaczono w tym samym budżecie zaledwie 50.000 złotych, czyli ledwie niewielki procent sumy przeznaczonej na Teatr Wielki.

Suma ta, aczkolwiek poważna, nie wystarczy wszakże na dopłacanie do Teatru Wielkiego przez cały rok teatralny, licząc się jak wiadomo od 1 września jednego roku, do 31 sierpnia roku następnego. Do Teatru Wielkiego chodzi obecnie coraz mniej publiczności, frekwencja zastraszająco maleje, a razem z nią dochody, tak że ze sumy 800.000, na rok budżetowy wyznaczonej, znaczna część będzie pochłonięta już przez okres kwiecień-sierpień roku bieżącego. Wskutek tego sezon Teatru Wielkiego, we wrześniu się mający rozpocząć, musi miasto skrócić tak, aby pozostająca z o-wych 800.000 suma na dopłatę do niego wystarczyła. Gdyby miało być inaczej, Rada miejska musiałaby uchwalić na Teatr Wielki nowe krociowe kredyty. Nie przesądzając jej postanowień, można w dzisiejszym kryzysie gospodarczym, który tak uszczupla dochody miasta, wyrazić powątpiewanie, czy to okazałoby się możliwe.

Świadomość tego kierowała też Radą miasta bardzo słusznie przy uchwałach budżetowych, skoro postanowiono w kwocie 800.000 się zamknąć. Punktem wyjścia, co do stosunku do personelu Teatru Wielkiego, było niezawodnie przypuszczenie, iż personel ten rozważy dokładnie położenie, w jakim znajduje się zarówno miasto, jak całe życie gospodarcze kraju i że postanowienia swoje do tego dostosuje, że w szczególności będzie wolał zarobkować przez sezon skrócony, niżeli nie zarobkować wcale. Zapewne, byłaby to pewna ofiara na oltarzu sztuki i momentów społecznych, lecz ofiary takie składają, i to wcale nie dobrowolnie pracownicy wszelkich zawodów. Pensje urzędnicze zostały obcięte, zarobki robotników maleją zastraszająco przez zamknięcie fabryk na kilka dni w tygodniu, a bywa i tak, że wogóle zakłady przemysłowe się zamykają i robotnik zostaje bez zarobku. Otóż ZASP nie stanął na tem społecznym i obywatelskim stanowisku. Chociażby wszystkie inne zawody musiały zredukować swoją możliwość zarobkowania, jedni członkowie ZASPU mają być uprzywilejowani i przez cały rok muszą pełną, gażę swoją dostawać, albo też ZASP uniemożliwi prowadzenie każdego teatru, który się na ten przywilej nie zgodzi — albowiem zakazuje swoim członkom do niego się angażować.

Takim interdyktem został też przez ZASP obłożony Teatr Wielki w Poznaniu.

Rejestrując te fakty, trzeba wszakże dojść do jakiegoś wniosku. Jest on, jeżeli idzie o personel, pozbawiony możliwości zarobkowania, trudnym o tyle, że dotychczas nie jest wiadome, aby ZASP dawał utrzymanie tym swoim członkom, którzy są bezrobotnymi. To wszakże sprawa między nimi, a ZASPEM. Jeżeli sytuacja taka

powtórzy się z tymi członkami ZASPU, którzy są dzisiaj w składzie Teatru Wielkiego, to wiedzą oni, że odpowiedzialną jest za to nie gmina m. Poznania, która chciała wejść z nimi w układy co do dalszego angażowania, ale ZASP, który im tego zakazał. Skoro postanowili na sezon skrócony się nie angażować, to temsamem przyjęli na siebie wszelkie konsekwencje swej odmowy. Zaszędł wszakże moment nowy, który z poprzednimi się wiąże.

Oto ZASP zgłasza, jak słychać, ofertę, aby miasto powierzyło mu w przedsiębiorstwo, za subwencją, Teatr Wielki. Nie wiadomo jeszcze, czy ma to być zrzeczenie artystów, pracujące na własne ryzyko a tylko pod patronatem ZASPU, czy też ZASP sam występuje jako przedsiębiorca. W każdym razie ZASP pragnie naszym Teatrem Wielkim zawiadnąć, w tej czy innej formie, i w przyszłym sezonie go prowadzić.

Nie przychodzi ta oferta niespodzianie. W organie urzędowym ZASPU „Scenie Polskiej“ parokrotnie było wskazane obejmowanie scen przez ZASP jako jeden z jego celów. Pod tym też kątem trzeba także oglądać warunki, jakie ZASP w swych „konwencjach“ stawia dyrekcjom teatrów. Nie można twierdzić bezwzględnie, aby te wszystkie utrudnienia, z dwunastomiesięcznym sezonem na czele, były umyślnie po to obmyślane i narzucane, aby uniemożliwić prowadzenie teatrów dyrektorom prywatnym czy też gminom, i aby temsamem teatry spadały ZASPOW na łono niby dojrzały owoc. Zarzut taki nie byłby możliwy do udowodnienia. Natomiast jest jasnym, że praktyczny wynik tych czy innych utrudnień musi wyjść na zniechęcenie dyrekcji do prowadzenia teatru na własny rachunek, albo też wprost na uniemożliwienie im tego prowadzenia wogóle, tak jak to właśnie z Poznaniem się stało.

Stając więc na stanowisku faktów, należy wobec zapowiedzianej oferty ZASPU na prowadzenie Teatru Wielkiego stwierdzić, iż porządek wydarzeń był bardzo jasny: nasamprzód ZASP zakazał artystom angażować się w Poznaniu przed udzieleniem konwencji, a przez to uniemożliwił sezon skrócony, o którym miasto z konieczności musiało myśleć, następnie zaś wniósł swoją własną ofertę, aby unieruchomionym przez siebie Teatrem Wielkim w tej czy w innej formie zawiadnąć.

To są fakty, nad którymi zastanawia się oczywiście miarodajne czynniki miejskie, gdy ta sprawa przyjdzie na porządek dzienny. Bo jeszcze jedno wydaje się zupełnie jasnym: to, że w obecnej chwili cała odpowiedzialność wobec społeczeństwa za uniemożliwienie otwarcia Teatru Wielkiego w Poznaniu ciąży wyłącznie i jedynie na ZASPIE. Byłoby więc z jego stanowiska zupełnie zrozumiałe, gdyby odpowiedzialność tę chciał za siebie zrzucić, bo ciężka jest ona bezwzględnie, tak wobec ogółu, jak wobec własnych członków ZASPU. Przerzucenie jej z powrotem na gminę miasta Poznania leżałoby więc na linii taktycznej ZASPU zupełnie naturalnym porządkiem rzeczy. Wobec powyższych faktów trzeba stwierdzić wszelako, że odpowiedzialność za uniemożliwienie miastu prowadzenia sezonu muzycznego w Teatrze Wielkim, przez ZASP przyjęta, zostaje przy nim bezwzględnie.

Gmina m. Poznaniu uczyniła wszystko, nawet ponad możliwość finansową, aby Teatr Wielki w zarządzie swoim utrzymać i personelowi pracę umożliwić. ZASP plany jej unicestwił. To jest stan faktyczny, który trzeba wyraźnie i dokładnie zanotować, aby w dalszym przebiegu sprawy nic go nie mogło zaciemnić ani wypaczyć. Decyzja należy oczywiście do czynników powołanych, które rzecz gruntownie rozpatrzą i postanowienie powezmą takie, jakie za właściwe uznają.

Pisma nadesłane

„Nowiny Lekarskie“. Zesz. 11. Treść: B. Chodźko: „Uzdrowiska polskie wobec postulatów higieny społecznej“. — E. Brezowski: „O działaniach ubocznych i szkodliwych przetworów arsenobenzolowych“. — J. Granatowicz: „Pokrycie ubytku czaszki zapomocą wolnego przeszerzenia kości łopatką“. — L. Wasilewski: „Obecny stan poglądów na głuchotę i jej leczenie“.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Tow. Przyj. Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu odbędzie wczorajne zebranie zarządu w piątek d. 19 bm. w Bibliotece Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka nr. 4-6. Na porządku dziennym ważne sprawy bieżące.

SZKOLNICTWO

Wystawy pejzażu polskiego w gimnazjach. Dnia 23 będzie w gimnazjum Bergera otwarta wystawa 73 obrazów olejnych i akwarelowych, przedstawiających widoki ziem polskich, w szczególności Tatr i morza polskiego. Obrazy te są dziełem pp. Jana i Zygmunta Chmielewskich. Pokazy są urządzone w porozumieniu z kuratorem naszego okręgu naukowego i oczywiście z dyrekcjami odnośnych szkół. Z gimnazjum Bergera będzie wystawa przeniesiona do innych zakładów naukowych.

Dziecko śląskie i poleskie. „Praca Szkolna“ zainicjowała opracowywanie charakterystyki zbiorowej dziecka polskiego różnych dzielnic. Dotychczas ukazała się charakterystyka dziecka poleskiego, opracowana przez p. Ostafińskiego. i dziecka śląskiego, opracowana przez p. Grynia. Redakcja zapowiada dalsze kontynuowanie pracy. Inicjatywa „Pracy Szkolnej“ ma doniosłe znaczenie praktyczne: zachęca nauczycielstwo do wnikliwego obserwowania dziecka, pozbawia go szkodliwych artykułów postępująco jako pomoc przy syntetycznym opracowaniu charakterystyki dziecka polskiego. (St. N.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

„Od naszego morza“. Regionalny dwutygodnik grudziądzki pod powyższym tytułem wychodzący, swym ostatnim zeszytem mslużyć może poniekąd jako mały przewodnik po Gdyni. Czytając krótki zarys rozrostu miasta przychodzi na myśl że przysławie, iż coś rośnie jak grzyby po deszczu możemy zmienić na „jak Gdynia pod rządami polskimi“, skoro osada licząca 700 rybaków w 1920 r., dziś jako miasto portowe liczy 40.000 ludności. Charakter Kaszubów malują ogłoszone „przypiewki do tuńca“, oraz fraszki rybackie o ludziach z „ładu“. (J. St.)

SLAWISTYKA

Prof. T. Grabowski po czesku. W styczniu b. r. wygłosił prof. T. Grabowski w Pradze dwa odczyty, jeden o J. Kochanowskim, drugi o nowych drogach literackich badań. Ten drugi odczyt, poświęcony prof. Murce, ukazał się teraz w języku czeskim w periodyku „Czasopis pro moderni filologii“ (XVII, 4, 1931). Charakteryzuje tu autor zasadniczo inowacje wprowadzone do badań literackich przedewszystkiem przez Dittheya, Gundolla, Walzla, Lalou, Ermatingera, Ulitza, Müllera-Freienfalsa, i innych. Spodziewać się należy, że odczyt ten ukaze się też w języku polskim. (P)

VARIA

Dawne i niedawne pola bitew. Ciekawe ujęcie dają artykuły o Beresteczku i Berezynie zamieszczone w ostatnim zeszycie „encyklopedji wojskowej“ (IV, Bel-fort-Biernacki). Są to bowiem opisy walk na tym terenie, jakie w pierwszym wypadku toczono z Kozakami w 1651 r., a ostatnio w 1920 z Bolszewikami. Berezyna znana jest jako miejsce klęski wielkiej armji Napoleona w 1812 r., znana jest również jako pole walk pułków poznańskich, a zwłaszcza 15 p. ul. w wojnie 1920 r. Interesujące jest, jak odmiennie jest prowadzona akcja na tym samym terenie, ale w zgoła innych warunkach przy udoskonalonej technice wojennej. (J. St.)

MUZEUM RZEMIOSŁA

Z Łodzi piszą nam: Powstaje u nas ciekawe muzeum. Na terenie województwa łódzkiego istnieje cały szereg cechów rzemieślniczych, które swym początkiem sięgają w średniowiecze. Najstarsza w województwie organizacja rzemieślnicza jest cech szewców w Warcie, który powstał za czasów Władysława Łokietka w roku 1333. W Pyzdrach cech szewski istnieje od roku 1340, a rzeźnicki od roku 1384. Do starszych należy też cech rzeźników w Wieruszowie, z roku 1389. Cech ślusarzy w Kaliszu powstał w XV wieku, cech kowali w Warcie w 1511 roku, cech ślusarzy w Sieradzu w 1547 roku, cech szewsko-cholewicki w Piotrkowie w początku XVI wieku. Poza tem w województwie istnieje 12 cechów zorganizowanych w drugiej połowie XVI wieku i 14 z pierwszej połowy XVII wieku.

Wśród pamiątek, przechowywanych przez cechy, znajduje się wiele cennych dokumentów, godeł i sztandarów. M. in. cech rzeźników w Bolesławcu posiada dwa przywileje królewskie, opatrzone podpisami i pieczęciami woskowymi: jeden z nich to pergaminowy dokument z roku 1660, a drugi na papierze zwykłym z roku 1690.

Cheć zgrupować wszystkie rozrzucone zabytki w jednym miejscu, Izba Rzemieślnicza w Łodzi zamierza zorganizować Muzeum Rzemiosła. Rozesłana przez Izbę ankietka wskazuje, że zbiory będą liczne i cenne, gdyż cechy zadeklarowały bardzo znaczną liczbę pamiątek i zabytków. (kt)

W NASZYCH REGJONACH

OFIARNOŚĆ SPOŁECZEŃSTWA NA INSTYTUCJE NAUKOWE

Z Wilna pisze nam nasz korespondent:

Realnym wskaźnikiem zainteresowania, jakie budzą wśród społeczeństwa instytucje naukowe, są wpływające na ich rzecz ofiary. Co jakiś czas ogłaszają instytucje kulturalno-naukowe spisy otrzymywanych darów, z których to spisów zorientować się można, czy instytucja i jej pracownicy cieszą się powszechnie zainteresowaniem. Spisy te są jednocześnie dowodem poziomu kulturalnego danego społeczeństwa. Trzeba przyznać, że społeczeństwo wileńskie interesuje się żywo istnjącami na naszym terenie instytucjami naukowymi i że wielkim jego poparciem cieszy się Towarzystwo Przyjaciół Nauk, którego biblioteka i muzeum zasilane są znacznie przez ofiary.

Niedawno ogłoszony został spis darów, które na rzecz tych instytucji wpłynęły w pierwszym kwartale roku bieżącego. Biblioteka Tow. Przyj. Nauk otrzymała od 39 ofiarodawców-osób prywatnych, instytucyj i redakcyj czasopism — 384 dzieła w 554 tomach. Najhojniejszy dar złożyło Seminarjum Polonistyczne — mianowicie 210 tomów dzieł, czasopism i broszur po s. p. prof. Józefie Kallenbachu — oraz prof. Lutostawski który ofiarował 234 tomy różnych dzieł oraz wzbogacił dział rękopisów częścią korespondencji swojej w sprawach naukowych i narodowo-społecznych. Cenny nabytek uzyskała biblioteka od p. Stanisława Łopacińskiego. Jest nim egzemplarz „Gazety Grodzieńskiej“, złożony ze 106 numerów tej gazety, wydawanej przez Antoniego Tyzenhauza, która wychodziła w Grodnie w latach 1775—1783. Jest to rzadkość bibliograficzna, jakiej nie posiada dotąd żadna bodaj biblioteka. Trzeba wspomnieć, że p. S. Łopaciński należy do najhojniejszych ofiarodawców biblioteki, gdyż w roku 1920 ofiarował jej znaczną część swego księgozbioru — 5966 tomów ksiąg przeważnie z XVIII i początku XIX wieku oraz przeszło 30 rękopisów.

Pierwszy kwartał roku bieżącego był pomyslnym również dla Muzeum Tow. Przyj. Nauk. Dwadzieścia osób ofiarowało muzeum 231 przedmiotów.

Cennym nabytkiem jest 8 ulamków armat bronzowych z pierwszej połowy XVI wieku, wykopanych na Antokolu przy ul. Słonecznej 13. Zdobę je piękny ornament, wykonany precyzyjnie, na jednym zaś ulamku zachował się rok 1542 oraz monogram nieznanego ludwisarza.

P. Marja Kiersnowska ofiarowała obraz Matki Boskiej, trzymającej na kolanach Ciało Chrystusa, niewiedomego malarza ekletyka włoskiego z połowy XVI wieku. Obraz ten jest ciekawy ze względu na różnorodność wpływów, jakim uległ jego autor.

Przybyły dalek do zbiorów dwa portrety: Stefana Batorego i Jana Sobieskiego, dzieła zapewne polskiego malarza z wieku XVIII. Dr. F. Wrześniowski ofiarował dwa portrety Tyszkiewiczów: Jerzego, biskupa wileńskiego w latach 1649—1656 i Miłkołaja, kanonika wileńskiego, 1753 do 1798. Córka Maurycego Drużyny, malarza wileńskiego ofiarowała wykonaną przez niego w r. 1840 pastelami kopję głowy Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Zbiory wojenne z bogactw kolekcja oznak honorowych Dywizji Litewsko-Białoruskiej i wojsk Litwy Środkowej. Cennym nabytkiem jest ofiarowana przez prof. dr. Marjana Morelowskiego kartoteka, obejmująca około 11 tysięcy dzwonów, ewakuowanych w roku 1915 do Rosji i spoczywających tam na różnych „cementaryjskich dzwonowych“, a przez specjalną komisję polską zainwentaryzowanych. Z kartoteki tej można będzie wydobyć imiona ludwisarzy, nazwiska fundatorów, oraz miejscowości, z których dzwony pochodzą. Jest to więc bogaty materiał historyczny.

Z. W.

Książki nadesłane

Jan Karczewski: „Rok przestępny“. Warszawa 1931. Towarzystwo Wydawnicze „Rój“.

„Sprawozdanie Wydziału Podolskiego Tow. Turystyczno - Krajoznawczego“. Iarnopol 1931.

Ks. Kardynał-Prymas zwiedza wystawę Związku Kobiet Prac.

Wystawę przedłużono do 24. bm.

Wystawa Związku Kobiet Pracujących w Domu Królowej Jadwigi, cieszy się nadspodziewanie wielką frekwencją i zainteresowaniem. Liczba zwiedzających jest nadspodziewanie wielka i przechodzi nawet najśmielsze oczekiwania organizatorów tego zajmującego pokazu prac kobiecych. Liczne zgłoszenia wycieczek i osób pozamiejscowych oraz życzenia wypowiedziane ustnie skłoniły organizatorów wystawy do przedłużenia jej do dnia 24. bm.

W środę pod wieczór zwiedził wystawę J. Em. ks. Kardynał-Prymas w towarzystwie swego kapelana ks. szambelana Mędlerskiego. Dostojnika Kościoła powitali w bram ks. dyr. Marlewski, jako sekretarz generalny Związku Kobiet Pracujących, który urządził wystawę i organizator wystawy ks. prof. Rospenk. W salach wystawowych powitała ks. Kardynała-Prymasa p. przewodnicząca Związku Kobiet Pracujących p. Zofja Starkowa w otoczeniu pań z zarządu. Pobyt Księcia Kościoła na wystawie prac kobiecych upamiętniono zdjęciem fotograficznym.

Przy opuszczaniu wystawy J. Em. ks. Kardynał-Prymas wpisał się do Jubileuszowej Księgi Złotej Związku Kobiet Pracujących założonej z okazji 25-lecia tej zasłużonej organizacji. Należy podkreślić, że J. Em. ksiądz Kardynał-Prymas wyraził się z wielkim uznaniem o rozmiarach i metodzie ujęcia tej zajmującej wystawy. (k)

Wystawa kościelna w Kaliszu

Z okazji Kongresu Eucharystycznego diecezji włocławskiej, odbędzie się w Kaliszu Powszechna Wystawa Kościelna.

Otwarcie wystawy dokona Jego Ekscelencja ks. Biskup Radoński w dn. 26 czerwca 1931. Trwać będzie wystawa do 5 lipca.

Udział w wystawie, mieszczącej się w gmachu gimnazjum Asnyka, zgłosiło bardzo wiele firm, które eksponować będą: dzwony, organy, ambony, ołtarze, figury, monstrancje, kielichy, ornaty, kapy, mszały, paschały, witraże itd. Wystawę kościelną zaleca się zwiedzić.

Jeszcze o udziale Polski

na Kongresie Joanny d'Arc w Rouen.

W uroczystości pięćsetlecia śmierci św. Joanny d'Arc wzięli udział, jak donosiły dzienniki, przedstawiciele Polski a mianowicie: prof. dr. Halecki z Warszawy z grupą studentów polskich i delegacja polonji we Francji, zorganizowana przez Polską Misję Katolicką.

Na odbytych w związku z uroczystością Kongresie historyczno-literackim w Rouen, rektora Polskiej Misji Katolickiej reprezentował ks. dr. Augustyn Jakubisiak. Wygłosił on w dniu 26 maja odczyt o nadprzyrodzonej powołaniu Dziewicy Orleańskiej, który to odczyt obudził głębokie zainteresowanie i uznanie wśród uczestników Kongresu.

Rozpatrując najważniejsze momenty z życia Świętej Joanny d'Arc, jak natchnienie w Domremy, powołujące ją do obrony ziemi ojczystej, jak cały szereg zwycięskich walk z Anglikami, jak wreszcie proces zakończony śmiercią męczeńską, ksiądz Jakubisiak wykazał bezpodstawną teorię, które usiłują tłumaczyć genezę i naturę powołania Dziewicy Orleańskiej już to przez wpływ czynników zewnętrznych, już też przez anomalję. Odwołując się do całego szeregu głęboko przemyślnych faktów historycznych, ks. dr. Jakubisiak obala wszystkie te modne dziś i zarówno przez psychologów jak i socjologów, rozpowszechniane sposoby tłumaczenia, wykazuje natomiast, że powołanie Joanny d'Arc zarówno ze względu na treść swą, jak i na sposób wykonania, stanowi coś tak wybitnie indywidualnego, tak głęboko oryginalnego i różnego od zapatrywań i dążeń, wśród których wzrosła Dziewica Orleańska, że nie żaden wpływ ludzki, ale jedynie natchnienie Nieba może je wytłumaczyć.

Odczyt ks. dr. Jakubisiaka wywołał szerokie echo w prasie zagranicznej. (j. l.)

Z działalności pań miłosierdzia

w Głównej — Poznań

Zbożną działalność na terenie Głównej, rozwija miejscowe Stow. Pań Miłosierdzia. Kiedy w inne lata na cele ratowania najbiedniejszych wydano do 3 tysięcy zł, to w roku sprawozdawczym wobec wzmagającego się bezrobocia, wydano około 7 tysięcy zł, na samo dożywianie najbardziej potrzebujących, wydano 4000 zł.

Nie można pominąć bezinteresownych troskliwych zabiegów pań z p. Witkowską jako prezeską na czele. Osobno podkreślić należy ofiarę i pełną poświęcenia pracę p. dyr. Górniczej, za której szczególnym staraniem znajduje Stow. licznych i hojnych ofiarodawców. Do nich w pierwszym rzędzie zaliczyć należy dyrekcję f-my H. Cegielski, dalej pp. prez. Zychlińskich i cały szereg firm poznańskich. Niemniej jednak rozumieją dołę miejscowe obywatelstwo, które z niezwykłą intensywną pospieszyło pomocą. Same ofiary obywatelstwa przyniosły około 2000 zł nie wliczając w to dochodu z imprez urządzanych przez Stow., zawsze wydawnie popieraną przez miejscowe obywatelstwo. Bractwo Kurkowe w Głównej również większą część swych dochodów przeznaczają na cele Stow. Nie skąpią również swej pomocy i inne stowarzyszenia i organizacje w Głównej.

Praca Stow. nie ogranicza się jednak tylko na dożywianiu biednych, rozciąga bowiem także stałą opiekę nad dziewczętami i t. zw. dzikimi małżeństwami. Istnieją dążenia o uzyskanie dziecięca w Głównej, którego brak szczególnie daje się we znaki w tej dzielnicy miasta.

Czynniki „sanacyjne” urządziły na Głównej w ostatnim czasie również kuchnię dla bezrobotnych. Niema tam jednak osób, któreby swe „miłosierne” obowiązki spełniały bezinteresownie, jak to od lat kilkunastu czynią panie ze Stowarzyszenia Miłosierdzia. Ludzie widzą to i — należycie oceniają. (jar)

Ś. p. Telesfor Splawski

W tych dniach (10 czerwca) zmarł w Poznaniu, w wieku 63 lat ś. p. Telesfor Splawski, syn śp. Wawrzyńca, powstańca z 1863 r. i więźnia stanu. Z domu rodzicielskiego wyniósł śp. Zmarły gorące umiłowanie sprawy narodowej, cechujące go do końca życia. W młodych latach pracował śp. Telesfor Splawski z poświęceniem w towarzystwach śpiewaczych w szeregu miast Wielkopolski (przez dłuższe lata w Gnieźnie) i towarzystwach przemysłowych, szczerząc czasu niewoli krzepiącego ducha narodowego umiłowanie pieśni polskiej.

W ostatnich latach pracował śp. Splawski na terenie spółdzielczym. Przez przeciąg blisko 20 lat był członkiem zarządu i kierownikiem Piekarni Spółdzielczej „Ceres” i członkiem rady nadzorczej „Spółki Handlowej” sp. z o. o. w Poznaniu jako jeden z jej współzałożycieli.

Pogrzeb śp. Telesfora Splawskiego odbył się w niedzielę z kościoła św. Wojciecha na cmentarz parafialny, a dowodem szacunku i poważania jakie sobie zaskarbił zaletami swego charakteru, był tłumny udział przyjaciół, znajomych i współpracowników w pogrzebie, dowody współczucia i liczne wieńce.

Kondukt żałobny w asyście ks. radcy Putza i ks. ks. wikariuszów Krzymińskiego i Haendschkego prowadził proboszcz parafii św. Mikołaja w Inowrocławiu ks. Bolesław Jaśkowski, którego od lat łączył ze Zmarłym stosunek życzliwej i serdecznej przyjaźni. Nad otwartą mogiłą chór śpiewał Zmarłego pieśni.

Śmierć śp. Telesfora Splawskiego okrywa żałobą żonę, dwóch synów i sędziwą w Inowrocławiu zamieszkałą matkę. Niech spoczywa w spokoju!

Ś. p. z Marchlewskich Józefa Zawacka

Dnia 3 czerwca r. b. zakończyła w Grudziądzu żywot doczekał ś. p. Józefa z Marchlewskich Zawacka w 87 roku życia. Z ś. p. Zmarłym schodzi do grobu możnaby powiedzieć postać minionej epoki starego Grudziądza z okresu jego repolonizacji. Kilka pokoleń przesunęło się przez Jej gościnnie dom szczerze polski, by w latach niewoli i ucieku odetchnąć odżywcą atmosferą najgorętszej miłości Ojczyzny. Urodzona na Pomorzu, dawała zawsze świadectwo prawdziwe o polskości tej starej Piastowskiej ziemi; wychowana w domu o mocnych tradycjach i religijnych i narodowych, przeniosła je z rodzinnej wsi pomorskiej do Grudziądza, gdzie wyszła za mąż za p. Jana Zawackiego, seniora naszego kupiectwa, byłego współwłaściciela znanej ogólnej firmy winno - kolonialnej Marchlewski & Zawacki. Stała Ona u kolebki tej firmy w roku 1879 i pomagała mężowi zwalczać nieprzewidywane trudności, na które ta polska placówka han-

dłowa w naocznym zupełnie niemieczonym Grudziądzu natrafiała.

Ale Zmarła nie tylko była wzorem cnót obywatelskich dla swego personelu — stała się od pierwszej chwili prawdziwą przyjaciółką ludu polskiego w Grudziądzu. Nie było dnia, by nie zachodono do niej o pomoc i poradę. dla wszystkich znalazła słowa pociechy i środki zaradcze. Szczególnie umiłowała dzieci polskie, doskonale zdając sobie z tego sprawę, że jeżeli przyszłość ma być naszą, to ratować należy dzieci od zagłady germańskiej. I przez długie miesiące zimowe ściągała rok rocznie liczne rzesze dzieci polskich na lekcje polskiego słowa i polskiej pieśni, skradające się pokryjomu do zawsze otwartych gościnnie drzwi Zmarłej Matrony. Nie było gwiazdki i ważniejszej narodowej uroczystości, by nie przygotowała na nie występów dzieci, do których sama, uzdolniona nadzwyczajnie, układała wiersze. Dom jej stał się ośrodkiem towarzyskim miasta, sama wysoce kulturalna nadawała ton piękny i wzniosły swemu otoczeniu i nie było w starym Grudziądzu Polaka, któryby nie poznał Jej pracy osobistej. Przywrócenie wolności Ojczyźnie było dla Niej najwyższą za trudny nagrodą. Nigdy nie czyniła nic dla względów osobistych i zaszczytów. Żadnych nie otrzymała odznaczeń, jako cicha pracowniczka usunęła się w zacisze domowe, kiedy podszedł wiek i stargane zdrowie nie pozwoliło jej więcej udzielać. W ostatnich latach nie opuszczała już mieszkania, lecz umysłowo zawsze jeszcze świeża z ogromnym zainteresowaniem śledziła rozwój odrodzonej Ojczyzny, bezustannie myśląc o Jej wielkości i rozkwicie. Jedynym zewnętrzny wyrazem wdzięczności za Jej zasługi około ratowania polskości na zagrożonych kresach była chwila, kiedy bawiący wówczas w Grudziądzu Prezydent Rzeczypospolitej Wojciechowski, złożył Jej osobiste słowa uznania. Z dumą nosiła stałe na piersiach skromną odznakę frontu Pomorskiego, wręczoną Jej, jako widomy znak, że zaliczała się do prawdziwych bojowników o wolność, bojowników odważnych a szczerych, gotowych na wszystkie poświęcenia, do tych, którzy sprawili, że ziemia Pomorska mogła powrócić na łono Ojczyzny. Była więc godną siostrzyca wielkich pomorskich działaczy społecznych ś. p. Wiktora i Jana Marchlewskich, którzy znacznie ją wyprzedzili na drodze do wieczności.

Niech ta ziemia Pomorska, dla której pracowała przez całe życie bez wytchnienia, utuli Jej naprawdę świetlaną postać. B.

SPORT

Piłka nożna

Spotkanie Poznań i Śląsk prawdopodobnie nie dojdzie do skutku w tym roku z powodu braku terminów, oraz wygórowanych warunków ze strony Śląskiego OZPN. Toczą się jeszcze pertraktacje co do 12 lipca i w razie obustronnej uzgodnienia mecz odbyłby się w Katowicach, przyczem Poznań reprezentowałyby A-klasowy zespół z wyłączeniem „Warty”, która w tym dniu walczy z „Ruchem” o mistrzostwo ligi w Poznaniu.

Pięściarstwo

Nowy statut i regulamin PZB opracowała specjalna komisja, opierając się na bogatym materiale zagranicznym. Nowe te postanowienia są ponoć znacznie obszerniejsze i uzgodnione z międzynarodowem. Czas byłby już najwyższy, aby zaprowadzić wreszcie w tej tak ważnej dziedzinie naszego pięściarstwa jakiś porządek. O samym statucie i regulaminie pomówimy obszerniej po dokładnym zapoznaniu się z całym materiałem. W związku z tem komisja powzięła uchwałę, że wszyscy sędziowie obowiązani są złożyć dodatkowy egzamin na podstawie nowych ustaw PZB, a jako jedyni uprawnionych do egzaminowania uznano pp. Suszczyńskiego i Latowskiego, członków wspomnianej komisji statutowej.

Wydział spraw sędziowskich POZB ukonstytuował się następująco pp.: L. Kościelski — przewodniczący, E. Janusz — zastępca, T. Gucki — sekretarz, oraz S. Chmielikowski i J. Siewkowski — członkowie.

RADJO

Programy radiotelegraficzne:

Piątek, dnia 19 czerwca 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. 17.00 lekcja języka włoskiego; godz. 17.20 słuchowisko dla dzieci p. t. „Sąd w lesie”; godz. 18.00 koncert ork. mandolinistów (transmisja z Warszawy); godz. 19.00 pogadanka radiotechniczna; godz. 19.15 kurs średni języka franc.; godz. 19.30 „Silva rerum”; godzina 19.45 kurs wyższy jęz. ang.; godz. 20.00 „Szkoła zawodowa”; godz. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 21.00 feljton p. t. „Uroczę miasto” Sewilla (transmisja z Warszawy); godz. 21.20 dalszy ciąg koncertu symfonicznego (transm. z Warszawy); godzina 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godzina 22.15 muzyka taneczna z „Cukierni Nowej”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 14.50 komunikat gospodarczy; godz. 15.25 odczyt z Krakowa; godz. 15.45 z życia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Muzycznych; godz. 16.00 kącik

krótkofalowy; godz. 16.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.30 kącik L. S. G.; godzina 16.50 lekcja jęz. franc.; godz. 17.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 — 18.00 „Bitwa pod Wilnem w r. 1831”; godz. 18.00 koncert orkiestry mandolinistów; godz. 19.00 rozmaitości; godz. 19.20 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 giełda rolnicza; godz. 19.55 komunikat meteorologiczny; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.15 koncert symfoniczny. Wykonawcy: Orkiestra Filharmonji Warsz., Grzegorz Fitelberg (dyr.) i Marja Witkomirska (fortep.); godz. 21.00 feljton; godz. 21.20 dalszy ciąg koncertu; godz. 22.00 feljton p. t. „Brat spracowany”; godz. 22.20 komunikaty; godzina 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 koncert, 16.30 koncert, 20.30 wieczór muzyki operetkowej; Budapeszt (550 m) 19.30 koncert salonowy, 20.30 transmisja z opactwa Pannonhalma. Następnie koncert orkiestry wojskowej; Wiedeń (516 m) 20.10 operetka, 22.40 koncert; Medjolan (501 m) 21.00 koncert, 22.00 muzyka operetkowa; Rzym (441 m) 21.00 koncert; Sztokholm (345 m) i Motala (1348 m) 21.45 muzyka lekka.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Hufiec Młodych „Rozwojowców” — Zebranie komisji obchodowej odbędzie się 18 bm o godz. 20 w lokalu Al. Marcinkowskiego 24.

— Koło Absolwentek VI szkoły wydziałowej Poznań. Zebranie kółka towarzyskiego odbędzie się 19 bm. o godz. 19.30 w czyteln.

— Tow. św. Władysława Poznań-Wilda. Zebranie nadzwyczajne odbędzie się 22-go bm. o godz. 19 w lokalu p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71.

— Koło Pań przy Chor. Wilk. Zw. Halerczyków. Zebranie plenarne odbędzie się 19 bm. o godz. 19 w cukierni „Belweder”, ul. Marsz. Focha.

— Grono Samokształcących „Jedność”. Zebranie i lekcja odbędzie się 20 bm. o godz. 20 w lokalu p. Cyranowskiego.

— Tow. Przemysłowców w Ratajach. Zebranie plenarne odbędzie się 20 bm. o godz. 20 w lokalu p. Przybeckiego.

— Bractwo Wstrzemięźliwości Poznań-Tum. Zebranie odbędzie się 21 bm. o godzinie 18 w Domu Katolickim na Śródcie.

— Koło Przyj. Harc. „Wilków Morskich” urządzi 21 bm. wycieczkę familijną do ogrodu p. Godurkiewicza na Szlągu.

— Koło Śpiew. im. „Moniuszki” w Poznaniu urządzi 21 bm. wycieczkę parowcem do Radojewa. Wyjazd o godz. 8 z Tammy Garbarskiej. Bilety wcześniej nabywać można w kawiarni p. Krügera, ulica Wjazdowa 6.

— Kat. Tow. Robotników „Oświata”. — Zebranie plenarne odbędzie się 21 bm. o godz. 17.30 na salce wikarjatu przy św. Marcynie.

— Tow. „Braterstwo” Poznań - Wilda urządzi 21 bm. zabawę latoową w ogrodzie p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71. Początek o godz. 16.

— Polsko-Katolickie Tow. Głuchoniemych w Poznaniu. Dnia 21 bm. przystępują wychowankowie wojew. zakładu dla głuchoniemych do I. Komunji św. Wzywa się wszystkich członków do wzięcia udziału w nabożeństwie o godz. 9. O godz. 15 odbędzie się zebranie w sali p. Jarockiej.

— Poznańskie Tow. Ogrodnicze urządzi 21 bm. wycieczkę do Ogrodów Państw. Szkoły Ogrodniczej i Botaniku Szkoln. — Zbiórka o godz. 9 w hali Ogrodu Szkolno-Botanicznego.

— Zw. Czeladzi Garncarskiej i Fliskarskiej. Zebranie miesięczne odbędzie się 21 bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a.

— Sodalija Panien Urzędniczek. Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek i aspirantek odbędzie się 22 bm. o godz. 19.30 przy Piekarach 2 parter.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Andrzej Bartoszewski, robotnik, 68 l. Teresa Marciniak, 23 dni. Marja Cieślińska, z domu Walendowska, 37 l. Jerzy Filipow, 5 min. Stanisława Ratajczak, z domu Wagnerówna, 39 l. Walenty Antkowiak, inroligator, 17 l. Józefa Winkelman, z domu Tajsner, 33 l. Antoni Skrzydlewski, 5 dni. Jadwiga Białecka, z domu Walkowiakówna, 35 l. Henryk Potulicki ziemianin, 42 l. Luiza Szillerowa, z domu Sbrankówna, 86 l. Helena Kandyziorzanka, gospodyni, 22 l.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— Urzędnik. Po wyczerpaniu toku instancji skarga ta jest dana. Takie stanowisko zajmuje prawnym i większość urzędników. Orzeczenia ostatecznego w tej sprawie jeszcze niema, o ile nam wiadomo. (aK.)

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Z. M. Puszczykowi 5 zł. — N. N. 5 zł. — Marja Zupańska z podjękowaniem za otrzymane taski 10 zł. — Z. S. 5 zł. — A. Markowscy zamiast wiązki na grób śp. Telesfora Splawskiego 20 zł. — W. Skoradzka 15 zł. N. N. 5 zł. — Aniela Nowicka, Żerków, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1228.50 zł.

Na chleb św. Antoniego: J. W. z prośbą o zdrowie i opiekę dla całego domu 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 123.50 zł.

Miasto Bajka

Czem dla Europy skrawek wybrzeża południowej Francji, położony nad zatoką geneueńską zwany Rywierą, tem jest dla Ameryki Północnej południowa część Kalifornii. Podczas gdy jednakże Rywierę francuska służy wyłącznie rozrywce i wypoczynkowi, Rywierę amerykańską, posiadającą wszystkie zalety klimatyczne swej siostrzycy europejskiej w spotęgowanej mierze, jest ponadto nieprzebranym źródłem bogactw naturalnych. W południowej części tego błogosławionego kraju kwitnie rolnictwo i hodowla owoców, sławnych na cały świat z swej dobroci. W północnej części las wież wiertniczych świadczy o tem, że znajduje się tu jeden z najglówniejszych ośrodków amerykańskiego przemysłu naftowego. Tutaj jest też centrala wytwórczości filmowej, Hollywood, gdzie zastrudkowano około 85 procent ogólnej produkcji filmowej świata. Niema też chyba drugiego skrawku na ziemi, któryby, podobnie jak Hollywood, uposażony był przez naturę samą do objęcia w władanie wytwórczości filmowej.

Los Angeles.

W środku tej błogosławionej krainy położone jest miasto Los Angeles. Rozwój tego miasta nie ma równego w historii świata. Misjonarze zbudowali w roku 1781 nad południowym wybrzeżem Kalifornii, tam, gdzie obecnie rozpościera się miljonowe miasto, kościół i nazwali go „Nuestra Señora la reina de los Angeles“ (Naszej Pani, królowej aniołów). Nieliczne chaty osiedla, które następnie przybrało nazwę kościoła, zamieszkiwali meksykańscy półindianie, mulaci, hiszpańscy amerykańczycy i metysi. W r. 1846 zatknięty został nad miejscowością gwiazdźdysty sztandar Stanów Zjednoczonych, lecz i teraz jeszcze wzrost ludności dokonywał się bardzo powoli. W r. 1860 Los Angeles liczyło 4 tys. mieszkańców. Niebawem jednak okazało się, że miasto zbudowane jest nad prawdziwym jeziorem naftowym. Wkrótce wyrósł z ziemi las wież wiertniczych a Los Angeles stało się celem prawdziwej wędrówki ludów.

Odtąd rozwój miasta postępował w tempie niebywałym, nawet jak na stosunki amerykańskie. W r. 1920 miasto liczyło 577 tys. mieszkańców, w 6 lat potem było ich już milion 300 tys., a dzisiaj liczy Los Angeles z siostrzycami swemi Hollywood, Beverly Hills itd. przeszło 2 milj. Miasto jest ogromnie szeroko rozłożone, szerzej niż Londyn lub Nowy Jork. Pokonanie olbrzymich odległości możliwe jest tylko dzięki temu, że w mieście jest w ruchu 750 tys. samochodów, czyli że 1 samochód przypada na 3 mieszkańców. Aparatów telefonicznych zarejestrowano 400 tysięcy, czyli 1 na 5 mieszkańców.

Obok przemysłu naftowego głównie przemysł filmowy przyczynił się do rozwoju miasta. Przeszło pół miliona ludzi zarobkuje w tym przemyśle, który głównie rozsiadł się w Hollywood, Culver City i Universal City.

Los Angeles ma swoją odrębną architekturę. Domy nie wychodzą ponad 12 piętro, ze względu na niebezpieczeństwo wstrząsów ziemi. Nad miastem panuje wspaniały ratusz, najpiękniejszy drapacz chmur Ameryki, zbudowany kosztem 10 milj. dolarów.

W pobliżu miasta znajduje się olbrzymia arena sportowa z 125 tys. miejsc do siedzenia, w której odbędą się w r. 1932 igrzyska olimpijskie. Największą atrakcją dla turystyki międzynarodowej stanowią wszelako miasto filmu Hollywood z jego niezliczonymi pałacami, studjami, parkami. Magiczne wprost wrażenie robi miasto wieczorem w oświetleniu milionów lamp i reflektorów elektrycznych, zamieniające ulice i sąsiednie wzgórza w prawdziwe morze światła. Wielkiemu wydarzeniu są premyery filmowe, gromadzące, nie tylko całą publiczność miasta i okolicy, lecz cały świat filmowy Ameryki, i wszystkie sławy aktorskie, witane przez setki tysięcy publiczności z niedającym się opisać entuzjazmem.

W sąsiedztwie Hollywood, rozpościera się miasto wzgórz Beverly Hills, gdzie w zacisznych wilach i pałacach zamieszkuje gwiazdy filmowe. Tuż opodal wznosi się teatr pod gołym niebem na 50 tys. widzów.

Los Angeles dzięki swemu położeniu nad morzem posiada nieograniczone możliwości rozwoju, tak iż nie jest wykluczone, że wkrótce przescięgnie sam Nowy Jork.

W i P.

Letnicy, którzy przywożą ze sobą własne mieszkania

Pewnego dnia przybyli na brzeg jeziora w Zeel (Austria) auta, przywożąc kilka grup turystów. Turyści zaczęli od wynajęcia od właścicieli małych kawałków gruntu nad jeziorem, poczem zaczęto wydobywać z samochodów rozmaite przedmioty domowego użytku. W końcu ku podziwieniu asystującej ludności ukazały się wielkie namioty, które stanęły na wydzierzawionych na lato parcelach. Jako ochronę przed wilgocią nakryto ziemię wewnątrz namiotów dużymi płachtami linoleum, poczem rozstawiono składane łóżka polowe, stoły, stolki i ustawiono piekcyki — kuchenki. Wykopano rów naokoło namiotu do odprowadzania wody deszczowej i mieszkanie było gotowe. Pomyślowo, wygodnie, czysto i przede wszystkim — tania! (we)

Zęby prez. Hoovera na sprzedaż

Parę tygodni temu — jak donosi prasa amerykańska — prezydent Hoover zmuszony był udać się do wojskowego szpitala w Waszyngtonie, celem poddania kuracji swego uzębienia. Doktor, który go leczył, uważał za niezbędne wyjąć prezydentowi cztery zęby. Pielęgniarski obecny przy operacji, w mniemaniu, że znajdują się bez wątpienia ludzie gotowi do zapłacenia choćby za zepsuty zab Hoovera, wpadł na szczęśliwy pomysł zebrania, gdy tylko prezydent Stanów Zjednoczonych podniósł się z fotelu operacyjnego, wyjętych mu przed chwilą zębów. Pielęgniarski jednak w przewidywaniu możliwie jaknajpomyślniejszej tranzakcji handlowej, nie zadowolili się zbiorą zębów pozostawionych przez Hoovera, lecz zawiadnęli wszystkimi, jakie w owym pamiętnym dniu wyjęto licznym pacjentom, zgłaszając im się do szpitala. Łączna liczba tej niezwyklej kolekcji nie jest wiadomą, musiała jednak być znaczna. Bez trudności udało się spryciarzowi „umieścić“ cały swój towar — jako „autentyczne zęby prezydenta Hoovera“ — po cenie 2 dolary za sztukę. Spostrzegł jednak, że cena podaży była zbyt niska, gdy na drugi dzień dowiedział się, że „zęby Hoovera“ oddawano po cenie 5 i więcej dolarów za sztukę. Pielęgniarski chciał mieć udział w nadwyżki: powstał spór, w którego wyniku stwierdzono, że „autentyczne zęby“ Hoovera nie tylko przekraczały ilość całe uzębienie prezydenta, lecz również i wszystkich członków jego rodziny, razem wzięty. Gdy szczegółów ten przedostał się do wiadomości publicznej, popyt na zęby prezydencie ustął odrazu.

Niezwykle źródła zakłóceń odbioru radiowego

W odbiorze radiowym zdarzają się dość często wypadki zakłóceń, których źródła trudno dociec na pierwszy rzut oka. W praktyce, po dłuższych badaniach i poszukiwaniach, udawało się dojść do przyczyn zaburzeń, które były istotnie niespodziewane. Kilka ciekawych wypadków notuje kronika stacji radioodbiorniczych:

W sąsiedztwie pewnej fabryki w Niemczech zauważono zakłócenia w odbiorze radiowym, których charakter wskazywał na to, że źródło ich znajduje się niewątpliwie w pobliskiej fabryce. Po poszukiwaniach udało się określić, który z motorów elektrycznych mógłby być przyczyną tych zakłóceń, jednak drobiazgowo badania wykazały, że motor ten nie jest przyczyną zaburzeń. Po długiej obserwacji udało się wreszcie stwierdzić, że przyczyną zaburzeń był pas transmisyjny. W fabrykach używa się obecnie często elastycznych gumowych pasów transmisyjnych. Wskutek tarcia gumy o koła pasowe, na których pas ten jest założony, powstawały elektryczne ładunki, które wyładowywały się w postaci isker, powodujących zaburzenia w odbiorze radiowym. Dopiero przez zastosowanie dobrze uziemionej rolki naciągowej udało się je w zupełności usunąć.

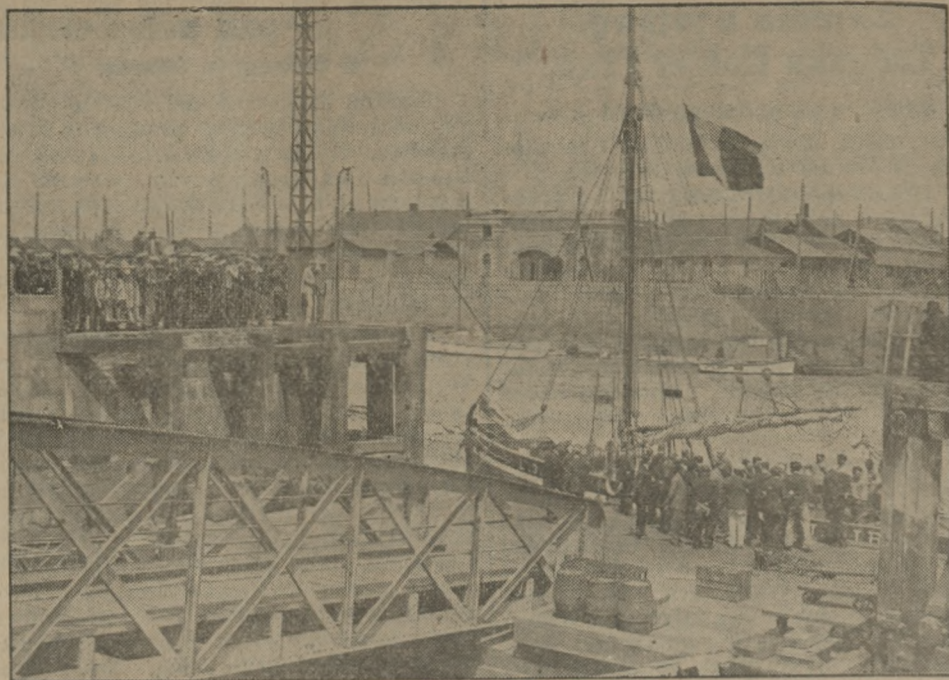
Niemniej ciekawy fakt zdarzył się w pewnej willi na południu Francji. Odbiór radiowy był bardzo zniekształcony, jednak pomimo najstaranniejszych poszukiwań i badań nie można było stwierdzić przyczyny, tak że w końcu mieszkańcy willi dali spokój poszukiwaniom. Pewnego jednak razu, podczas silnej wichury, wiatr zerwał część rynny i zrzucił ją na ziemię. Ku ogólnemu zdziwieniu odbiór radiowy był po tym wypadku czysty i doskonały. Kiedy jednak zabrano się do reparacji uszkodzonej rynny i zawieszono ją na dawnym miejscu, audycje radiowe były znów tak zniekształcone, jak poprzednio. Stwierdzono teraz, że rynna źle kontaktowała z dachem willi, który pokryty był miedzią. Ładunki statyczne, które wskutek wpływów atmosferycznych zbierały się na miedzianych płytkach dachu — spływały pod postacią isker po rynnie. Gdy rynnę dokładnie przyłutowano do dachu, a oprócz tego jeszcze przeprowadzono odpowiednie uziemienie, udało się zupełnie usunąć przeszkody i zakłócenia.

Ołbrzymie transporty pieniędzy

odbywały się jednego dnia na ulicach Chicago. Skarbiec Freeman State Bank został przeniesiony do gmachu First National Bank, wobec połączenia się obu tych instytucji. Z jednego banku do drugiego przewieziono zatem 200 milionów dolarów w gotówce. Ulice Chicago, przez które przejeżdżały opancerzone auta z milionami, były obsadzone gęsto przez policję, a eskortowało same wozy 310 detektywów uzbrojonych w rewolwery i bomby łzawiące.

Jubileusz... kukulki.

Naprawdę jubileusz i naprawdę kukulki, ale nie tej, która innym przepowiada czas dzielać od ślubu, lub liczbę dzieci, lecz tej, która wiernie i skrupulatnie wykukuje godziny, jak ją tego nauczył jej twórca, bawarski chłop — zegarmistrz, Antoni Kerrer z Schoenwaldu. Było to równe 200 lat temu w 1731 roku, gdy Kerrer, dla prześlągnięcia zagniewanego dziedzica, ofiarował mu skonstruowany przez siebie zegar z kukulką. Pomyśl okazał się doskonały, gdyż dziedzic nie tylko przebaczył Kerrerowi, ale i obdarował go hojnie, a na „kukulki“ posypały się liczne zamówienia. Dziś cała okolica Schoenwaldu trudni się wyrabianiem zegarów z kukulką, które mają szeroki zbyt w Niemczech i zagranicą. (hr)

Po strasznej katastrofie statku francuskiego „St. Philibert“, która pochłonęła bardzo wiele ofiar w ludziach. Do St. Nazaire przybył właśnie żaglowiec „La Loire“ z wyłowionymi z morza zwłokami ofiar.

Z różnych stron Polski

Co wynikło z meczu piłkarskiego polsko-żydowskiego w Radomiu.

W dniu 6 czerwca w Radomiu po meczu piłkarskim między drużyną chrześcijańską i żydowską wynikła bójka. Dotkliwie został pobity chrześcijanin uczeń gimnazjalny, podejrzani o pobicie zostali zatrzymani. Dnia 13. 6. między godz. 21 a 22-gą koledzy pobitego w odwecie napadli na młodzież żydowską w parku im. Kilińskiego. Natychmiastowa interwencja policji położyła kres bójce, jednak rozprzerzeni uczniowie drobniemi grupami przetrzucili się na miasto, bijąc przechodniów żydów i tłukąc szyby w domach zamieszkałych przez Żydów. Policja ostatecznie zlikwidowała bezkrawe zajścia, zatrzymując 7 osób.

Z tego nauka, żeby Polacy nie wdawali się w mecze piłkarskie z Żydami.

Nieudały zamach na pociąg.

Z Baranowicz donoszą, że w tych dniach wieczorem dozorca kolejowy w Baranowiczach podczas obchodu toru na krótko przed nadejściem pociągu zauważył, iż śruby w pewnym miejscu są odkryte, a szyna zupełnie odchyłona. Oględziny miejsca nasunęły podejrzenie, iż usiłowano dokonać zamachu na pociąg. Wdrożono więc energiczne dochodzenie, które doprowadziło do zatrzymania sprawców w osobach mieszkańców pobliskiej wsi Aniszumowicze Szweđa i Swistuna, których osadzono w więzieniu. Dochodzenie trwa.

Spółdzielnie rolnicze na Polesiu.

Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych liczy na terenie Polesia 103 Kasy Stefczyka, 14 mleczarni spółdzielczych i 9 spółdzielni rolniczo-handlowych o łącznej liczbie około 35 000 członków.

Odrębną grupę stanowią spółdzielnie kredytowe miejskie, których jest kilka w Brześciu, oraz po 1—2 prawie w każdym mieście Polesia.

Zbiegowie z „raju“ sowieckiego.

Patrole K. O. P., pełniące służbę na odcinku granicznym Stolpce, zostały zaalarmowane strzelaniną, dochodzącą od strony Sowietów. Po pewnym czasie na terytorium polskie przedostało się 3 mężczyzn, którzy pod gradem kul strażników sowieckich zdolali przeplnąć rzekę. Są to właściciele sowieccy.

Z pogranicza donoszą, iż w okręgu zaśląwskim na Białorusi sowieckiej aresztowano około 50 włościan. Za powód aresztowania posłużyło to, że zasiane przez nich obszary są mniejsze od norm wyznaczonych. Aresztowanych wysłano na ciężkie roboty w głąb Rosji. Trzem z nich udało się zbiec i dotrzeć po szeregu przygod do granicy, którą przekroczyli w rejonie Radoszkowic.

„Pan Twardowski“ w parku Wilsona

Ostatnie przedstawienia baletu — opery w parku odbyły się z nadzwyczajnym sukcesem artystycznym i przy ogromnym udziale publiczności. Dyrekcja Teatru Wielkiego po pewnych ulepszeniach terenowych i wybudowaniu nowej sceny, wystawia efektowne dzieło Różyckiego „Pan Twardowski“ w którym przedstawia się przygody naszego polskiego Fausta. Będzie to przedstawienie tak zwane popularne, gdyż pomimo wielkich kosztów wspaniałych dekoracji i kosztów projektu Jarockiego, ceny będą minimalne od 1 do 3 zł. Każdy mieszkaniec ma zatem możliwość ujrzenia wspaniałego wielkiego baletu 150 osób współpracujących w układzie Ciesielskiego przy udziale pełnej orkiestry operowej, jutro piątek, 19 czerwca.

Oszczędzać, czy nieoszczędzać?

Oszczędność uchodziła zawsze za cnotę, wprawdzie niezbyt w Polsce szeroko rozpowszechnioną i nikomu nie śniło się pomawiać ludzi oszczędzających i zanoszących pieniądze zaoszczędzone do banków o szkodliwe oddziaływanie na gospodarke narodową. Dopiero w czasach obecnego kryzysu gospodarczego, w czasie pogoni za jego przyczynami, znaleźli się tacy zagranicą — i oczywiście także u nas, którzy dowodzą, że oszczędność powoduje zmniejszenie konsumpcji i kurczenie się handlu i przemysłu z wszystkimi ujemnymi objawami tego procesu.

Nie wchodźmy w to, czy teza ta gdziekolwiek zagranicą ma choć częściowe uzasadnienie, w Polsce w każdym razie jest ona całkowicie pozbawiona wszelkich faktycznych podstaw.

Sprawę tę rozpatrywać należy z dwójki punktu widzenia: interesu jednostki i interesu ogółu.

Dążenie do posiadania na własność jest człowiekowi wrodzone. Uczucie, że jest właścicielem pewnych wartości, sprawia mu wielkie zadowolenie. To też oszczędzanie, polegające na tem, że się mniej wydaje niż zarabia a nadwyżkę odkłada, jest uzasadnione w naturze ludzkiej. Posiadanie pewnych rezerw majątkowych daje bezpośrednio korzyści w postaci procentów, zabezpiecza właściciela od kłopotów materialnych w czasie nieprzewidzianych nieszczęść własnych i rodziny, daje możliwość kształcenia i wyposażenia dzieci, czyni go w mniejszej lub większej mierze materialnie niezależnym, dodaje mu pewności siebie w walce o byt i podnosi jego znaczenie w oczach bliźnich.

Oto najważniejsze korzyści, jakie jednostce przynosi oszczędzanie.

Jak się następnie przedstawia sprawa z punktu widzenia interesu ogólnego? Gdyby bowiem interes ogółu miał ponosić szwank z powodu oszczędności jednostek, korzyści te ostatnie musiałby się podporządkować interesowi ogólnemu. Lecz w tym wypadku na szczęście interes jednostki idzie w parze z interesem ogółu.

Zapewne oszczędzanie poniekąd odbywać się będzie kosztem konsumpcji. Wielu ludzi, chcąc zaoszczędzić kilkadziesiąt złotych miesięcznie, będzie się musiało ograniczać i odmawiać sobie pewnych rzeczy, niekoniecznie do życia potrzebnych. Trzeba tedy i tutaj stosować racjonalność w odmawianiu sobie. W pierwszym rzędzie oszczędność odbywać się powinna kosztem wyrobów i produktów zagranicznych wzgl. wyrabianych z surowców zagranicznych a następnie wogóle kosztem rzeczy zbytku. Zaoszczędzone w ten sposób pieniądze narastać będą stopniowo w bankach naszych do kapitalów, których brak jest jednym z głównych powodów naszego obecnego przesilenia gospodarczego. Kapitały dopiero umożliwią udzielenie dogodnego kredytu, prowadzenie racjonalnej polityki finansowej i gospodarczej, czynienie inwestycji w przedsiębiorstwach produkcyjnych, rozszerzanie produkcji i powiększanie konsumpcji.

Oto olbrzymie korzyści, jakie daje oszczędność także ogółowi.

Na pytanie zatem, czy należy oszczędzać, trzeba bezwzględnie odpowiedzieć potakująco.

To też z żywym zadowoleniem należy powitać podjęcie akcji propagandowej, jaką w ostatnich czasach prowadzi się w kraju na rzecz szerzenia cnoty oszczędzania.

Na gruncie miasta Poznania w akcji tej żywy bierze udział m. i. Komunalna Kasa Oszczędności m. Poznania, znana pod nazwą Banku m. Poznania, usiłując wypełnić pewne luki, jakie z powodu zaniku kilku instytucji bankowych powstały w stosunkach gospodarczych miasta. Zyczyćby wypadało, żeby Poznań w dziedzinie oszczędności znowu zajął zaszczytne miejsce, jakie przed wojną zajmował.

Dnia 16 czerwca 1931 r. zasnął w Bogu po długich cierpieniach, w 53 roku życia, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy mąż, ojciec i teść, ś. p.

Andrzej Słabolepszy

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 19. bm. o godz. 4,30 z kostnicy w Mosinie.

W ciężkim smutku pograżeni
żona, dzieci i rodzina.

Mosina, Toruń, Poznań. zw 29 814

Dnia 16 czerwca 1931 r. zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, najukochańsza matka, córka, siostra i ciocia ś. p.

Jadwiga Błajecka

z domu **Walkowiak**

przeżywszy lat 35. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20. b. m. o godz. 4,30 z kostnicy cmentarza jeżyckiego.

W ciężkim smutku pograżeni

dw 3931 **mąż, z córeczką i rodzina.**

Zakład Pogrzebowy St. Jaśkiewicz, Klasztorna 14.

Dnia 16. b. m. 1931 r. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa i ukochana córka, ś. p.

Helena Kandziora

przeżywszy lat 23. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 19. b. m. po południu, o godz. 6-tej z Zakładu Opatrzności na Śródcie na stary cmentarz św. Jana. Msza św. nazajutrz o godz. 8-mej w kościele parafialnym.

W ciężkim smutku pograżeni

dw 3932 **rodzice z rodziną.**

Najst. Zakład Pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14, tel. 2769.

Koncesjonowane przez Kuratorjum Okr. Szkoln.

KURSY WIECZORNE dla DOROSŁYCH

a) w zakresie 6 klas gimn., b) maturalny dla kandydatów z ukończoną 6-tą klasą gimn., prowadzone przez **T-wo Naucz. Szkół Średnich w Poznaniu**, rozpoczyna od września drugi rok istnienia.

Wpisy codziennie z wyjątkiem sobót, od godz. 6-7 wiecz. w Seminarjum Naucz. Męskim, ul. Ratajczaka.

zw 28 808

Gevaert

PAPIERY
BŁONY
PŁYTY
CHEMIKALJA

GEVAERT'A

są niezbędnym materiałem dla amatora, który, idąc z postępem czasu, dąży do używania najdoskonalszych wytworów techniki współczesnej.

Do nabycia w składach przyborów fotograficznych.

MOTOCYKLE

używane, w bardzo dobrym stanie, sprzedamy okazjnie.

Rudge 350 górno-wentylowy, z elektrycznym oświetleniem.

Gillet 350 z elektrycznym oświetleniem.

D. K. W. 300 z elektrycznym oświetleniem.

D. K. W. 200 z elektrycznym oświetleniem.

„MOTOR“

Poznań, ulica Dąbrowskiego nr. 7.

KOMUNIKUJEMY

IGNACEGO PADEREWSKIEGO

Wydanie wykwiłtne, w tonie sepjowym na brystolu koloru wielbłądziego. Piękna ozdoba pałaców, izb, biur, gabinetów, okien i witryn. Wielkość: 35x50 cm. po zł 3,—, 25x35 cm. po zł 1,50. Piękne pocztówki po gr 30. Księgarnie i sklepy otrzymują odpowiedni rabat. Sprzedaż tylko za gotówkę.

Pierwsza Polska Agencja Prasowo-Fotograficzna Marjana Fuksa, Warszawa, Jerozolimska 35, telefon 692-94.

Dziś (jedynie) porozumieć się można w sprawie tego wydawnictwa w Poznaniu od 18 do 19,30 w hotelu Monopol, pokój 52.

Dnia 17 czerwca 1931 r., o godz. 11-tej rozstał się z tym światem, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Gustaw Adolf Kuhn

pułkownik kawalerji W. P. w stan. spocz.

Eksportacja zwłok odbędzie się w sobotę, dnia 20 b. m., o godz. 16, z kaplicy Szpitala Wojskowego przy ul. Wały Jana III, na stary cmentarz garnizonowy. Msza św. żałobna odprawi się w sobotę, 20 b. m., o godz. 9 rano w kościele Garnizonowym.

W ciężkim smutku pograżeni

żona, dzieci, wnuki i rodzina.

dw 3934

Poznań, Działyńskich 10, Warszawa, Pjaden koło Wiednia.

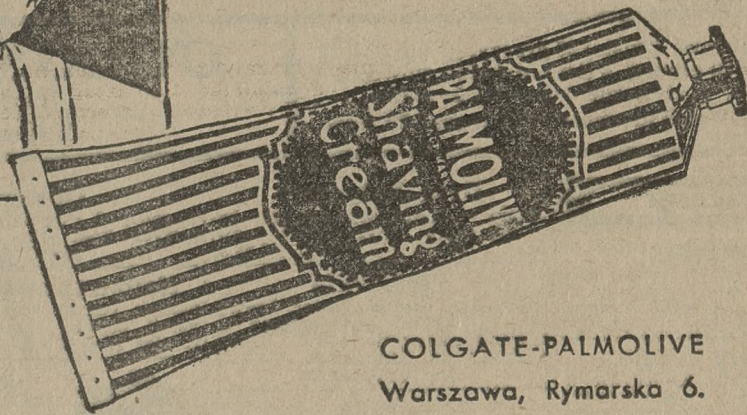
Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”. Towarowa 25. Tel. 3180.

Osądź sam zalety kremu do golenia PALMOLIVE

PALMOLIVE ułatwia doskonale golenie. Gęsta piana jego zmiękcza najtwardszy nawet zarost, a zawarte w nim oleje palmowe i oliwkowe zapobiegają drażnieniu naskórka.

Stwierdź to zresztą sam. Kup tubę kremu PALMOLIVE i wypróbuj choćby połowę. A gdyby PALMOLIVE nie odpowiadał Twym oczekiwaniom, odeślij nam do połowy zużyty tubę, a my zwrócimy pieniądze na nią wydane.

Duża Tuba Zł. 4.—

Średnia Tuba Zł. 1.75

COLGATE-PALMOLIVE

Warszawa, Rymarska 6.

Krem do golenia PALMOLIVE

Rok 1831 przyniósł światu pierwszą ZNIWIARKE WYNAŁAZKU Cyrusa Mac. Cormicka

Rok 1931 dał nam nowy udoskonalony typ zniwiarki - szczyt techniki.

Od 75 lat jesteśmy generalnymi przedstawicielami I. H. C.

Mamy stale na składzie:

MASZYNY ŻNIWNE Mc. CORMICKA oraz

ORYGINALNE CZĘŚCI ZAPASOWE do kosiarzek i zniwiarek Mc. CORMICKA i DEERINGA.

Bronikowski, Grodzki i Wasilewski S. A., Poznań, Pocztowa 10.

Zastępstwa fabryki mąki ziemniaczanej - krochmalu kartoflanego

na województwo łódzkie poszukuje

DOM AGENTUROWO-HANDLOWY

w Łodzi, wprowadzony do największych przedsiębiorstw łódzkich. Pierwszorzędne referencje. Gwarancja poważnych obrotów wśród najlepszej klienteli. Oferty do biura ogłoszeń Fuchs, Łódź, Piotrkowska 50 sub „M. Z.”

nw 11627

Rewizje ksiąg

handlowych i gospodarczych, reklamacje podatków i sprawy sądowe załatwia rutynowo fachowiec. Udziela także lekcji buchalterji. Oferty Kurjer pod zw 29772

Pięciopokojowe mieszkanie

na Łazarzu, pierwsze piętro, z komfortem i telefonem, częściowo z meblami zaraz do oddania. Adres wskaże Kurjer Poznański zw 29815

Okrętkę

wszywa, mereżkuje, haftuje, plisuje, dekaturuje terminowo i tanio

„Haftoplis”, St. Rynek 10 wejście Kurzanoga obok firmy Czepeczyński i Kruk.

Pw 11995-23,41

NAJLEPSZEGO PORTRETU

na liczne zapytania, że za trzy dni wyjdzie z pod prasy wspólna reprodukcja arcydzieła nieśmiertelnego JANA STYKI

IGNACEGO PADEREWSKIEGO

Wielkość: 35x50 cm. po zł 3,—, 25x35 cm. po zł 1,50. Piękne pocztówki po gr 30. Księgarnie i sklepy otrzymują odpowiedni rabat. Sprzedaż tylko za gotówkę.

Pierwsza Polska Agencja Prasowo-Fotograficzna Marjana Fuksa, Warszawa, Jerozolimska 35, telefon 692-94.

Dziś (jedynie) porozumieć się można w sprawie tego wydawnictwa w Poznaniu od 18 do 19,30 w hotelu Monopol, pokój 52.

Poszukuje
gospodarstwa pow. Mogilno. —
Gniezno. Wagrowiec. Znia i Szu-
bla przy wplatcie 10 000 zł. ko-
nieczna woda i laki ewentalnie
zamienie mój dom mieszkalny w
mieście powiatowem. Oferty Kur-
jer zdw 35 611

Rower
damski mało używany kupię. —
Oferty cena Kurjer zdw 35 627

Dom
z ogrodem w Poznaniu kupię. —
Oferty do Kurjera jw 6242

Rowery
dwa używane w dobrym stanie,
męski i damski, nisko budowane,
rama najwyższej 80 cm, od ziemi,
kupię. Zgłoszenia Kurjer
zdw 3 927

Truskawek
większą ilość kupię. Fabryka Cu-
krów Marecki. Wierzbice 32.
zdw 35 800

Kupię
srebrne żelazna używana lub se-
larna skrzynie do przechowywania
przedmiotów wartościowych.
Zgłoszenia do Kurjera pod
zdw 35 607

6 KAMIENICE

Kamienice
komfortowa (w Toruniu) mie-
szkania 6, 5, 3 pokojowe, czynsz
roczny 9 300, cena 75 000, wplaty
40 000 sprzed. Popielski, Roma-
na Szymańskiego 1, oficyna lewo.
zdw 35 698

Kamienica
w śródmieściu Poznania, cena 60
tys. zł wplaty 35 000, dochód
6 000 zł sprzed. Zielke, Gen-
Umińskiego 7 a. zdw 35 763

Kamienice
kupię, wplatę 40 000 zł. Spieszne
oferty Kurjer zdw 35 732

Kamienica
8 narożnikowa przy kościele
śródką, przebudowana okazynie
sprzed. Jacob Semler Wene-
ciańska 6. zdw 33 780

7 PIENIADZ

37 000
poszukuje poważna firma. Za-
pewnienie hipoteczne na pierw-
sorzędnej nieruchomości, centrum
Poznania. Zgłoszenia Kur-
jer zdw 99 989

Inżynier
da współpracę i 3 000 dolarów
rentownemu przedsiębiorstwu na
pewne zabezpieczenie hipoteczne.
Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera
Pozn. pod zdw 35 284

100 zł
na dwa miesiące, procent obiadu.
Oferty Kurjer zdw 35 148

10—12 000
poszukuję na I hipotekę 70 mor-
gowego gospodarstwa koło Ko-
strzyna. Oferty Kurjer zdw 35 603

Dla finansisty
dobra okazja nabycia pewnej hi-
poteki większej majątności w
Wielkopolsce 100 000 zł potrzebne
Oferty Kurjer zdw 33 610

Spiesznie
1—3 000 poszukuję, zastaw lub I.
hipoteka, krótki czas, wysoki pro-
cent. Oferty Kurjer zdw 35 619

3—5 000
złotych poszukuję I. hipotekę go-
spodarstwa 60 morgowego, mia-
sto. Oferty Kurjer zdw 35 794 5

Pożyczki
osiągnąć mogą urzędnicy pań-
stwowi, wojskowi i inni za adno-
tacja na pensji. Wnioski o u-
dzielenie pożyczki przyjmujemy
jedynie do 1 lipca, poczem nastę-
pi przerwa aż do odwołania. Kresy-
towy Sp. z o. o., Poznań, Zwie-
rzyńska 7. zdw 35 734-5

Ślusarz
samodzielny jako współpracownik
zł. Oferty Kurjer r 14 577

8 DO WYNAJĘCIA

Pokój
na Łazarzu od gospodarza zaraz.
Oferty Kurjer zdw 33 534

2 pokoje
z kuchnią w nowej willi do wy-
najęcia. Wiadomość Kurjer
zdw 35 390

Mieszkanie
3 pokojowe z meblami zaraz
sprzedam. Adres Kurjer
zdw 33 556

Umeblowane
pokój kuchnia. Warunek pożycz-
ka. zdw 34 614

Mieszkanie
dwupokojowe kuchnia komple-
tnie odnowione, wysoki parter od
gospodarza. Dutkiewicz, Chwa-
łiszewo 70, front. zdw 35 650

4
pokoje wygodami Jezycze komys-
tynie oddam. Oferty Kurjer
zdw 35 677

Dwa
pokoje kuchnia przy Solacu, wy-
najmę. Zgłoszenia Solac, Po-
dolska 2. zdw 35 720

Dwupokojowe
kuchnia, roczny czynsz. Agencja
Kurjera. Przecznicza 1a.
zdw 35 701

Mieszkania
za dzierżawę wskaże Małecki.
Rybaki 20a. zdw 35 712

Mieszkanie
5 pokojowe w okolicy parku Wil-
sona jest od gospodarza zaraz
do wynajęcia. Oferty Kurjer
zdw 35 666

3
pokoje kuchnia, światło elektrycz-
ne, ogródek, na parterze, sło-
neczne, całkiem odnowione zaraz
od gospodarza. Adres Kurjer
zdw 35 746

Dwupokojowe
1 000 zł w centrum zaraz wolne.
trypokojowe 1 500 zł, czteropo-
kójowe 1 500 takż, centrum. —
Mroczkowski Waly Król. Jadwi-
gi 11, skł. zdw 35 777

2 pokoje
kuchnia z balkonem I. piętro, za
zgoda gospodarza oddam za 2 200
w tem rok dzierżawa. Oferty
Kurjer zdw 35 730

Dwupokojowe
kuchnia, antrée, słoneczne, ob-
szerne, częściowo meblami, ko-
rzystne obięcie, dzierżawa bieżą-
ca 40. Koczorowski, Górna Wil-
da 32. zdw 35 736

2 mieszkania
pokój kuchnia, od 15 sierpnia w
nowo wybudowanym domu za
czynszem zgóry wprost od gospo-
darza. Adres Kurjer zdw 35 741

9 SZUKA MIEZSK.

Pokoju
próżnego od gospodarza za mie-
sięczną dzierżawę poszukuję. —
Oferty Kurjer zdw 35 543

3 000
płace jako zwrot kosztów remon-
tu za 4 pokojowe komfortowe
mieszkanie w śródmieściu wprost
od gospodarza. Dzierżawa po-
dlug umowy. Oferty Kurjer
zdw 35 559

Poszukuję
mieszkania 2—3 pokojowego od
gospodarza 1 września, czynsz
miesięczny. Oferty Kurjer
zdw 35 553

Poszukuję
dwupokojowego kuchnia zamiast
czynszu zgóry oddam nowe pia-
nino. Oferty Kurjer zdw 35 618

Mieszkanie willi
5 do 7 pokojowego wprost od go-
spodarza najchętniej przedłużeńie
Grunwaldzkiej, poszukuję. Agen-
ci wykluczenia. Zgłoszenia Kur-
jer zdw 35 678

Dwupokojowego
mieszkania poszukuję, zaplaca
zgóry. Oferty Kurjer
zdw 35 674

Poszukuję
3—4 pokojowego mieszkania, wy-
godny, centrum za rocznym czyn-
szem ewentalnie półtorarocz-
nym. Oferty Kurjer zdw 35 725

Poszukuję
mieszkania 3 pokojowego z kom-
fortem za dzierżawę zgóry, po-
średnicy wykluczeni. Oferty wa-
runkami Kurjer r 14 566

Mieszkania
2—4 pokojowego poszukuję. A-
genci wykluczeni. Oferty Kurjer
zdw 35 762

Pokoju z kuchnią
poszukuję zaraz młode małżeń-
stwo wprost od gospodarza. —
Możliwie w śródmieściu. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 35 819

10 ZAMIANA MIESZKANIA

5 pokojowe
przy Zwierzynieckiej zamienie
na mniejsze 4 pokojowe. Oferty
Kurjer zdw 34 599

11 POKOJE UMEBL.

Skromnie
umeblowany pokój, słoneczny
przy samotnej pani z całym u-
trzymaniem ewentl. dla dwóch
osób od 1. 7. Wodna 5, II, pch.
m. 2. zdw 35 233

Centrum
Poznania dwa pokoje umeblowa-
ne, łączne, sypialni i mieszkalny
spokojne, jasne, słoneczne, z wi-
dokiem na zieleń, z obsługą, elek-
trycznością, używalnością łaźni-
ki, zaraz do wynajęcia. Ul. Ciesz-
kowskiego 1, mieszkanie 5
zdw 97 896

2 wielkie
pokoje umeblowane w willi Ko-
nopnickiej 7, wynajmę. zdw 35 380

Pokój umeblowany
dla dwojga osób, czysty, słonecz-
ny, wynajmę. Wielkie Garbary
36, mieszkanie 22. zdw 35 563

Pokój
z telefonem panu, Matejki 65, I.
lewo. zdw 35 250

Pokój
z klatki schodowej. Wroniecka
13, restauracja. zdw 35 618

Pokój
niekrepujący dla osoby zającej,
wolny, 40 zł. Zupańskiego 18,
Spychalska. zdw 35 384

Pokój
wynajmę. Szwajcarska 23, II.
zdw 35 634

Pokój
przy dworcu umeblowany, Focha
27, m. 12, front, Adamska.
zdw 33 522

Dwa
pokoje eleganckie, Cieszkowskie-
go 8, m. 9. zdw 33 669

Pokój
elektryka dla 1 lub 2 panów. —
Małeckiego 17, II, m. 6 (Łazara)
zdw 33 551

Frontowy
parterowy niekrepujący, elek-
tryczność z utrzymaniem (bez)
wzgl. 1. 7. Oferty Kurjer
zdw 35 561

Gwarna
Pokój bardzo ładny inteligentnej
osobie wynajmę. Gwarna 10, I.
prawo. zdw 35 531

Niekrepujący
dwuosobowy wynajmę. Śniadeck-
ich 30, m. 9 zdw 35 581

Pokoik
do wynajęcia. Grotgera 2, mie-
szkanie 2. zdw 35 591

Wakacje
lub kuracje pokoje słoneczne,
blisko Parku Wilsona, Siemi-
radzkiego 2, m. 4, 3—5.
zdw 35 593

Czas egzaminów
lub wakacje ciche pokoje tamto.
Grunwaldzka 20 a, III., prawo.
5—7. zdw 31 594

Jeden
lub dwa łażienka naprzeciw o-
grodu Waly Zygmunta Staro-
go, III, lewo. zdw 35 597

Pokój
niekrepujący elektr. zaraz. Żu-
pańskiego 3, III, lewo. zdw 35 631

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego
33, I, prawo. zdw 35 633

Czysty
umeblowany pokój. Działyńskich
2, mieszkanie 5. zdw 35 655

Pokój
do wynajęcia. Długa 9, III, pię-
tro, lewo. zdw 35 670

Pokój
Piekary 8a, parter, front.
zdw 35 681

Pokój
27. Grudnia 5, II. zdw 35 670

Pokój
płac Nowomiejski 10b, I., pościel
własna. zdw 35 672

Pokój
umeblowany na 1 lub 2 osoby
zaraz wynajmę, elektryczność, ła-
żienka. Ratajczaka 27, II., Ci-
szewska. zdw 35 690

Gimnazjastów
przyjmę od roku szkolnego, po-
moc w nauce opieka staranna.
Wielkie Garbary 8, Maria, Da-
nis. zdw 35 705

1—2
umebl. pokoje front., elektr.
światło od 1. 7. do wynajęcia.
Grobla 6, miesz. 8. zdw 35 707

Pokój
frontowy 1—2 solidnych panów
lub bezdzietnemu małżeństwu
wynajmę. Ul. Polna 21, m. 8.
jw 6 244

Pokój
używaniem kuchni. Gasiorow-
skich 9, m. 6, od 7—9.
zdw 35 711

Elegancki
frontowy, telefonem, Kramarska
27, I, narożnik Wielkiej.
zdw 35 721

Panu
niekrepujący, elektryczność, par-
ter, Garncarska 3, mieszkanie 10.
zdw 35 719

Niekrepujący
Oferty Kurjer r 14 570

1—2
pokoje umeblowane na 2 osoby
wynajmę. Przecznicza 2, War-
chlewski. zdw 35 749

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia
1 osobie, Piotra Warwzyńska
3, I., mieszkanie 3. zdw 35 755

Parterowe
dwa, jeden, Wierzbice 13, m. 3
zdw 33 759

Gimnazjastów
młodszych na stancję z utrzyma-
niem i troskliwą rodzicielską o-
pieką ewentalnie korepetycje w
domu, w pięknej willi z ogrodem
przy ul. Śniadeckich 44, blisko
gimnazjum Marcinkowskiego i
Paderewskiego przyjmę od wrze-
śnia, Zgłoszenia Poznań, Śniadeck-
ich 44. Pw 11 883-24-40

Pokój
klatka schodowa, Małeckiego 27,
m. 6. zdw 35 772

Wspólny
pokój, Małeckiego 27, m. 6.
zdw 35 773

Pokój
do wynajęcia, Drożdżewska, pl.
Nowomiejski 9. rw 14 571

Pokój
panom. Za Groblą 5, parter,
prawo. zdw 14 575

Pokój
2 osoby utrzymaniem bez wynaj-
mę, Fredry 4, III. zdw 35 781

Pokój
dla 1 lub 2 panów, światło elek-
tryczne zaraz lub 1. 7. Wierzb-
cice 37a, miesz. 3. zdw 35 782

Dwuosobowy
słoneczny, św. Wojciech 21, II.
lewo. zdw 35 740

Elegancki
pokój, Zupańskiego 17, m. 6.
zdw 35 792

Pokój
Wierzbice 39 a, 4. zdw 33 799

Pokój
duży z używaniem kuchni na 2
osoby wynajmę. Małeckiego 23,
m. 8. zdw 35 798

Pokój
elektryczność 1 lub 2 panom. —
Czesława 16 a, wysoki parter,
prawo. zdw 35 757

12 SZUKA POKOJU

Urzędnicza
poszukuję od 1 lipca pokoju do
30 zł najchętniej Łazara. Oferty
Kurjer zdw 35 557

Urzędnik
państwowy poszukuje pokoju u-
meblowanego ze swobodnym i
niekrepującym wejściem, Zgłosze-
nia Kurjer zdw 35 620

Pokoju
umeblowanego skromnego bez
łóżka i pościeli poszukuje pan.
Kurjer zdw 34 621

Pokoju
próżnego od gospodarza, dzierż-
wa 1/2 roku zgóry Oferty Kurjer
zdw 35 635

13 LOKALE

Lokale
500 m² parter i pierwsze piętro,
sutereny wydzierżawie razem lub
oddzielnie, najlepsze położenie,
Poznania. Zgłoszenia Kurjer
zdw 99 990

Skład
(sklep) św. Marcina lub przy-
ległej ulicy poszukuję. Zgłoszenia
Skrzynka pocztowa 54.
Pw 11 820-23-105

Obszerny
lokal na biura przy placu Wol-
ności front, I. piętro do odstą-
pienia od zaraz. Oferty Kurjer
zdw 35 703

Dwa
duże pokoje na hurt, lub prze-
mysł do wydzierżawienia, obej-
rzec można od 10—12 i 3—5, Ul.
Działyńskich 3. zdw 35 748

Składu
nadającego się na drogerię, w
miejscem, ruchliwym miejscu,
poszukuję zaraz wzgl. później.
Oferty do Agencji Kurjera Po-
znańskiego, Gniezno 159,
n w 11 721

2 ubikacje
front, parter, na pracownię lub
skład odda zaraz gospodarz Kr-
szewskiego 9b. zdw 35 789

14 DZIERŻAWY

Skład
2 pokoje i kuchnia do wynajęcia,
nadające się na kolonjalkę, za-
garajstrza, obuwie lub inną bran-
żę. Zgłoszenia Sucharski, Poczo-
wa 12, Wagrowiec. zdw 99 281

Hotel
do wydzierżawienia w mieście
powiatowym Wielkopolski 16 po-
koi urządzonych, restauracja z
pełną koncesją, mieszkanie 5 po-
kójowe, z powodu choroby wła-
ściciela zaraz do oddania za 20
tys. zł. Zgłoszenia Kurjer
zdw 33 564

Dam
1 500 zł kaucji za dzierżawę go-
spodarstwa 40—50 morgowego. —
Oferty Kurjer zdw 33 629

Odstąpię
dzierżawę byłej szkoły 5 pokoi,
13 morgi roli nad jeziorem blisko
lasu zaraz, Hajto, Gruszczyn,
poczta Swarzędz. zdw 35 639

Dzierżawy młyna
poszukuję wprost od właściciela,
w dobrej okolicy, na dogodnych
warunkach wraz urządzeniem
młyna wodnego lub motorowego.
Do objęcia młyna jest 12 tysięcy
gotówki. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 35 658

Pensjonat
13 pokoi z całkowitem umeblowa-
niem, lokal z kuchnią, mieszka-
nie, taras, ogród, na Helu zaraz
wydzierżawie. E. Klausówna,
Hel. zdw 35 699

Skład
do sprzedania, Górna WłMa 147
rw 14 567

Plac oparkaniowy
około 1 500 kw.m., na interes bu-
dowlany lub każda inna branżę,
przy głównej ulicy, z mieszka-
niem 3 pokojowym, kuchnią, tele-
fonem. Adres Kurjer
zdw 35 745

2 pokoje
kuchnia, chlew, ogród duża wieś,
15 zł miesięcznie, Wawrzyńska
33, mieszkanie 4. zdw 35 765

Piekarnia
w pełnym biegu przy ruchliwej
ulicy zaraz do wydzierżawienia.
Cośkolwiek kapitału do objęcia
urządzenia potrzebne. P. Kranz,
Rawicz, ul. 17, Stycznia 533.
n w 11 723

Dzierżawy
820, 600, 600, 450, 340, 300, 200
morgi korzystnie poleca „Ziemia-
nin”, Gwarna 11, pierwsze piętro.
zdw 35 783

15 UZDROWISKA

Jastrzębia Góra
pełne morze, pensjonat „Piłice”
inż. Jagodzkiej Tennis, dancing.
Kuchnia wykłntna, ceny niskie.
Zgłoszenia poczta Lebcz.
Pw 11 661-62-236

Krynica
Pensjonat „Reduta” Heleny No-
wackiej. Poznania, najpiękniej po-
łożony, prawie centrum zdroj-
komfortowo urządzony, kuchnia
wykwintna, poleca słoneczne po-
koje znizonych cenach. dw 3675

Rabka
pierwszorzędny pensjonat „Suli-
ma” świetnie położony typ kuchi-
ni domowej, najprzystępniejsze
ceny, pokoje z utrzymaniem lub
bez. dp 3 873

Zakopane
Pensjonat murywany „Zawory”
komfortowo urządzony, w pię-
knym położeniu poleca pokoje z
utrzymaniem ceny przystępne.
np 9 985

Żegiestów
willa „Słoneczna” poleca pokoje z
utrzymaniem po cenach przystę-
pnych. n w 11 495

Dzieci w Rabel
Zdrowie i siłę zapewni katolic-
kim dzieciom i młodzieży pobyt
w specjalnym pensjonacie lecni-
co-wychowawczym „Jagoda”. Mi-
chaliny Ciepeliowskiej w Rabce.
Nowoczesne urządzenia, woda
biejąca zimna i ciepła, Ogród,
boiska zabawowe, tel. 23. Fa-
bryka opiek moralna i fizyczna
Zakład przeprowadza kuracje
rabcańska ściśle według wskazo-
wek lekarzy. Prospekty na żada-
nie. n w 11 519

Letnisko nad morzem
dla młodzieży szkół średnich w
Orlowie „Willi Orle Gniazdo”.
zdw 94 323

Pensjonat
Miłobędzkiej Kowanówko Obor-
niki telefon 112. Idealne warunki
obok uzdrowiska Miłowody. Ceny
przystępne. zdpw 94 570

Truskawiec
źródło zdrowia. Pensjo-
nat „Ludwik” komfort ceny ni-
skie. zdw 35 072

Na letnisko
przyjmuje lasy i jeziora. Adres
Kurjer zdw 35

25 MUZYKA

Pianino
w dobrym stanie wyposyżone od 1 lipca. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 585

Pianista
wolny. Patr. Jackowskiego 25, m. 7. Poznań, Gorzelniński Marjan. zdw 35 601

26 ROZRYWKA

Kino Wilsona - Lazarz
Wzruszający dramat kobiety dojrzałej. Gdy kobieta się zapomni. Maria Jacobini. Frank Lederer. zdw 35 590

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Hotelarz
Polak, inteligentny, średnich lat, poszukuje posady jako tłumacz-komisjoner do hoteli względnie konsultów. Znajomość języków: angielski, francuski, niemiecki, hiszpański, włoski, czeski i rosyjski. Świadectwa zagraniczne. — Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 358

Mistrz młynarski
dzielny fachowiec, posiada dobre świadectwa i referencje, poszukuje posady nadmłynarza względnie samodzielnego, przyjmie także młyn w dzierżawę lub na własny rachunek. Łaskawe oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 35 065

Posady podróżującego
poszukuje dobrze prezentujący się młody, zawodu kupiec. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 35 070

Praktykant
zbożowy z szkoła handlową poszukuje posady od 1 lipca. Oferty Kurjer zdw 35 360

Pielegniarka
wykwalifikowana szuka posady do niemowlęcia od 1. 7. Oferty Kurjer zdw 35 375

Emeryt
lat 36, znający książkowość handlową, przyjmie posadę księzkowego, inkasenta lub t. p. w jakiegokolwiek przedsiębiorstwie, szczególne znajomość w ceramice, za skromnym wynagrodzeniem. Może być stanowisko dla samotnego. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 35 400

Posługaczka
poszukuje posady na cały dzień z dobrymi świadectwami. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 715

Pracznia
poszukuje prania. Kokotkiewicz, Półwiejska 30. zdw 35 434

Szofer
monter 15 lat praktyki poszukuje posady zaraz lub od 1. VII. znający język francuski, niemiecki i polski. Oferty do Kurjera Poznańskiego jw 6 234

Szofer
z czerwonym prawem jazdy, obznajomiony z motorami spalino-wymi i elektrycznością, poszukuje zaraz posady na wozy prywatne lub na komunikację. Zgłoszenia pod adres: A. Gieldon, Poznań, Skłaska 17. strw 190

Wykształcona Polka
wyższa muzyka (ukończ. Konserwatorium), francuski, konwersacja, znajomość innych języków, robót ręcznych, poszukuje kondycji na wsi, na wakacje lub stałe. Poważne referencje domów ziemianiskich, Środa, cukrownia, Bieżyna, zdpw 99 306

Bibliotekarka
znająca obce języki 2 letni świadectwo przyjmie posadę. Raczynskich 2, m. 6, od 3-5. zdw 99 955

Osoba
w średnim wieku, rutynowana nauczycielka śpiewu i włoskiego, francuskiego, niemieckiego, chętnie wyjedzie do dorastających młodszych lub do towarzyszenia starszych osób. Świadectwa i referencje. Raczynskich 2, m. 6, od 3-5. zdw 99 956

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Niebezpieczny raj”.
Aurora: „Harry Peel wśród 1000 niebezpieczeństw”.
Colosseum: „Romans nad Rio Grande”.
Corso: „Żelazna Mask”.
Edison: „Szkoła miłości”.
Metropolis: Nocna eskapada i rewja p. t.: Ilcewicz contra Laskowski.
Odeon: „Noce w pustyniach”.
Renaissance: „Królowie bez korony” i „Biały Kiel”.
Słońce: „Pieśń życia”.
Tęcza: „Całować to nie grzech”.
Wilsona: „Gdy kobiet się zapomni”.

Maturzystka

szuka posady zaraz jako nauczycielka lub towarzysząca. Miejsce-ciość obojętna. Leszczyńska, Zakopana, Ochracowski, willa Krzemień. zdw 99 664

Służąca

jako pielegniarka z dobrimi poleceniami poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 33 683

Pomocnik

ogrodnicy poszukuje posady od 1 lipca lub później. Jaworski, Dobrojewo, Ostroróg, pow. Szamotyły. zdw 35 563

Polecony

bona poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 572

Sierota

szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 35 404

Szofer - ślusarz

kawaler poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 35 595

Ogrodnik

poszukuje posady za samodzielnego lub pomocnika zaraz lub później. Gajowy, Duszniki, pow. Szamotyły. zdw 35 567

Krawcowa

dyplomowana poleca się w dom. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 371

Dziewczyna

wiejska, uczciwa, skromna szuka posady od 1 lipca do wszystkiego do dwóch osób. Oferty Kurjer zdw 33 374

Urzędnik

gospodarczy kawaler, 45 lat, sumienny, energiczny, dobry organizator prac, posiada dobre świadectwa, poszukuje posady 1. 7. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 552

Pokojuowa

s prasowaniem sztywnej bielizny lub do wszystkiego s - dobrimi świadectwami szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 35 537

Rzeźbiarz

bez pracy przyjmie posadę inkasenta. Oferty Kurjer zdw 35 588

Maszynistka

s własną maszyną szuka posady Kurjer zdw 35 592

Szofer

kawaler z dwuletnią praktyką, mocny złożył 3 000 zł kaucji poszukuje posady zaraz w poważniejszej firmie lub majątku — Adres wskazać Kurjer zdw 35 605

Gospośnia

wiejska, posiadająca kilkoletnią praktykę, pełniąca obowiązki samodzielnego gospodyni na probostwie i majątku, mogącą okazać się dobrimi referencjami, przyjmie od 1 lipca odpowiednią posadę u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 35 604

Gospodyni - kucharka

ktoś samodzielnie dobre gotuje, poszukuje posady od 1. 7. 31. — miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 602

Inteligentna

panienka poszukuje posady do jednego ewentualnie dwójga dzieci starszym pomoc w lekcjach. 1 lipca. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 35 608

Bezpłatnej praktyki

poszukuje uczeń szkoły leśnej. — Łaskawe oferty pod adresem: Malinowski, Studzieniec, poczta Chodzież. zdw 35 609

Dziewczyna

uczciwa, pracowita do wszelkich prac domowych poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera zdw 35 617

Starsza

sierota zaufana, skromna, szuka przytuliku u starszych pań, może cośkolwiek płacić lub pomóc w pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 623

Ogrodnik

kawaler, lat 23, z dobrimi świadectwami, wszechstronnie wykwalifikowany poszukuje posady zaraz lub od 1 lipca w majątku lub ogrodnictwie handlowem. — Oferty Kurjer zdw 35 624

Sierota

do wszelkich prac domowych poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 35 625

Kucharka

do wszystkiego poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub 1. 7. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 626

Panna

poszukuje posady lub współnicztwa gotówka 5 000 zł w poważnym przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer zdw 33 630

Początkująca

biuralistka z szkoła handlową i kursem pisania na maszynach i stenografii, poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 35 632

Samotny

inteligentny rolnik poszukuje posady za małym wynagrodzeniem Oferty do Kurjera zdw 33 636

Służąca

wiejska, uczciwa, sumienna do wszelkich prac s gotowaniem poszukuje posady 1. Oferty Kurjer zdw 35 637

Początkująca stenotypistka

maszynistka poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 35 640

Retuszerka

negatyw, pozytyw, portrety, s kilkoletnia praktyka szuka posady. Oferty Kurjer zdw 33 641

Panna

inteligentna z praktyką poszukuje posady jako wyreczytelka lub do dzieci na wyjazd albo do towarzystwa do samotnej pani od 1 lipca lub później. Łaskawe oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 35 644

Szofer

murarz na samochod lub traktor przyjmie posadę najchętniej w majątku. Łaskawe oferty Kurjer zdw 33 646

Kucharka

do wszystkiego ewentualnie do samotnej osoby poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 35 647

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Szofer

uczciwy, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Rządca administrator

od 1. 7. 31. ewentualnie później przyjmie stanowisko jako żonaty z małą rodziną, lat 40, obojętny wszelkimi galeziami gospod. intens. oparty na poleceniach wybitnych rolników, w obecnej posadzie 8 lat. Jan Chyka, Wrocław, p. Koźmin. zdw 35 741

Poszukuje

prania. Ul. Przemysłowa 28a, u pani Voeske. zdw 35 704

Szofer

trzeży, sumienny, dobry kierowca, lat 19, poszukuje posady na prowincję lub majątku. Oferty Kurjer zdw 35 742

Krawcowa

znająca się na szyciu garderoby damskiej i dziecięcej oraz bielizny poszukuje posady o ile możliwością stałej. Oferty Kurjer zdw 35 804

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Gospośnia

w średnim wieku, samodzielna, znająca wykwiwną kuchnię, s-prawy pieczywa ciast, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady na probostwie lub majątku zaraz ewentualnie później. — Oferty uprasza pod zdw 33 807 do Kurjera Poznańskiego.

Posadę

dam temu, który dopomoże do wytwarzania pokupnego artykułu. Oferty Kurjer zdw 35 689

Posługaczka

z gotowaniem zaraz. Śniadeckich 4, III. prawo. zdw 33 579

Dziewczyna

młodsza potrzebna. Reja 1, m. 5. zdw 35 534

Uczeń

potrzebny. Rajski